

PŘÁDELNA BAVLNY M. J. OBERLÄNDER & L. MORAWETZ

Vedoucí diplomové práce
doc. Ing. arch. Jan Jakub Tesař, Ph.D.

Odborný asistenti
Ing. arch. Matěj Barla
Ing. arch. Ondřej Vápeník

Odborné asistence - archicad
Ing. arch. Martin Jan Rosa

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce
Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Bc. David Ludvík

datum narození: 1.3.1999

akademický rok / semestr: 2023/2024 ZS

obor: Architektura a Urbanismus

ústav: 15127 Ústav navrhování I

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Jan Jakub Tesař, Ph.D.

téma diplomové práce: Konverze bývalého areálu Textonie Hronov

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Cílem diplomové práce je konverze bývalé Textonie s ohledem na strategické cíle města s důrazem na ekonomickou, sociální a environmentální udržitelnost. Reakce na plánovaný obchvat vedoucí v přímém kontaktu s areálem a městským parkem. Zpřístupnění a začlenění areálu do funkčního celku města. Rámcový stavební program diplomant případně upraví dle analýzy teoretických poznatků a nejnovějších trendů v navrhování a po konzultacích s vedoucím práce.

2/ Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Cílem je pro tento nevyužitý uzavřený chátrající areál najít vhodnou náplň a plnohodnotně ho zapojit do fungování města. Stavební program se z velké části odvíjí od strategického plánu města. Předběžná podoba stavebního programu: (sběrný dvůr, multifunkční prostor, supermarket, středisko environmentální a ekologické výchovy, spolkové místnosti, městská knihovna, byty, kancelářské plochy, parkovací místa pro osobní automobily, autobusové nádraží, parkovací místa pro autobusy).

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

1. Textová část - viz specifikace PORTFOLIA/KNIHY diplomního projektu (ke stažení na webu FA) 2. Situace - širší vztahy 1: 5000 - situace 1: 500 nebo 1:1000 3. Půdorysy, Řezy, Pohledy, Řezopohledy 1:200 (případně jiné vhodné měřítka dle formátu výkresu)- architektonické studie vlastního objektu - půdorys přízemí bude řešen včetně parteru 4. Dvě prostorová zobrazení - perspektiva, axonometrie 5. Vybraná část na úrovni detailní studie 6. Konstruktivní schéma stavby a vybrané architektonicko-konstruktivní detaily /budou upřesněny v průběhu práce.

4/seznam dalších dohodnutých částí projektu

Součástí odevzdávky bude také fyzický model

Datum a podpis studenta 12.2.2024

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

12.2.2024

registrováno studijním oddělením dne

12.2.2024

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. David Ludvík
AR 2023/2024, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) KONVERZE BROWNFIELDU HRONOV

(AJ) CONVERSION OF BROWNFIELD HRONOV

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:	doc. Ing. arch. Jan Jakub Tesař, Ph.D.	Ústav: Ústav navrhování I
Oponent práce:	Ing. arch. Alexandr Skalický	

Klíčová slova (česká):	Konverze Brownfieldu Hronov
------------------------	-----------------------------

Anotace (česká):	Práce se zabývala průmyslového areálu bývalého textu v Hronově. Brownfield Oberlander a Moravetz se nachází v těsné blízkosti náměstí a je navázán na park Aloise Jiráka. Nyní se právě řeší obchvat který povede tohoto komplexu. Náplň a stavební program budovy vycházel ze strategického plánu města.
------------------	---

Anotace (anglická):	The work dealt with the industrial area of the former text in Hronov. Brownfield Oberlander and Moravetz is located very close to the square and is linked to the Aloise Jiráka park. Now the bypass that will lead to this complex is being resolved. The filling and construction program of the building was based on the city's strategic plan.
---------------------	---

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne
24.5.2024

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio a CD.

PŘEDMLUVA

Prostředí, ve kterém žijeme je protkáno industriálními stavbami, které v české historii hrály nezaměnitelnou roli a dodnes jsou důležitým svědectvím doby. Dokládá to i hustá síť starých průmyslových budov od papíren přes cukrovary, sklárny až k textilnímu průmyslu. Tyto odvětví fungovaly téměř v každém menším městě. Mimo samotnou výrobní podstatu těchto staveb, můžeme mnohdy obdivovat i jejich architektonické či urbanistické kvality. V každém případě by z našeho prostředí neměly mizet, naopak by se měly znovu stát jeho nedílnou součástí. Diplomová práce se zabývá konverzí opuštěného areálu bývalé textonie v Hronově, který má navíc vůči městu velice výhodnou polohu téměř v těžišti města. Areál je nyní obehnan neprostupnými ploty a stěnami brownfieldu, tudíž město spíše rozdeluje a vytváří bariéry. Návrh navazuje na nábřeží Metuje, které vede mezi parkem Aloise Jiráska a náměstím Čs. armády. Dalším aspektem pro zohlednění při návrhu je nově navržený obchvat Hronova, který má vést v bezprostřední blízkosti areálu a tím se nabízí otázka, zda nepřesunout autobusové nádraží.

Obsah

Vyznačení řešeného území

Vlastnická práva

Automobilová doprava

Autobusová doprava

Počátky průmyslu

první průmyslové objekty v Hronově

M. J. Oberländer a L. Morawetr, přádelna bavlny

-časová osa

-založení firmy

-původní dokumentace stávajícího stavu

-fotodokumentace

Další průmyslové podniky v Hronově

Památková péče

Mapování

Ochrana přírody a krajiny

Hydrologické údaje

Geologické, geomorfologické a klimatické charakteristiky

Demografické údaje

Silne a slabé stránky, příležitosti a hrozby

Strategický plán obce 2021-2031

Reference konverzí průmyslových objektů

Navrhová část

-Autorská zpráva

-Schwarzplan

-Funkční plochy

-Půdorys parter

-Koordinační půdorys

-Řez podélný halou

-Půdorys západního křídla

-Řez příčný západního křídla

-Vizualizace

-Půdorys východního křídla

-Vizualizace

-Řez příčný východní budovou

-Řez podélný objektem

-Vizualizace

-Půdorys multifunkční sál

-Vizualizace

-Axonometrie

-Vizualizace

-Podélný axonometrický 3D řez

-Vizualizace

-Zdroje

-Poděkování

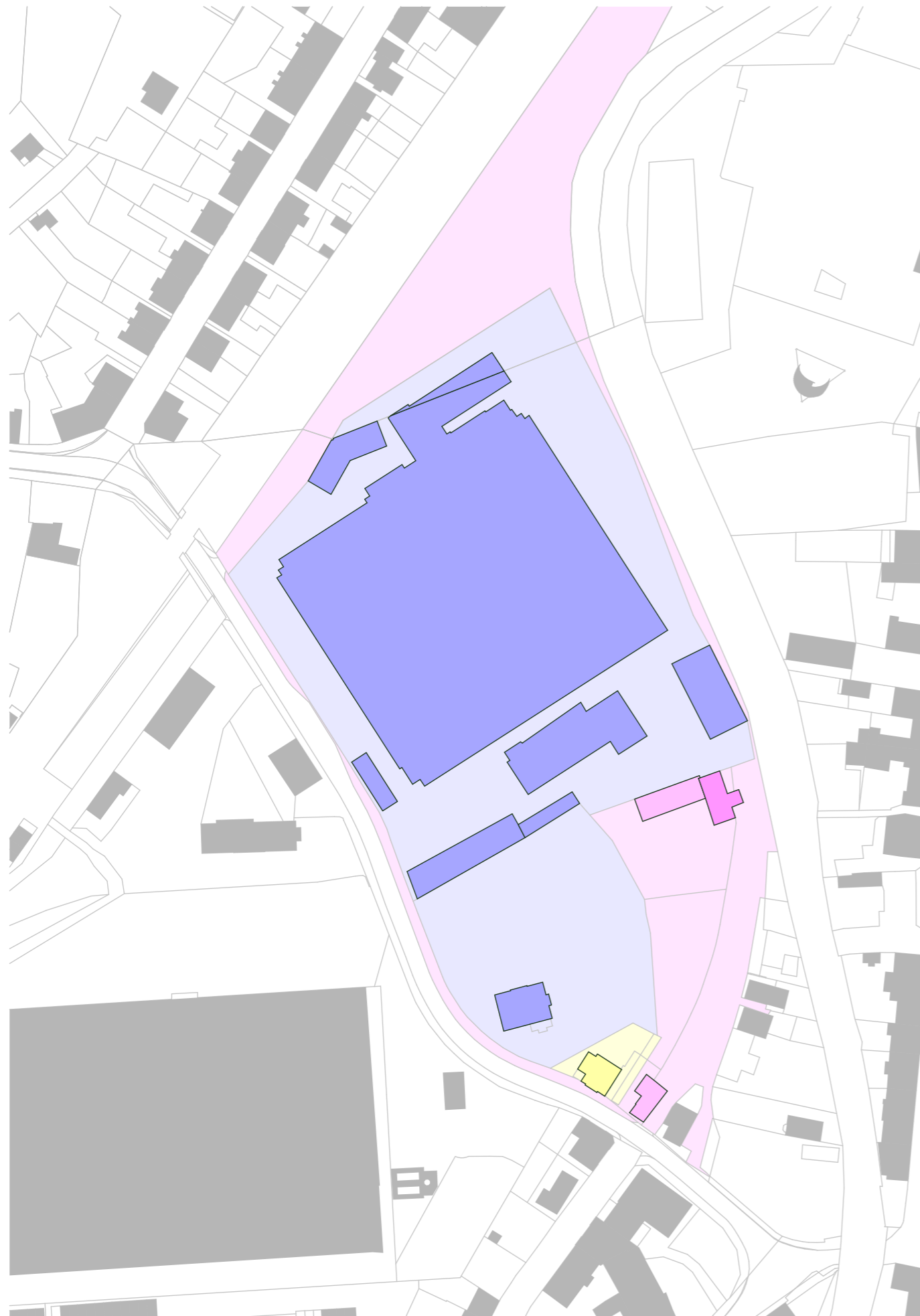
Vyznačení řešeného území

Vlastnická práva

Majetkoprávní vztahy

Legenda vlastníků a způsob ochrany nemovitosti

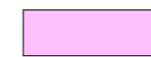
TEXTONNIA CZECH, spol. s r.o., Kostecká 416, 54931 Hronov
chráněná krajinná oblast - II.-IV.zóna

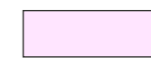
TEXTONNIA CZECH, spol. s r.o., Kostecká 416, 54931 Hronov
chráněná krajinná oblast - II.-IV.zóna

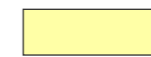
MĚSTO HRONOV, nám. Čs. armády 5, 54931 Hronov
nemovitá kulturní památka
chráněná krajinná oblast - II.-IV.zóna

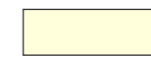
MĚSTO HRONOV, nám. Čs. armády 5, 54931 Hronov
chráněná krajinná oblast - II.-IV.zóna

MĚSTO HRONOV, nám. Čs. armády 5, 54931 Hronov
chráněná krajinná oblast - II.-IV.zóna

SJM Holub Radoš a Holubová Ludmila, Rokytník 57, 54931 Hronov
chráněná krajinná oblast - II.-IV.zóna

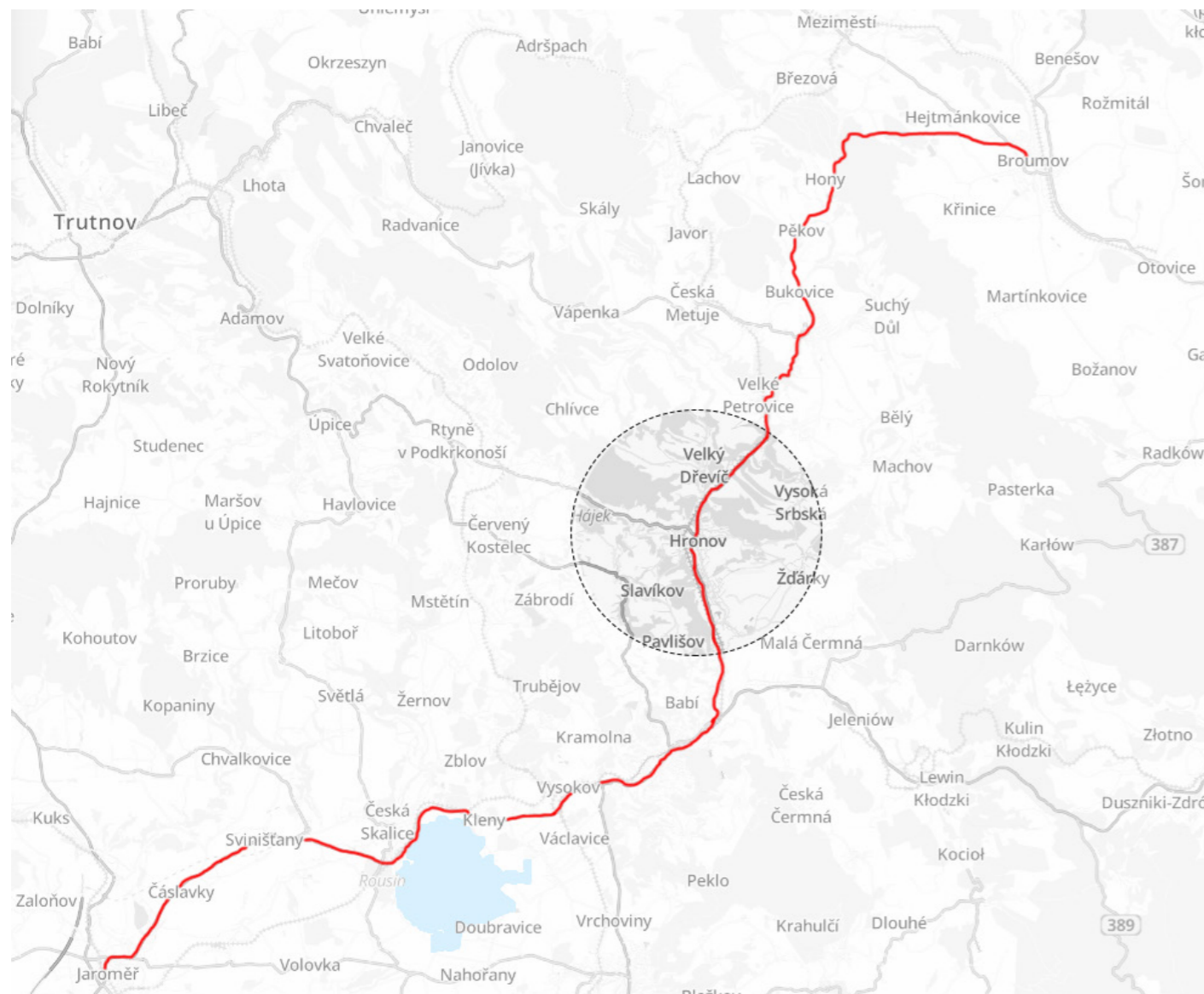

SJM Holub Radoš a Holubová Ludmila, Rokytník 57, 54931 Hronov
chráněná krajinná oblast - II.-IV.zóna

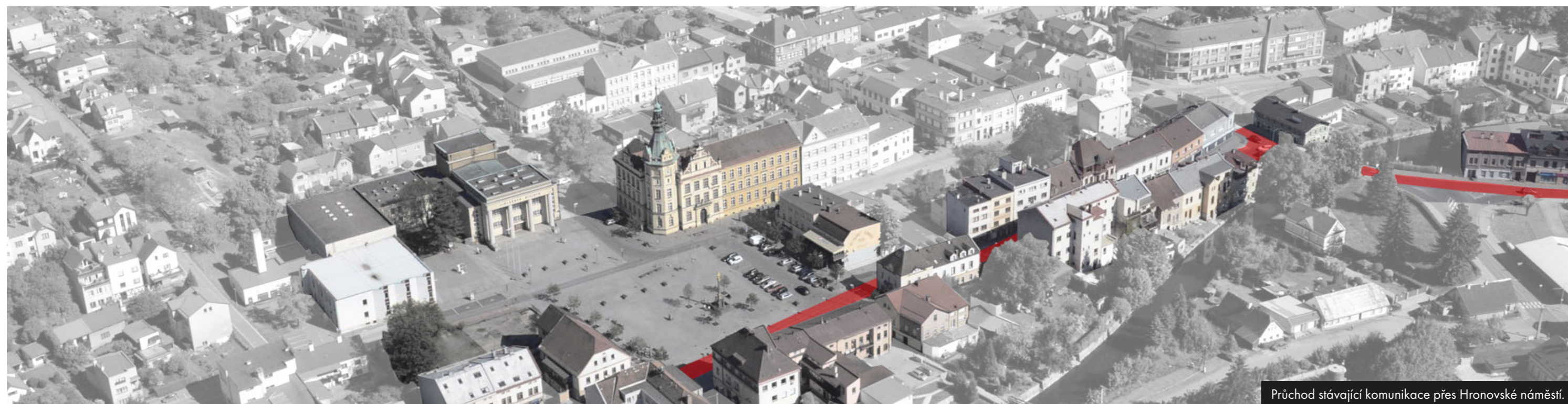
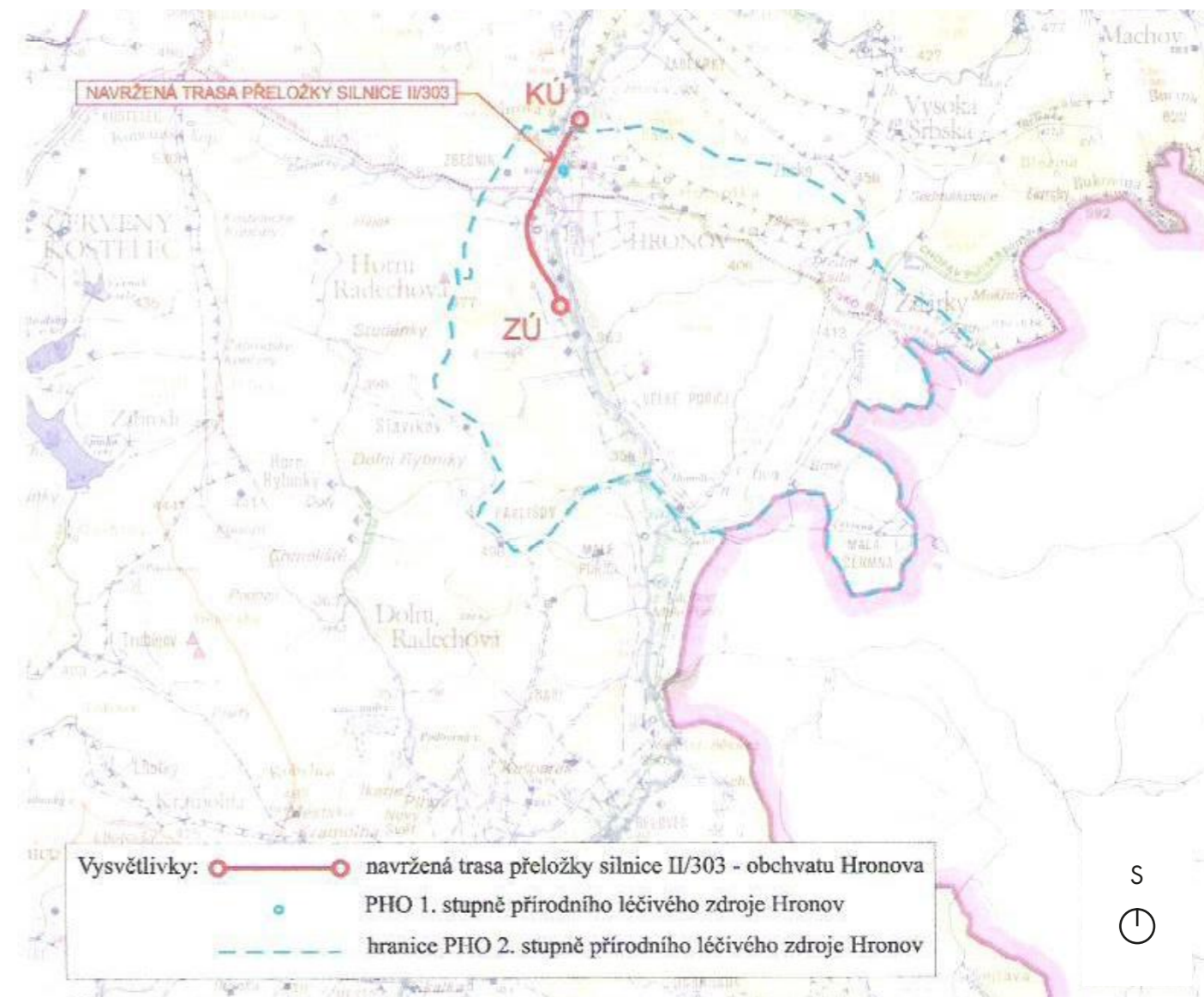
Doprava v Hronově

Dopravní tepna Jaroměř/Broumov procházející skrz náměstí Hronova

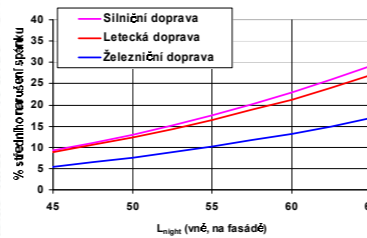
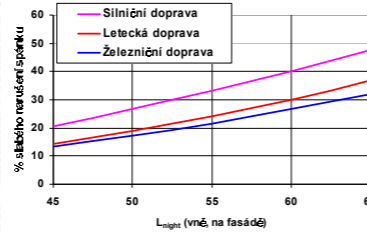
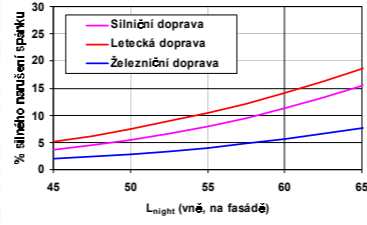
Hronov - Přeložka silnice II/303 - Obchvat (návrh z roku 2009)

Průchod stávající komunikace přes Hronovské náměstí.

Původní návrh obchvatu centra z roku 2009

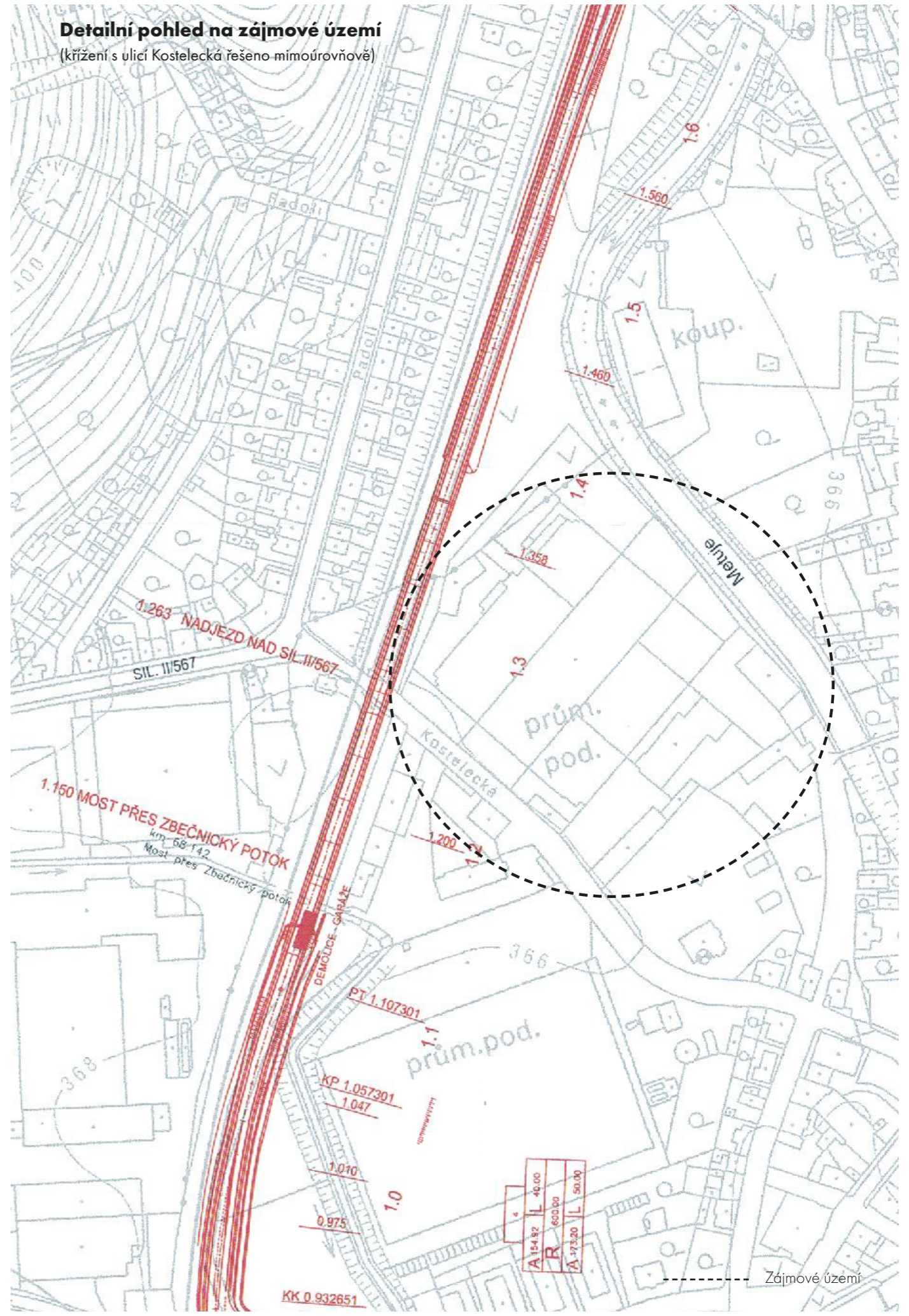
II/303 Hronov - obchvat
- Posouzení vlivu hluku na veřejné zdraví - aktualizace, 06/ing.DP/2009

II/303 Hronov - obchvat
Situace 1 : 6000

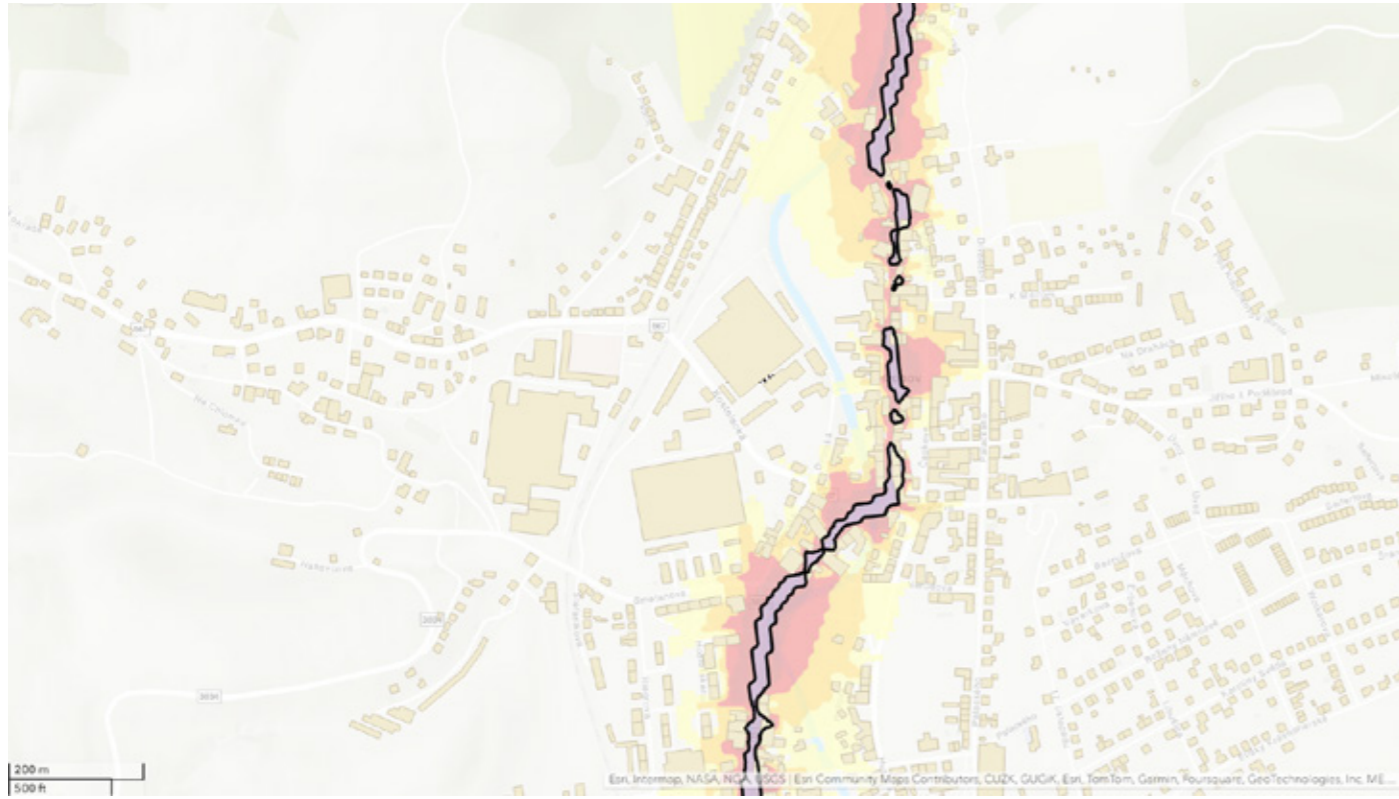
Zájimové území

Detailní pohled na zájimové území (křížení s ulicí Kostelecká řešeno mimoúrovňově)

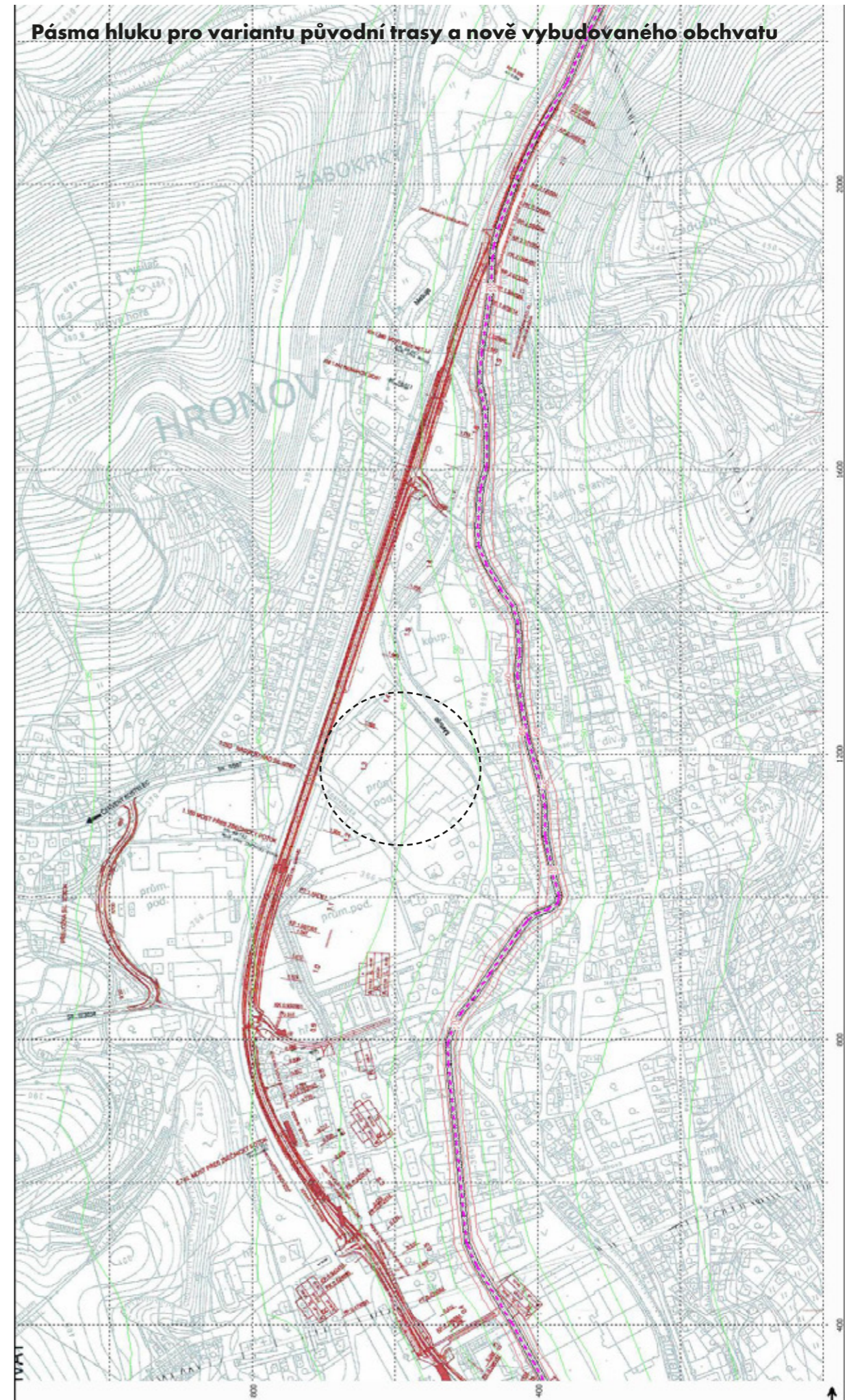

Zájimové území

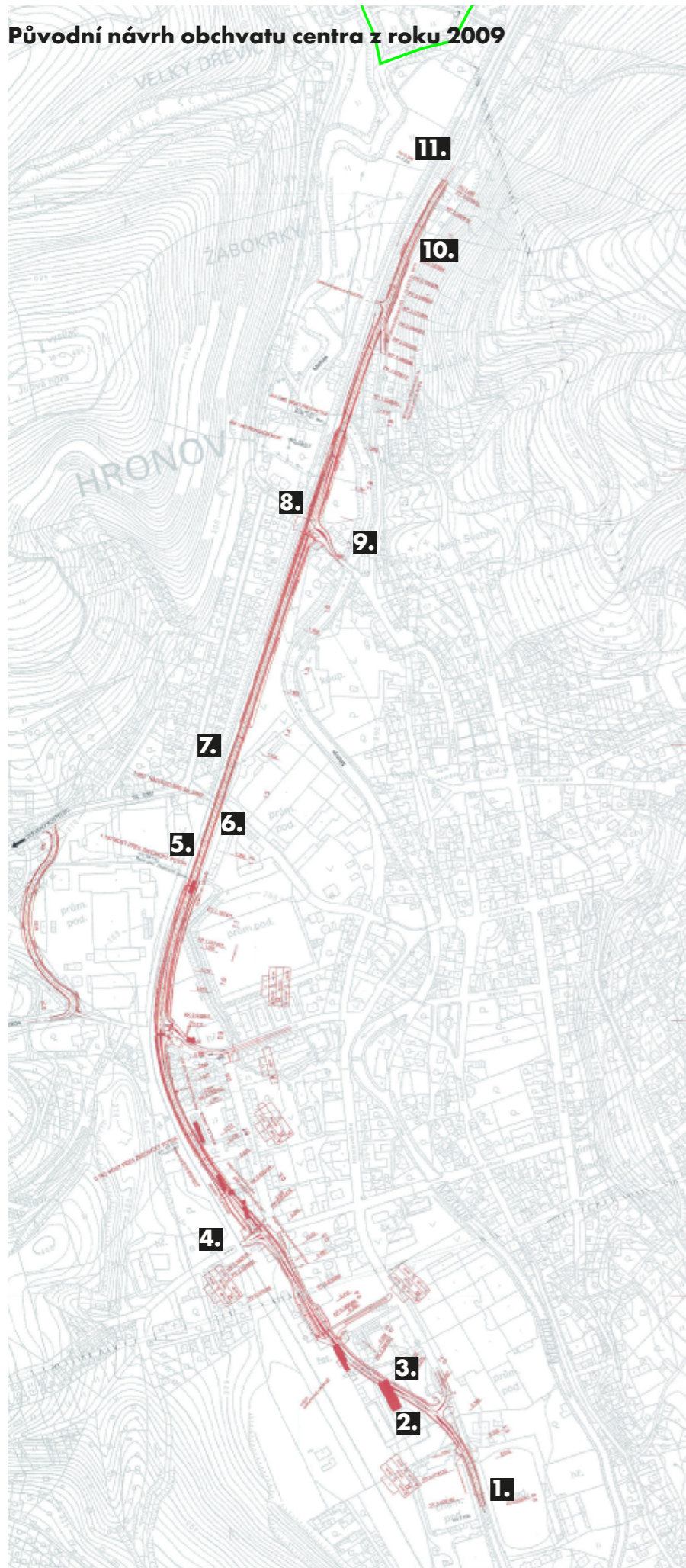
Hluková mapa s vyznačenou mezní hodnotou

Dopravní mapa

Původní návrh obchvatu centra z roku 2009

1. Začátek trasy u fotbalového stadionu (0,0-0,1 km)

2. Průchod trasy průmyslovou zónou, vedle nádražní budovy (0,35 km)

3. Průchod trasy přes nádraží (0,4 km)

4. Chráněná zástavba v ulici Havlíčkova (0,55-0,6 km)

5. Prostor mimoúrovňového křížení s Červenokosteleckou (1,2-1,25 km)

6. Pokračování trasy podél zájmového území a parku (1,3 km)
Vykácení Aleje stromů

7. Pokračování trasy podél zájmového území a parku (1,3-1,4 km)
Vykácení Aleje stromů

8. Křížení trasy s ulicí Padolí (1,7 km)

9. Most přes Metuji - Ulice Padolí (1,7 km)

10. Trasa kříží stávající regionální biokoridor (2,1 km)

11. Konec uvažovaného záměru - po stávající vozovce (2,25 km)

Hustá doprava sužuje střed Hronova, kraj připravuje alespoň krátký obchvat

Obchvat Hronova na Náchodsku dostává reálnější obrysy. V plánech dosud sice figuruje dvoukilometrová přeložka, ale kvůli penězům na ni nikdy nedošlo. Královéhradecký kraj však pracuje na kratší variantě, aby se auta alespoň vyhnula přetíženému náměstí. Denně centrem projíždí 10 tisíc aut.

Střed Hronova čeká na obchvat Šňůry osobních aut, sem tam kamion, chodci a cyklisté ve střehu. Pro střed Hronova je to běžná realita. Nadějí pro obyvatele je alespoň „malý“ obchvat, který by vedl dopravu od mostu přes Metuji na Červený Kostelec, podél trati k Husovu sboru a přes plánovaný most na výpadovku na Broumov.

„Už existuje studie proveditelnosti, která je výchozím podkladem pro další jednání. K oficiálnímu schválení, které by studii zaneslo do územního plánu města, však dosud nedošlo,“ říká mluvčí Královéhradeckého kraje Jiří Klemt. Plány krajských silničářů však ještě doznají změn.

Ve hře jsou dvě úrovně varianty, vždy s dvěma novými křižovatkami a uvažovaným mostem. Další varianta je složitější a vzbudila pozornost i mezi místními zastupiteli, protože počítá s nadjezdem, či podjezdem poblíž Wikovu, čtyřmi křižovatkami a mostem.

Výhody a nevýhody, cena i požadavky na majetkoprávní vypořádání se teprve budou posuzovat.

Radnice se nabídla kraji coby prostředník a už jedná s vlastníky domů a pozemků, kterých by se dotkly výkupy. Starosta Petr Koleta (ANO) potvrdil, že se v červnu sešel se zástupcem firmy Textonnia Czech, která vlastní rozlehlou chátrající továrnu uzavřenou v roce 2010. Jednatel je z Malajsie a mateřská firma sídlí na Britských Panenských ostrovech.

Radnice se už dříve snažila získat část továrního areálu pro technické služby, ale neúspěšně. Starosta podotýká, že kratší obchvat má větší naději.

„Bylo jednou z našich priorit, že chceme odlehčit střed města. Kraj za desítky let nenašel peníze na celou náročnou akci a ani jsem neviděl šanci, že by se to uskutečnilo. Proto jsme hledali něco jednoduššího, dočasnou variantu, protože ta delší v dokumentacích stále existuje. O dost jsme pokročili, studie je hotova. Jsem rád, že i kraj to bere jako prioritu, protože jde o hodně slabé místo na trase z Náchoda do Police nad Metují. Výrazně by to městu ulehčilo, doprava je tu šíleně komplikovaná,“ říká starosta Koleta.

Na sociálních sítích se však ozvali lidé, kterým vadí, že padnou vysoké stromy v zeleném pruhu mezi železnicí a řekou, za níž se rozkládá revitalizovaný Jiráskův park. Místní říkají tomuto pásu „starý park“.

„Jsou tam dvě účelové cesty a přeložka by do tohoto území příliš nezasáhla. Protihlukové stěny by začínaly už za druhou pěšinou. Pokud by se obchvat podařil, šel by podél jedné z cest a pozvolna by se stáčel ke Kostelecké ulici až za úroveň lávky do Jiráskova parku. Přišli bychom o celou alej, zatím ale chybí dendrologické posouzení stavu těchto stromů, takže odhaduji, že podobně, jak nám ukázal třeba průzkum u školky, část stromů může být ve špatném stavu,“ poznamenává starosta.

Pokud projde nynější kratší verze, bude třeba aktualizovat územní plán. Kraj pro stavbu zatím nemá územní rozhodnutí ani stavební povolení, nevyčlenil ani peníze.

„První odhady o výstavbě hovoří zřejmě o roku 2027 a později. Záleží, zda budou nějaké dotační programy,“ vysvětluje mluvčí kraje.

V Hronově aut stále přibývá. Sčítání dopravy z roku 2016 v úseku přes náměstí ukázalo, že za čtyřicet hodin tudy projelo přes 8,5 tisíc aut, z toho 837 nákladních. Podle posledního sčítání dopravy z roku 2020 to bylo za čtyřicet hodin téměř 10,5 tisíc vozidel, z toho 1 538 nákladních aut.

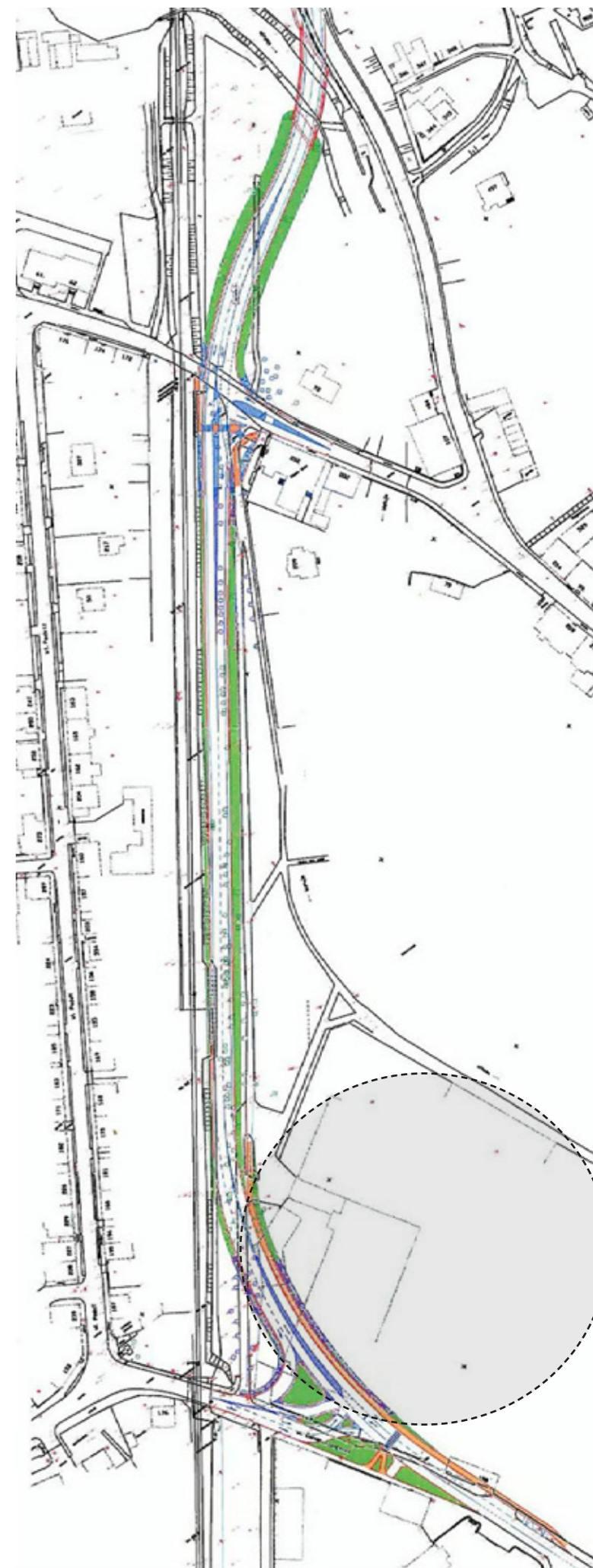
Jen malá část těžké dopravy končí v Hronově, nákladní auta tudy projíždí od Náchoda do Broumovského výběžku a Polska. Jen třetina osobních aut jede mezi Náchodem a Hronovem. Nejohroženější jsou tu cyklisté a chodci.

„Lze předpokládat, že přeložka by díky následným dopravním opatřením mohla převzít 90 procent nákladní dopravy a až 75 procent osobní dopravy,“ uvádí Jiří Klemt.

Ve směru na Červený Kostelec se doprava nezvýší. Stoupne v úseku od mostu Kosteleckou ulicí k železničnímu přejezdu, kudy pojedou auta po nové přeložce a také ti, kdo nyní jezdí ulicí Na Padolí. Ta má být slepá, zanikne patrně železniční přejezd u Husova sboru.

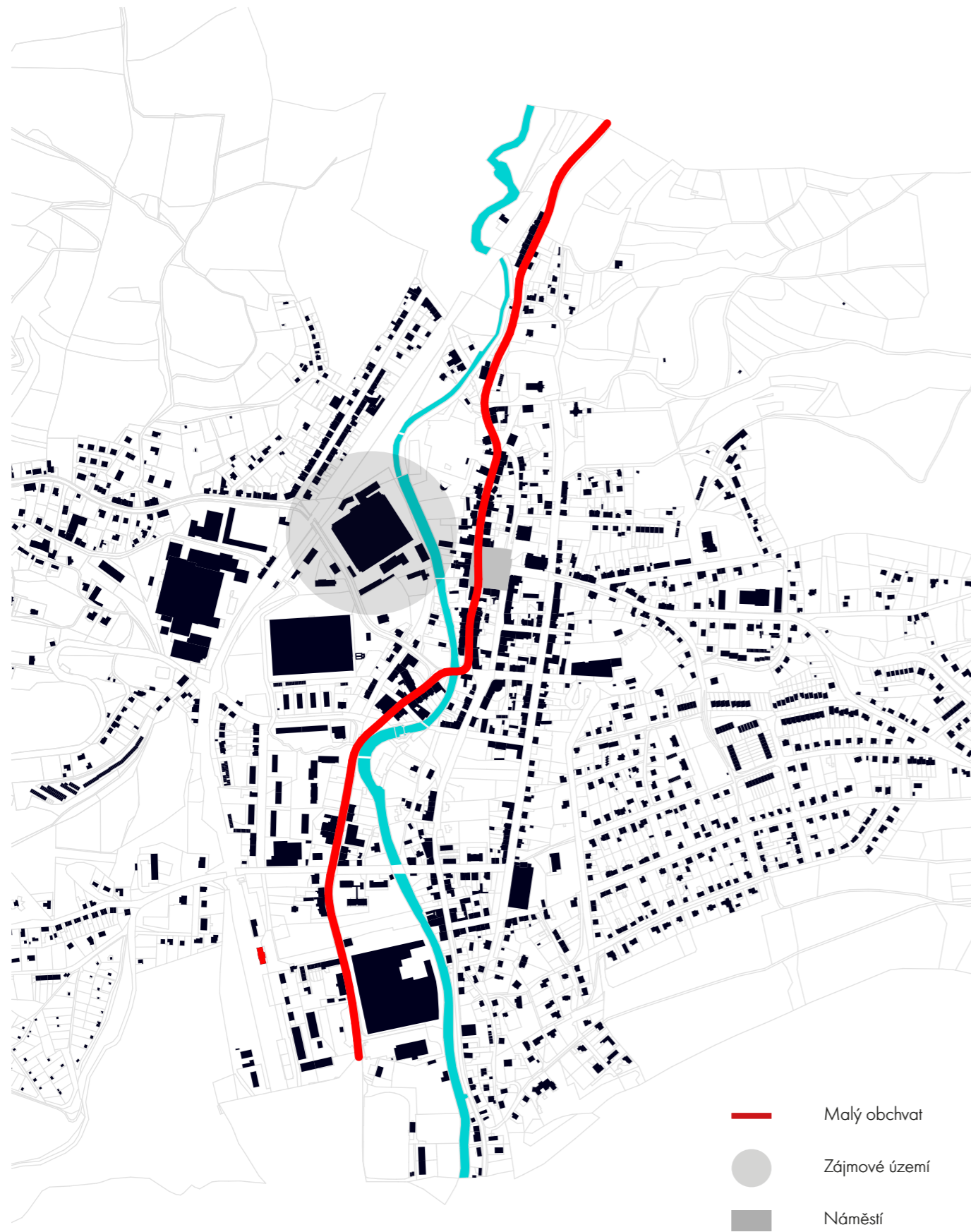
Zdroj: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/hronov-doprava-auta-obchvat-kraj-priprava-dokumentace.A230516_723019_hradec-zpravy_tu

Zkrácená verze obchvatu z roku 2023

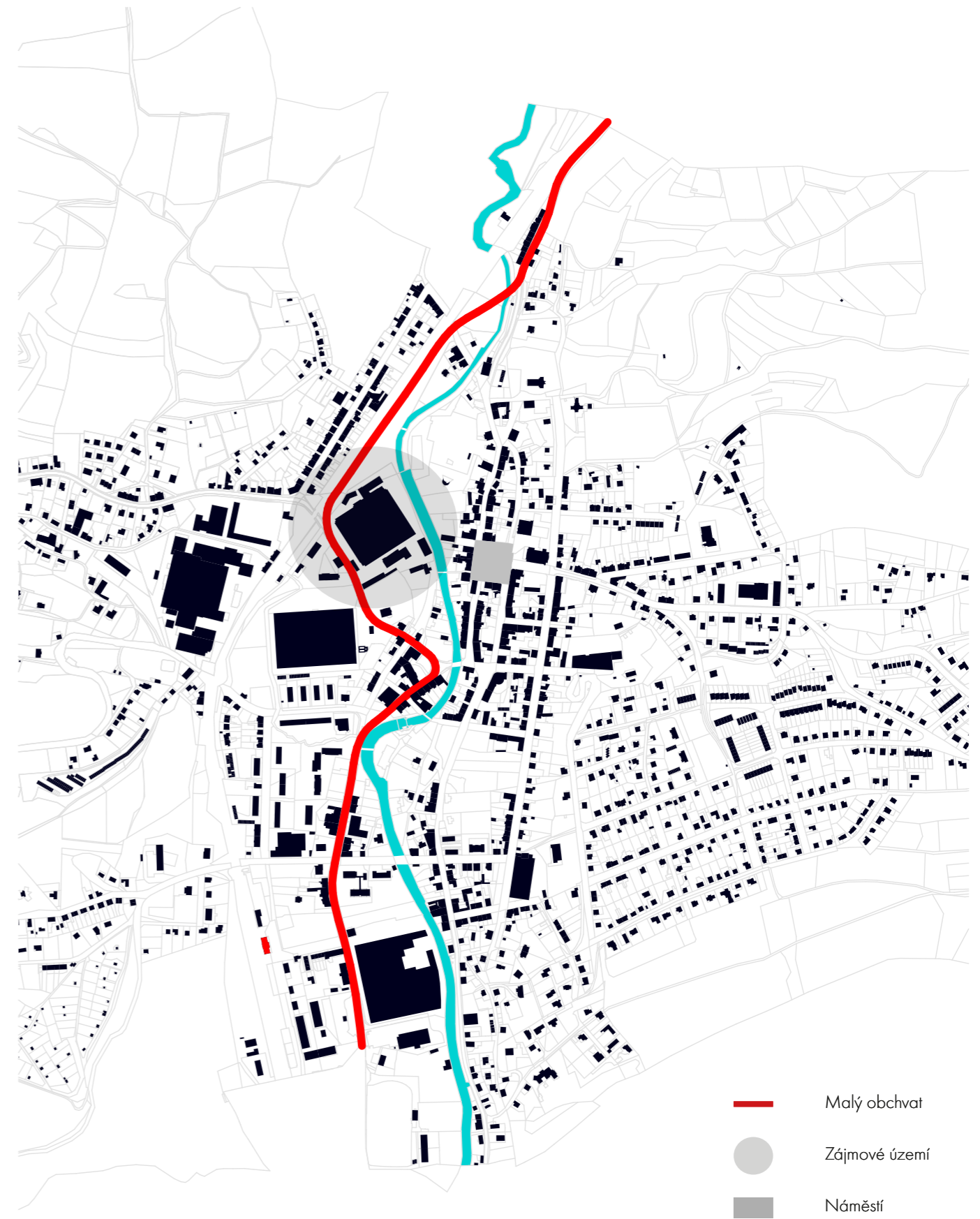

----- Zájmové území

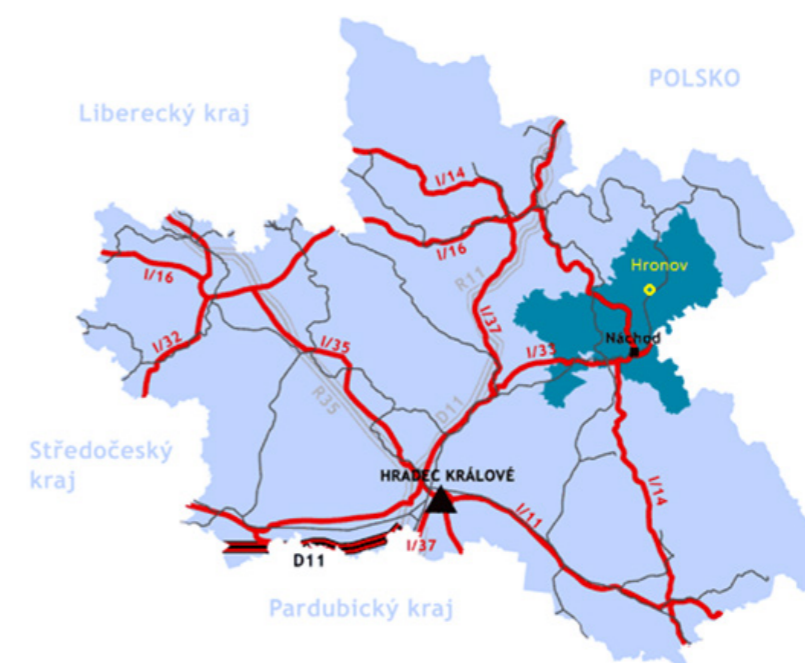
Stávající vytižená komunikace vedoucí směr Broumovsko přes Hronovské náměstí

Nově navržená dočasná varianta tzv. krátkého obchvatu (2023)

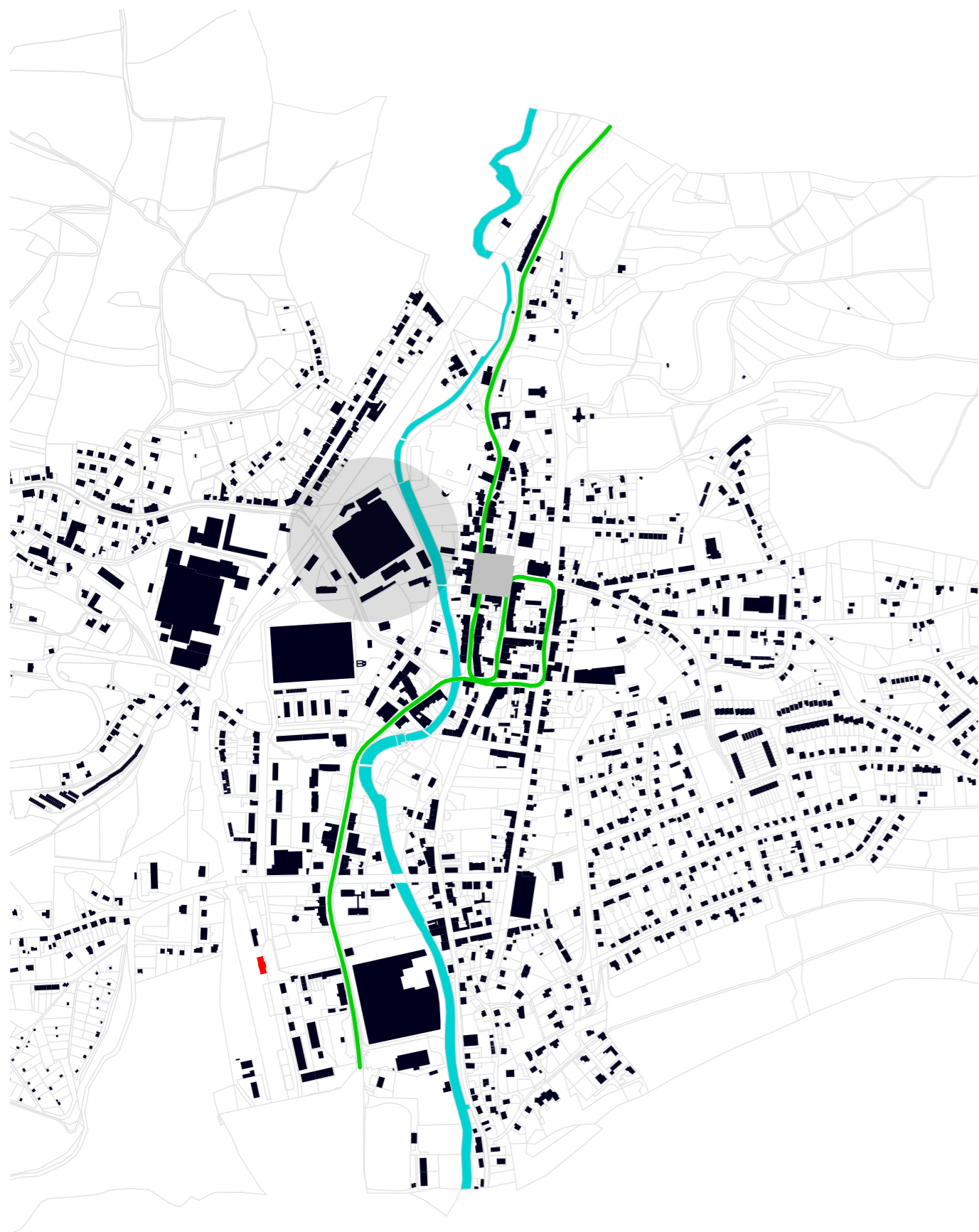
Číslo silnice +B3:R9	Sčítací úsek	Všechna motorová vozidla		Těžká motorová vozidla		Osobní a dodávková vozidla		Jednostopá motorová vozidla		Cyklistická doprava	
		2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016
II/303	č. 5-2272 (Hronov – Velké Poříčí – hranice mezi městem Hronov a městysem Velké Poříčí až křižovatka zaústění silnice II/567)	8 320	9 695	652	781	7 160	8 300	111	101	389	383
	č. 5-2282 (Hronov křižovatka se silnicí č. II/567 až konec zastavby v Žabokrkách)	7 818	8 569	678	837	6 640	7 162	135	108	532	207
	č. 5-2280 (Hronov konec zastavby v Žabokrkách až Police nad Metují)	5 848	6 970	644	743	4 861	5 835	70	65	141	492
II/567	č. 55332 (Hronov začátek zastavby ve Zbečnicku – Hronov křižovatka se silnicí č. II/303)	2 080	2 340	221	316	1 688	1 880	49	32	128	90
III/30313	č. 5-3530 (Hronov křižovatka se silnicí č. II/303 - Stárkov křižovatka se silnicí č. III/30118)	1 073	2 131	49	121	922	1 889	23	21	289	81

Problematika autobusové dopravy

Stávající autobusová linka vedoucí přes Hronovské náměstí (zastávka u ZŠ)

Autobusové nádraží v areálu bývalé Textonie, nová vlaková zastávka blíže k centru

Nově navržené autobusové nádraží v kolizi s budoucím velkým obchvatem

Studie nového autobusového nádraží Hronov (Autor Ateliér Tsunami)

Počátky průmyslu

Počátky průmyslu v Čechách

Průmyslová výroba je klíčovým odvětvím a ovlivňuje celou hospodářskou strukturu každého ekonomického systému. Hodnocení historického vývoje průmyslové výroby zřetelně poukazuje na postupné změny vývoje výroby, které byly svázány s aktuální úrovní technického pokroku, potřebami poptávky a adekvátní organizací výroby. Sledování rozvoje průmyslu od jeho počátku umožňuje vyčlenit určité vývojové etapy.

Města v českých zemích v době před nástupem průmyslové revoluce převážně žila z populačních i potravinových přebytků venkova. Maloměšťanská rodina ve své snaze o maximální ekonomickou soběstačnost často připomíná rodinu vesnickou. Rozdíl spočíval v tom, že měšťtí řemeslníci a živnostníci se vyrovnávali se svou nezámožností mnohem snadněji než sedláci, především proto, že vyznávali zásadu „počestná obživa nadevše“. Šlo jim o uhájení v zásadě holé existence a odmítnutí podnikatelského zisku, který byl považován za nemravný a tedy vyhrazený dle středověkých zvyklostí židovskému obyvatelstvu. Po ztrátě Slezska však nabyla nových dimenzí manufakturní a živnostenská politika státu. V nové situaci bylo Čechám přisouzeno zaujmout postavení země s rozvinutou řemeslnou velkovýrobou, zejména plátenickou.

Textilní průmysl se na našem území začal rozvíjet koncem 18. století a začátkem 19. století, a to především v severočeských a severomoravských podhorských a horských oblastech, které měly již dlouhou tradici v domácí zpracování lnu. Stále rostoucí poptávka po textilních výrobcích, např. sukno na armádní uniformy, a uvolnění pohybu pracovních sil po zrušení nevolnictví, daly podnět k zakládání textilních manufaktur. První manufakturní závody byly převážně zakládány v oblastech s přebytky dřeva a v blízkosti větších řek.

Některé z nich byly během průmyslové revoluce přebudovány na větší průmyslové závody. Průmyslová revoluce byla vývojová změna, která se z Velké Británie šířila do západních zemí světa. Významné byly vědecko-technologické objevy. Práce se přesunula z domů řemeslníků do velkých dílen. Také se začala využívat síla vody a páry. Tím nejdůležitějším objevem první průmyslové revoluce byl parní stroj, vynalezený Jamesem Watterem v roce 1765, kdy došlo k jeho masovému využívání v různých oblastech průmyslu. Tím také došlo k nárůstu produktivity práce.

Vítkovické železářny v polovině 19. století

Další růst zapříčinilo využití elektrické energie a vynález žárovky Thomase Alvy Edisona z roku 1879 a šicího stroje značky Singer. České země v roce 1841 v monarchii zajišťovali padesát čtyři procent celkové hodnoty větších podniků v celém Předlitavsku.

Positivní vývoj nejen průmyslu, ale též celého hospodářství v českých zemích přefala náhle hluboká hospodářská krize, která probíhala v letech 1873 až 1879. Odvětví lehkého průmyslu byla postižena jako první. Důsledky této krize znamenaly zánik celé řady malých podniků.

Po celou druhou polovinu 19. století se snižoval počet samostatných textilních výrobců. Počet textilních závodů v Čechách klesl mezi lety 1862 až 1890 o čtyřicet dva procent. Na Moravě představoval pokles dokonce o sedmdesát procent a ve Slezsku šedesát čtyři procent.

Počátky textilní výroby v Čechách

Textilní výroba je v českých zemích doložitelná archeologickými nálezy již v druhém tisíciletí před naším letopočtem. Například z období 2000 až 1700 př. n. l. pocházejí četné hliněné přesleny a osnovní závaží, které byly nalezeny na starém zámku u Jevišovic. Přeslen je součástí vřetene, kterým se spřádalo, za pomoci dřívku, materiál na nit. Toto je nejstarší způsob spřádání nití. Z laténského období pocházejí malé kousky textilií, které dokládají vysokou technickou úroveň Keltů na našem území. Slované uměli vyrábět hrubé tkaniny, ze kterých si sami šili oděvy.

Zpracovávali len, konopí a vlnu, kterou uměli plést. Vlna byla vesměs hrubá, mohérového charakteru. Dovednost tkalců dokládají používané vazební techniky. Tak byly nalezeny tkaniny, z nichž byla vazba: plátnová, keprová jednoduchá, keprová – čtyř vazný zesílený cirkas, atlasová – osmi vazný užitkový atlas a nezjistitelná. V archeologicky prozkoumaných lokalitách byly vedle jemných suken nalezeny i tkaniny hedvábné pocházející s velkou pravděpodobností z importu.

V 10. století již textilní výroba v českých zemích dosahovala takových kvalit, že mohly být tkaniny používány jako platidlo. Začátky středověké textilní výroby se kladou na venkov, kde se na ní podílely celé rodiny, a to především v období vegetačního klidu. Ve 13. – 14. století, když začal větší přesun obyvatelstva do měst, začaly vznikat řemesla a s nimi i první cechy.

Rozdělení odvětví na základě zpracovávaného textilního materiálu:

Len

Zpracování lnu znali naši předkové již v 9. století. V tomto období se staly platidlem plátno i svazky lnu. Plátenické a tkalcovské cechy jsou v Čechách prvně uváděny v první polovině 14. století. Pláteníci byli tehdy uváděni jako tkalci, což z pohledu dnešní terminologie není přesné, protože i soukeník pracující na stavu byl tkalcem.

Převážná část plátna se však tehdy vyráběla mimo cechovně podomácku, jako vedlejší příležitostná výroba zemědělců. Plátenické cechy byly proto ve svém společenském významu téměř vždy za cechy soukenickými.

Plátenictví v Čechách značně upadlo s vypuknutím husitských válek. Až s nástupem renesance, když začala stoupat životní úroveň, se začíná plátenictví dařit.

Citelný úpadek nastal po Třicetileté válce a trval až do poloviny 18. století. Zlepšení přineslo až vydání Lnářského patentu v roce 1750, který příkazoval, aby každé komerční plátno mělo předepsanou kvalitu a rozměr. Téhož roku vyšel patent, přesný předpis, na motání příže pomocí motovidel, rozměr a velikost přaden. K tomu byli zřízeni dohlížeči a technický dozor. Neschválené plátno mohlo být prodáno pouze místním lidem. V roce 1753 byl k patentu vydán dodatek, aby tkalcovské vybavení bylo ocejchováno a tím se zaručila správná hustota plátna. Další vzestup plátenictví přineslo zrušení nevolnictví v roce 1781. České plátno bylo 18. století výhodným vývozním artiklem.

První velká plátenická manufaktura byla založena ve východních Čechách roku 1754 v Potštejně, její výrobky se vyvážely až do Ameriky. Později pak byly založeny další v Jilemnici a Vrchlabí. Jemnost lněné příže se určovala počtem narovnaných štuk příže, které bylo možno obejmout palcem a ukazováčkem. Až do 19. století se vše vyrábělo pouze na šlapacím kolovratu s ručním vřetenem.

Trvalý nedostatek příže způsobovaný tím, že na jednoho tkalce muselo přist šest až deset přadláků, vedl k pokusům zlepšit organizaci spřádacích kapacit. Venkovským lidem faktoři například půjčovali kolovraty, aby na nich mohli v zimních měsících vyrábět přízi.

V míru se na předení měli podílet i vojáci. Dalším pokusem státu bylo zapojení trestanců a též v sirotčincích a chudobincích bylo předení jako nucená práce. Napředanou přízi od venkovského obyvatelstva vykupovali tzv. přezáci. Známé přezné trhy byly zejména v Trutnově, Broumově, Polici nad Metují a Jilemnici. Tkaní až do konce 18. století zůstalo bez podstatných změn, tkalo se na horizontálním podnožkovém stavu s různými brdy od plátnové po keprovou vazbu.

Vzorované tkaniny se vyráběly na damašském stavu s individuálně ovládanými nitěnkami. Zavádění rychloběžného člunku od druhé poloviny 18. století značně zproduktivnilo tkaní. Kvalita lnářské výroby českých zemí byla uznávána i v zahraničí.

Byly to zejména plátenické provozy hraběte Harracha, jejichž výrobky mohli být srovnávány s nejlepšími plátny holandskými. Lotové české příže se vyváželi do Holandska na výrobu světoznámých krajek.

Lnářství se v mechanizačním procesu opozdilo, neboť první přádelna lnu byla uvedena do provozu v roce 1836 v Mladých Bukách u Trutnova. 14 Příliš pomalý nástup mechanizace měl za následek pokles vývozu českého plátna i přes vysokou kvalitu. Po napoleonských válkách se začala strojová příže dovážet z Anglie. Počátkem 19. století se zavádí nově objevená mokrá technologie Francouze Ph. Girarda, kterou na Trutnovsku ve třicátých letech začal zavádět J. Faltis, a v roce 1835 v Mladých Bukách postavil první mechanickou přádelnu lnu.

Vlna

Vlna z ovčiny v okolí Horního Slavětína, 19. století

Zpracování vlny se v Čechách začalo prosazovat se zakládáním měst. Ještě dříve se však chovaly hrubované ovce, jejichž vlna však postačovala jen na výrobu hrubých domácích suken. Dělba práce v soukenické výrobě je doložitelná i dělba práce v soukenických dílnách již ve 13. století. Tak například vlnaři prodávali a spřádali nakoupenou vlnu v přízi.

K tomu někdy pomáhaly venkovské přadlí neboli předlice a mykařky. Dále byli v textilní výrobě zastoupeni tkalci, postřihovači, barvíři a valchaři. Valchováním se ve středověku docilovala velmi žádaná hutnost sukna. Barvíři měli v Čechách chudší paletu barev než barvíři v západní Evropě. Velice oblíbenou barvou byla červená, odpradávná znamenající život, červená sukna byla však velmi vzácná. K barvení se používal šafrán, duběnky, rezeda, boryt a rejt. První zprávy o našich barvířích jsou ze 14. století. Tehdy se dělili na krasobarvíře a černobarvíře. Indigo se do Čech dostalo až v 18. století.

V Čechách se první soukenické dílny připomínají v roce 1326 v Litomyšli a Lounech a v roce 1352 v Hradci Králové. V roce 1366 drželi staroměstští soukeníci v Praze nedovolený spolek. Další soukenický cech byl založen v roce 1378 v Rychnově nad Kněžnou. Broumov byl předním soukenickým centrem předbělohorských Čech.

V Broumově byla založena první manufaktura již na jaře 1747, založil ji, spolu s Opatem Löblem, ředitel broumovského panství Jan Deimling.

První mechanizace ve zpracování vlny nastala začátkem 20. století. Centrem vlnářství byl Liberec a Brno a obě tato města si podržela dlouho silnou pozici.

V Jihlavě bylo koncem 18. století na sto stavů, na nichž se vyráběla sukna s roční výrobou 5 tisíc kusů. A proslavila se výrobou vojenských melisovaných suken, které nesměl nikdo jiný vyrábět. Sukna se i vyvážela, kvalitní byly moravská sukna vyvážena na Volyň. První vlnářská manufaktura na výrobu punčoch vznikla roku 1697 v Oseku u Duchcova.

Největší věhlas měla manufaktura hraběte Valdštejna v Litvínově. V roce 1715 zaměstnávala 400 lidí a vyznačovala se velkou dělbou práce rozdělených do 45 operací a dokonce si vyráběli i některé nástroje jako byly mykací kartáče. Stejně ale ještě na počátku 18. století byla technická úroveň soukenictví pod evropským průměrem. Teprve po vydání předpisu 1758 na výrobu suken, který kladl velký důraz na přípravu vlny před spřádání a též povolání holandských specialistů do Čech, se kvalita podstatně zlepšila.

V roce 1763 vyšlo nařízení, které osvobozovalo od vojenských povinností soukenické dělníky, punčocháře i pláteníky běliče a jejich syny.

První mechanické spřádání vlny započal v Liberci J. G. Berger, který v předchozím roce začal vyrábět první jednoduché spřádací stroje. Vzorové stroje získal již v roce 1803 z Anglie. Specializovanými vlnářskými oblastmi byly Liberecko, Brněnsko a Jihlavsko.

Bavlna

Bavlna se získává sběrem bavlněného vlákna po puknutí plodů bavlníku, prastaré teplomilné kulturní rostliny, která se u nás z pochopitelných důvodů nikdy nepěstovala. Do našich zemí se tedy bavlna vždy jen dovážela, a to zřejmě nejpozději od 14. století. Nemohla konkurovat tradičním domácím textilním surovinám (lnu, konopí a vlně) už proto, že její krátké vlákno se ručně hůře spřádalo.

Poprvé je český výraz bawlna doložen v tzv. Svatovítském rukopise z druhé poloviny 14. století. Ve středověké cechovní řemeslné výrobě se bavlna používala zpočátku především jako vycpávka do kabátů a rukavic. Poměrně záhy, také již ve 14. století, pravděpodobně v jeho první polovině, se k nám z německých zemí dovážela látka nazývaná barchent také barchán, barchet, parchán, barchent, která vznikla tkaním lněné osnovy a bavlněného útku.

Dovážený barchet byl poměrně levný, protože byl proclíván stejně jako hrubé míšeňské sukno. Výrobci barchetu – barchentníci (barchaníci) jsou u nás doloženi rovněž od 14. století, v Praze, ve Východních Čechách, kde se roku 1384 uvádí jeden barchaník. Specializovaných výrobců barchetu bylo zřejmě velmi málo, samostatné cechy nevytvářeli, stávali se příslušníky tkalcovských cechů, jež ve druhé polovině 14. století teprve začínaly vznikat. Protože se tkalcům nezakazovalo tkát bavlněnou přízi, zhotovovali barchet také mnozí tkalci.

Proto v pramenech až do konce 16. století nacházíme častější zmínky o barchetu než o barchanících. Barchet se vyráběl v několika druzích i v různých barvách. Šili z něho kabáty, používal se jako podšívka do kožichů apod., sloužil rovněž ke zhotovování cích, proto se barchantům říkalo také cíchaři. Barchety byly vždy považovány za podřadnější oproti sukňům a byly i levnější. Bavlnu zpracovávali také mezulánici, kteří jsou doloženi na přelomu 16. a 17. století. Původně to byli soukeníci, kteří přimíchávali do vlny bavlnu. Z této směsi se předla příze. Příze pro tkaní mezulánu, z italského mezzolana = polovlna, však vznikala i skaním bavlněné a vlněné příze. Tyto tkaniny, napůl vlněné a napůl bavlněné se také nazývaly „boy“.

Barchentníci se objevovali ve 14. století jen sporadicky, např. v roce 1348 je zaznamenán jeden v Hradci Králové. Od 16. století se v Čechách vyrábí polobavlna v různých kvalitách. Byly to například hrubé cvilinky, jejich výrobu máme doloženou v roce 1634 v Žamberku. Bavlna se před spřádáním proklepávala volně rozložená na síťovém stole tzv. střelou. Na ručních kramplích se rozmykala do pavučiny. Ta se potom spřádala na ručním vrетенě a od 13. století na spřádacím kole. Od 17. století se pro osnovu spřádala na šlapacím kolovratu. Pro tkaní se používaly běžné ležaté stavy.

První mechanizace v textilní výrobě byla na konci 19. století právě v bavlnářství, které nemělo takovou tradici.

Látky se potiskovaly již ve středověku dřevěnými vyřezávanými formami. Oblíbený byl modrotisk, který se k nám dostal v 18. století z Holandska. První válcový potiskovací stroj byl v Čechách zkoušen v roce 1815 v Leitenbergerově továrně v Kosmonosích. Kolem roku 1840 byl do Čech dovezen první deskový stroj Perrotina. Jeho zavedení vedlo v Čechách k dělnickým bouřím v Praze a v severních Čechách. V roce 1843 bylo v Čechách 74 kartounek.

Slovo kartoun vzniklo z anglického cotton. Kartoun byla potištěná bavlněná tkanina. První kartounka vznikla v roce 1723 v Hrádku nad Nisou. Zatímco v jiných částech Čech po počátečním odmítavém postoji rakouských merkantilistů, kteří poukazovali především na nepříznivé důsledky případného rozvoje bavlnářství pro plátenictví, přece jen začínají vznikat první kartounky v roce 1723 v Hrádku nad Nisou, v roce 1766 v Potštejně.

Pokus hraběte Chamaré o zavedení výroby bavlněného zboží v letech 1766-1767 na potštejnském panství spojený se zřízením přádlácké školy byl neúspěšný.

Mechanické spřádání se do českých zemí rozšířilo koncem 18. století ze západní Evropy. Znamenalo to oproti ručním kolovratům velké zvýšení produktivity práce. První stroje typu Mule měli více vrетен než jednovřetený kolovrat. Stroje typu Water jich měli několik desítek. Navíc se zlepšila kvalita příze. V pozdějších dobách ruční pohon nahradily žentoury a vodní kola. První mechanická přádelna byla ve Verneřicích od roku 1797, vybavená anglickými stroji. Tak byly položeny základy průmyslové textilní výroby v Čechách.

Historie Hronova

Zakladatel města Hron z rodu Načeraticů propůjčoval svou tvrz svým služebníkům, pro ochranu náchodského panství před vpádem vojsk od severu. Původně to byla tržní vesnice, později město. V roce 1545 je Hronov poprvé zapsán v zemských deskách jako městečko náležící k náchodskému panství.⁴² Správu města řídil rychtář. Gruntovní kniha uvádí, že v Hronově žilo sedm sedláků, osm chalupníků, pět zahradníků, mlynář, švec, kovář, řezník a krejčí. Hojně rozšířená obživa bylo hospodářství a tkalcovství.

Hronovsko bylo krajem chudým a hospodářsky zaostalým. Samostatné zemědělství nebylo schopné obživu obyvatel zajistit, a tak se vedle něj lidé věnovali také domácímu tkalcovství. Těžké pracovní podmínky rolníků ve zdejších krajích vedly nakonec v roce 1775 k propuknutí povstání, jehož organizačním centrem se na náchodském panství stala svobodná rychta ve Rtyni.

Tato protifeudální vzpoura i přes porážku měla nezanedbatelný vliv na další vývoj poddanských poměrů. Roboty byla v téže roce zmírněna a v roce 1781 bylo zrušeno nevolnictví. Na konci 18. století byla v Hronově zřízena fara. Značného významu doznala v letech 1831–45, kdy zde působil osvícenský pokrokový kněz, páter Josef Regner, jenž vzdělával obyvatele v oblasti zemědělství a zakládal tkalcovské a přádlácké školy, aby tak kvalitnějším vzděláním a novými poznatky dopomohl vesnickým tkalcům a přádlákům k lepší obživě.

Josef Regner katolický kněz, hospodářský buditel (1794-1852) byl do Hronova ustanoven po předešlém faráři. Významná byla jeho role při zakládání a řízení přádelních škol na Náchodsku. Náležel spolu s majitelem adršpašského statku Karlem Ludvíkem šlechticem Nádherným z Borutína a ředitelem náchodského velkostatku Otto Erichem k předním stoupcům a praktickým organizátorům těchto škol, viděli v nich prostředek k překonání výrobní i odbytové krize českého plátenictví, jehož výrobky se až do nedávna uplatňovaly na světových trzích, a současně i prostředek k odstranění bídy horských a podhorských přádláků a tkalců, jejichž život a utrpení dobře znali.

Byli přesvědčeni, že dokonalá ruční lněná příze musí zvítězit v soutěži s přízí strojovou. Necháпали a ani nemohli pochopit, že podstata krize českého plátenictví spočívá především v opožděném nástupu průmyslové revoluce a že vývoj půjde přes strojovou tovární výrobu.

Jedním z motivů jejich úsilí na tomto poli bylo ochránit domácí tkalce a přádláky před hrůzami továrny (v r. 1873 byla v Malé Skalici zahájena výstavba přádelny bavlny, zastánci přádelních škol ovšem s nevráživostí sledovali také pronikání bavlněné příze do domácího tkalcovství). Přes všechnu jejich péči, nadšení i osobní oběti, zejména finanční, přádelní školy záhy zanikly. Jejich rozkvět spadá do let 1845-1848, kdy existovaly také v Hronově, Zbečniku, Velkém Dřevíči a Rokytniku.

V neposlední řadě také do města přinášel pokrokové prvky do výroby. Díky většímu počtu pracovních příležitostí zaznamenalo město další nárůst počtu obyvatel i domů. Ve dvacátých letech 19. století čítal Hronov sto patnáct domů se sedmi sty padesáti osmi obyvateli a o deset let později již sto třicet dva domů s devíti sty osmdesáti dvěma obyvateli.

Tvrz Hronov

Tkalcovský stav, který nechyběl téměř v žádné Hronovské domácnosti

Průmyslová budova v Hronově

Počátky průmyslu v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Vývoj průmyslu v Hronově byl pomalejší než v ostatních částech Čech. Bylo zde chudo a nechuť zavádět nové moderní techniky. Tuto bídu se snažil zmírnit kněz, který přišel v roce 1831 do Hronova a snažil se lidem svým příkladem ukázat nové techniky v různých oborech. Významná byla jeho úloha při zakládání a řízení přádelních škol na Náchodsku.

Průmyslová budova v Hronově

Náležela spolu s majitelem adršpašského statku Karlem Ludvíkem, šlechticem Nádherným z Borutína a ředitelem náchodského velkostatku Otto Erichem k předním stou-pencům a praktickým organizátorům těchto škol, viděli v nich prostředek k překonání výrobní a odbytové krize českého plátenictví, a současně i prostředek k odstranění bídy horských a podhorských přadláků a tkalců. Byli přesvědčeni, že dokonalá ruční lněná příze musí zvítězit v soutěži s přízí strojovou.

Průmyslová budova v Hronově

Nechápali a ani nemohli pochopit, že podstata krize českého plátenictví spočívá především v opožděném nástupu průmyslové revoluce, a že vývoj půjde přes strojovou tovární výrobu. Jedním z motivů jejich úsilí na tomto poli bylo ochránit domácí tkalce a přadláky před hrůzami továrny.

Průmyslová budova v Hronově

Zastánci přádelních škol také s nevraživostí sledovali pronikání bavlněné příze do domácího tkalcovství.Přes všechnu jejich péči, nadšení i osobní oběti, zejména finanční, přádelní školy záhy zanikly. V letech 1845–1848 tyto školy existovaly v Hronově, Zbečníku, Velkém Dřevíči, Rokytníku.

Průmyslová budova v Hronově

Počátky textilní výroby v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Důležitým zdrojem obživy lidí v náchodském regionu, kteří žili převážně na venkově, bylo od 16. století zpracování lnu a konopí. Spočívalo v přípravě plodin k předení, vlastním předení a tkaní lněného plátna.

Průmyslová budova v Hronově

Podle berní ruly z roku 1654 působilo na náchodském panství v celkem padesát tkalců, z toho jich deset žilo v Náchodě, zřejmě zapsáni v cechu. Mimo těchto zapsaných se výrobou lněného plátna zabývalo určitě mnohem více venkovského obyvatelstva. V Tereziánském katastru je zapsáno na náchodském panství dvě stě dvacet sedm tkalců, z nichž nejméně devadesát pět nebylo zapsáno v cechu.

Průmyslová budova v Hronově

Také tam je zapsáno čtyři sta šedesát přadláků, byli důležití a tkalci se bez nich neobešli. Také obchodníci s přízí a plátnem jsou důležitou součástí textilního podnikání. Takovými obchodníky byla na Náchodsku rodina Sperlingů, patřili k průkopníkům tzv. nákladnického systému. Kupovali přízi buď přímo od přadláků, nebo na trzích, které se konaly v Polici nad Metují, Stárkově a Náchodě, kterou pak dávali domácým tkalcům, takzvaně je nakládali, a poté od nich odebírali hotové plátno a vypláceli jim mzdu.

Průmyslová budova v Hronově

Takovými tkalci přímo v Hronově byli Adolf Grätz, Roman Žid a synové , Antonín Čejchan nebo Matylda Hofmanová. Barvířem tkanin byl pak Vilém Hofmann nebo Adolf Klikar. Východní Čechy, a tedy také Náchodsko zůstávají v prvních desetiletích 19. století na rozdíl od Čech severozápadních, kde postupně začínají vyrůstat bavlnářské továrny, přádelny a mechanické tkalcovny, při tradičním zpracování lnu.

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Průmyslová budova v Hronově

Oba postupy vyvolávaly oprávněnou nevoli dělnictva. Snižování mezd bylo příčinou stávky u firmy Leopolda Abelese v Červeném Kostelci, ve dnech 17. – 22. května 1888, a na ní bezprostředně navazující a na její výsledek se odvolávající stávky v tkalcovně H. S. Doctor. Obě byly úspěšné. Druhý postup pranýřů je článek dopisovatele z Úpice v sociálně demokratickém Novém věku svobody ze září 1889. Uvádí dva příklady- Spieglerovu tkalcovnu v Hronově a Katzaovu přádelnu v Babím. Majitelé nově založené továrny si těžko mohli dovolit ignorovat zákon o pracovní době, proto můžeme předpokládat, že se snažili stlačit mzdy na nejnižší možnou hranici. O tom svědčí skutečnost, že již koncem března 1890 se hronovští přádláci zřejmě připravovali k první mzdové stávce. Jejich úmysl byl však předčasně vyrazen indiskrecí dvou dělníků, kteří se veřejně vyjádřili, že nedostanou-li zaměstnanci přidáno, zastaví všichni práci. Tento výrok byl označen jako pobuřování a oba byli propuštěni. Je velmi pravděpodobné, že i tuto neuskutečnou akci můžeme, jak z časového kontextu vyplývá, zařadit do sledu událostí předcházejících oslavám prvního máje 1890.

Vzpomínky dělníků na práci v továrnách na konci 19. století

Níže budu citovat svědectví dvou dělníků z let 1880, což bude svědectví Antonína Rubeše a druhé pak z roku 1890, které bylo vzpomínkou Jaroslava Mallata. „Pracovalo se 12 hodin denně, od 6 ráno do 6 večer. I v sobotu do 6 hodin do večera, v sobotu přes poledne se čistily bezplatně stroje. Jednou za 14 dní se v neděli čistily cylindry za malý plat. Světla byla mizerná, svítilo se plynem na dvoře vyráběným z uhlí, teprve později přišly elektrické žárovky.

Dělníci byli většinou z okolních vesnic a museli chodit 3 – 4 hodiny pěšky do práce, v létě většinou bosy. V zimě, když byly veliké závěje, přespávali dělníci se souhlasem firmy v továrně- na bavlně v čistírně.“ „Přádláci byli najímáni od jinud, ze Slaného a od Železného Brodu. Místní dělnictvo se teprve zaučovalo v továrně. Nemocenská pokladna byla závodní a spravoval ji ředitel, nebo jeho zástupce. Nemocný byl uznán teprve tehdy, když už nemohl chodit. Žilo se skromně a kupovalo se na dluh a o výplatě se vždy platilo. Mzdy byly malé.“

„Poměry v tkalcovně byly tenkrát velmi neutěšené. Osnovy byly nečisté, samá pecka a ještě horší bylo šlichtování. Vály spleené, mnoho škráloupů. Nítě z válu vybíhaly, takže se musely nahrazovat cívkami, až 60 cívek bylo pověšeno na stavě. Světlo bylo nedostatečné - uhlíkové o 25 Wattedch, ani za žakárovým stavem nebylo světlo za válem.

Pokud se týče zdravotnictví, byl nejhorší tzv. starý sál. Z jedné strany potok se smradlavou vodou, který vytékal z bareven, z druhé strany zápach ze šlichtovny. Pamatuji se, že vedle pracovala přisukovačka, která byla v jiném stavu, tam byl kanál, kterým odtékala spotřebovaná šlichta, ústila tam ze střechy roura, která byla špatně utěsněna, a do sálu šel strašný zápach, takže ta žena omdlela a odnesli jsme ji do vrátnice. Pak tam přišel mazač, nacpal tam trochu osnovy a bylo to spraveno. Záchody byly odkryté a stalo se, že když někdo špatně pracoval, tak dostal stavy z trestu blízko záchodu.“

V první polovině 70. let, byl v Náchodě založen dělnický spolek „Vydra“. Neměl ovšem ještě politický charakter, byl spíše organizací zábavnou. Ale pravděpodobně odtud vyšel pokus svolat v roce 1874 veřejné shromáždění náchodských dělníků. Shromáždění bylo úřady povoleno s výstrahou, že bude rozpuštěno, jestliže se na něm projeví sociálně demokratické tendence.

První stávku textilních dělníků této průmyslové oblasti zjišťujeme v roce 1879 v Červeném Kostelci. Stávkovalo 200 dělníků. Stávka byla zlomena.⁸⁵ Znovu červenokosteletští dělníci stávkovali v roce 1884 a v roce 1886 za lepší postavení v továrně. Úspěšně stávkovali dělníci tkalcovny firmy Spiegler v Hronově. Postupem doby se dělníci více začali shromažďovat do různých organizací a dělnických hnutí, které bojovaly za zájmy dělníků v továrnách, zejména za lepší pracovní podmínky a lepší odměňování. Později se z nich vyvinuly odborové organizace v jednotlivých továrnách.

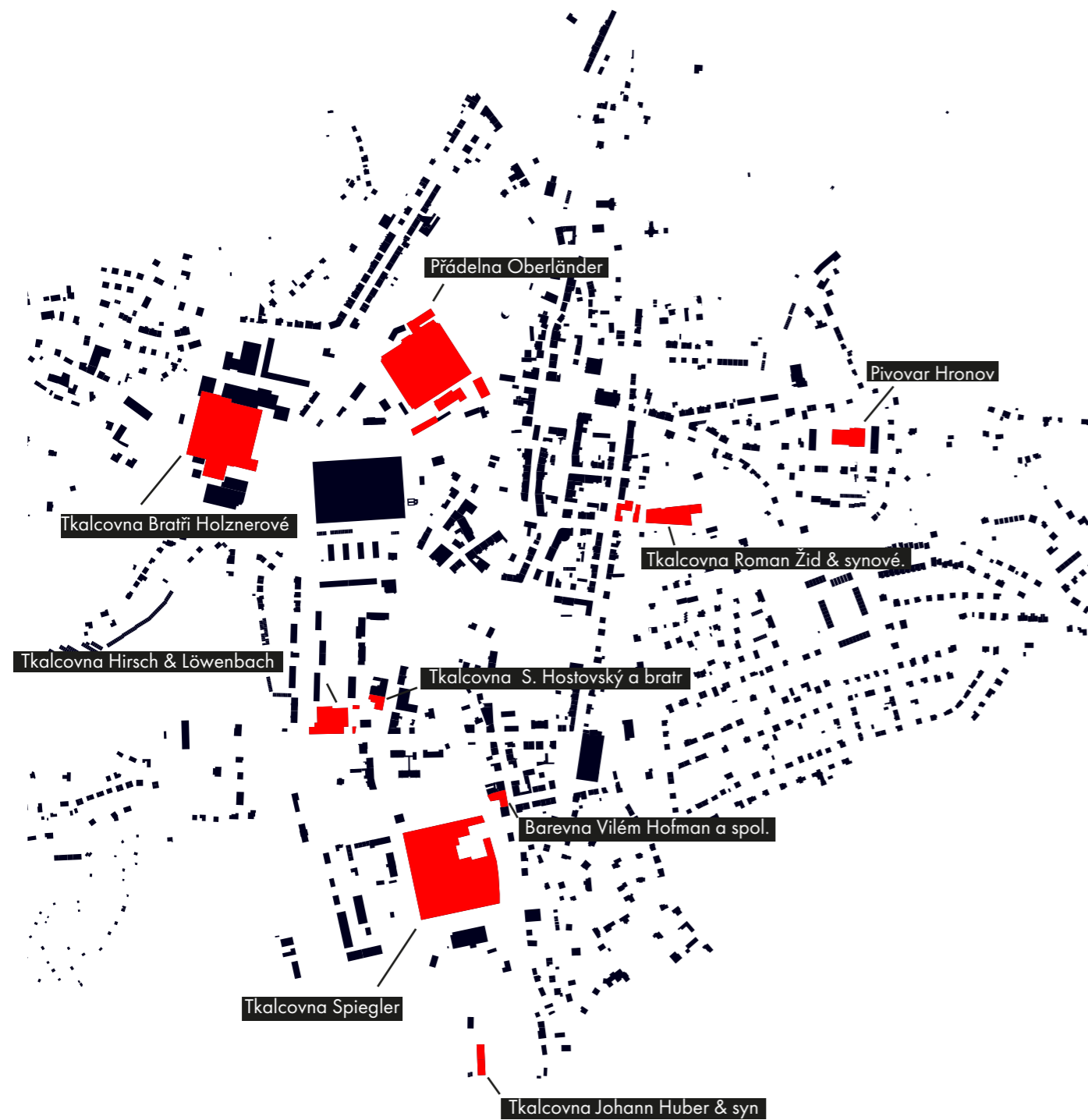
Nádraží v Hronově se zaměstnanci kolem roku 1900.

Dolování pod Jírovou Horou. Důl patřil k těm větším.

První průmyslové podniky v Hronově

M. J. Oberländer & L. Morawetz, přádelna bavlny

1888—1889, 1910 — 1913, 1923 — 1932

autor: František Plesnivý, Heinrich Fanta, Emil Tranquillini

stavební firma: Gröger, Hemerka & Co, Prag-Bubenec, Čechova 11

Filip Oberländer pocházel z podnikatelské rodiny, která v půli 19. století založila první mechanickou přádelnu v Úpici a později i v Hronově nad Metují. Po rozchodu společníků druhé generace – dvou bratří Morawetzových, kteří si ponechali dosud společné úpické podniky, a dvou bratří Oberländerových – se v roce 1905 stala hronovská přádelna firmou jednotlivce a jejím jediným majitelem byl až do svého skonu v roce 1911 právě Filip Oberländer. V roce 1910 byl dokonce císařem povýšen do šlechtického stavu.

Časová osa

r. 1888

Poté, co roku 1888 Moritz Jakob Oberländer (1831–1905) prodal svůj podíl v Úpické přádelně lnu synu Freidrichovi, založil se svým švagrem Ludvíkem Morawetzem (1841–1901) v Hronově přádelnu bavlny. Plány továrny vytvořil královéhradecký tovární stavitel František Plesnivý a roku 1891 je vystavil na Jubilejní zemské výstavě. Na šedový sál na půdoryse 90 × 110 metrů později navázala čtyřpodlažní budova se sprinklerovou a schodišťovou věží.

r. 1939

Roku 1939 továrnu arizovala firma A. M. Faber z jihomoravských Letovic, ve výrobě však pokračovala.

r. 1993

Po krachu podniku roku 1993 zde v letech 1995–2007 textilní výroba pokračovala a budovám se dostalo dílčích oprav.

r. 2010

Areál, oddělený řekou Metují od zástavby hronovského náměstí, je bez využití. Ke konci dubna ukončí výrobu a bez práce zůstane 195 lidí.

r. 2024

Obnovení snahy o jednání se zahraničním majitelem z důvodu výkupu části pozemku pro odbourání severozápadní části haly a zbudování provizorního krátkého obchvatu Hronova, který povede ulicí Kosteleckou a poté zabočí podél železnice přes městský park.

r. 1905

Zástupci třetí generace obou rodin si podniky rozdělili – úpická přádelna zůstala Morawetzům a hronovský podnik převzal druhý Moritzův syn Phillip Oberländer (1875–1911). Spolu s ředitelem W. Kellerem továrnu pak vedl Phillipův bratr Max Oberländer (†1981), od roku 1925 pod názvem Hronovská přádelna bavlny, spol. s r. o. Stejně jako později v případě tkalcovny v Úpici zadal modernizaci hronovské přádelny renomované kanceláři architektů Heinricha Fanty (1877–1941) a Emila Tranquilliniho (1884–1955). Kapacita dosáhla 56 000 sprádacích a 6 000 skacích vřeten pro výrobu háčkovacích přízí.

r. 1948

Po znárodnění byla začleněna do Východočeských bavlnářských závodů a později do n. p. Tepna jako závod 07.

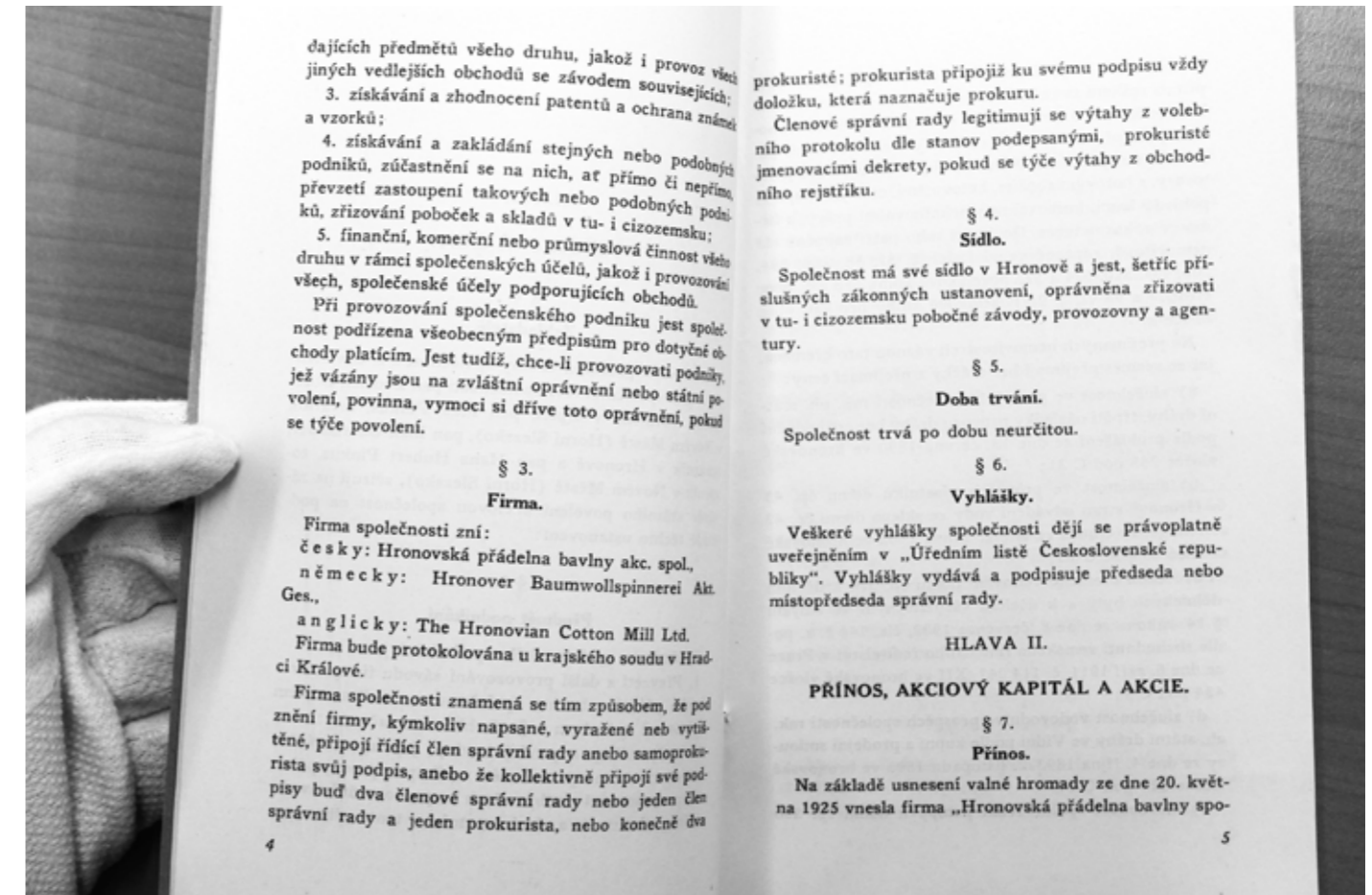
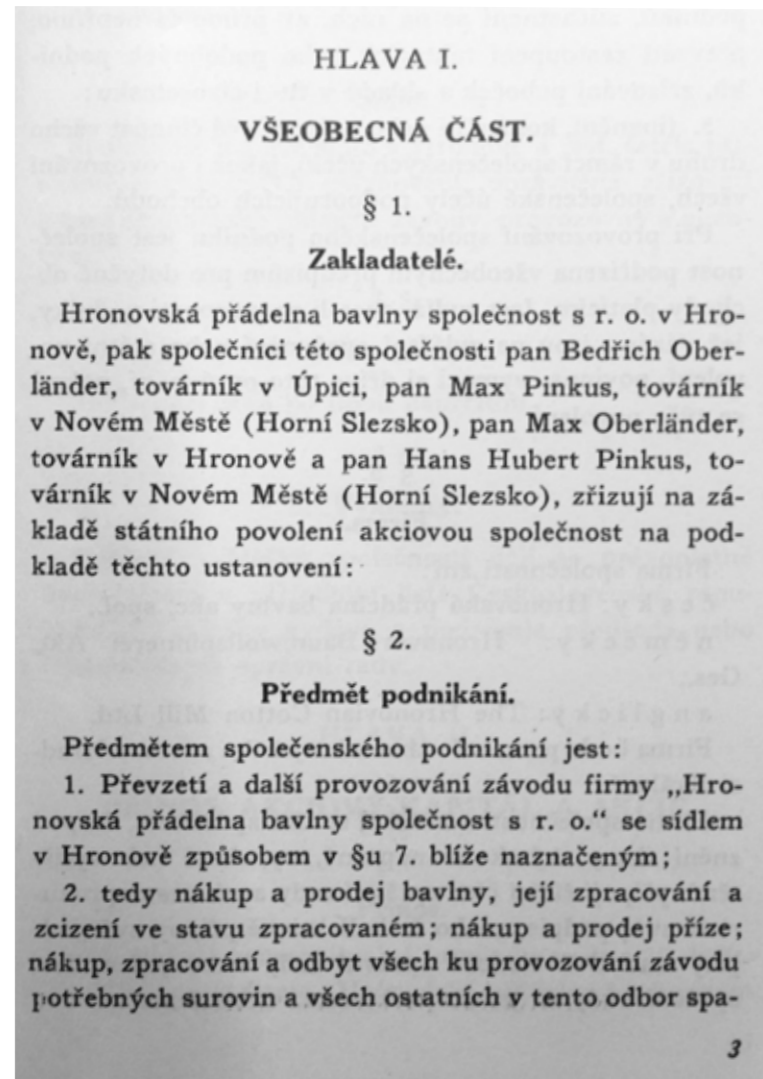
r. 2005

Textonnia Czech podle informací ČTK v roce 2005 prohloubila ztrátu na 270 milionů korun z předchozích 107 milionů korun. V červených číslech je společnost trvale od roku 2000 a od té doby vykázala souhrnnou ztrátu 553 milionů korun. Tržby firmy v roce 2005 činily 914 milionů korun.

r. 2015

Rozsáhlý areál bývalé přádelny a tkalcovny n.p. Tepna, který stojí v těsné blízkosti parku a náměstí v Hronově, se pomalu rozpadá a řešení je v nedohlednu. Město má v úmyslu část pozemku odkoupit pro rozšíření objektu technických služeb, kde je pro obyvatele města sběrný dvůr. Zatím se ale nepodařilo vejít v nějaký užší kontakt s majiteli bývalé textilky.

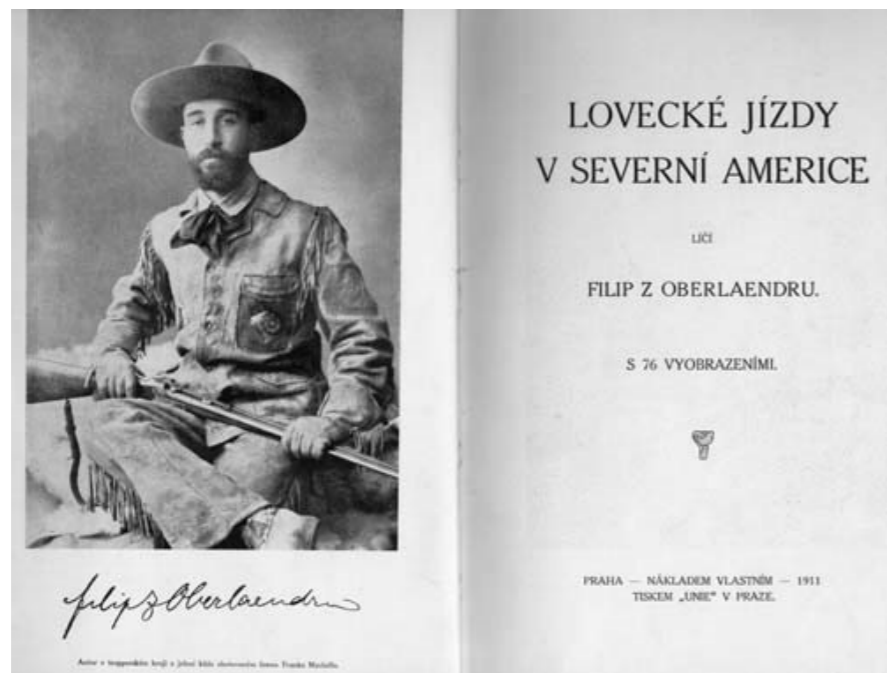
Založení firmy

Poté, co roku 1888 Moritz Jakob Oberländer (1831 – 1905) prodal svůj podíl v Úpické přádelně lnu synu Friedrichovi, založil se svým švagrem Ludvíkem Morawetzem (1841 – 1901) v Hronově přádelnu bavlny. Plány továrny vytvořil královéhradecký tovární stavitel František Plesnivý a roku 1891 je vystavil na Jubilejní zemské výstavě. Na šedový sál na půdoryse 90 × 110 metrů později navázala čtyřpodlažní budova se sprinklerovou a schodišťovou věží a k roku 1909 měla přádelna kapacitu 43 000 vřeten.

V roce 1905 si zástupci třetí generace obou rodin podniky rozdělili – úpická přádelna zůstala Morawetzům a hronovský podnik převzal druhý Moritzův syn Phillip Oberländer (1875 – 1911). Spolu s ředitelem W. Kellerem továrnu pak vedl Phillipův bratr Max Oberländer († 1981), od roku 1925 pod názvem Hronovská přádelna bavlny, spol. s r. o. Stejně jako později v případě tkalcovny v Úpici zadal modernizaci hronovské přádelny renomované kanceláři architektů Heinricha Fanty (1877 – 1941) a Emila Tranquilliniho (1884 – 1955). Novou budovu závodní elektrárny, vybavené parní turbínou Brown Boveri 1 600 HP a generátory AEG, podle jejich projektu provedla pražská betonářská společnost Gröger, Hemerka & spol., stejně jako přízemní pavilonovou administrativní budovu naproti továrně čp. 416 (dříve 195).

Současně byla patrně postavena také další etážová budova čistírny a přípravný bavlny s prašnou věží při vstupu do areálu. Kapacita tehdy dosáhla 56 000 spřádacích a 6 000 skacích vřeten pro výrobu háčkovacích přízí. Roku 1939 továrnu arizovala firma A. M. Faber z jihomoravských Letovic, ve výrobě však pokračovala, po znárodnění byla začleněna do Východočeských bavlnářských zdvodů a později do n. p. Tepna jako závod 07. Po krachu podniku roku 1993 zde v letech 1995 – 2007 textilní výroba pokračovala a budovám se dostalo dílčích oprav. Dnes je areál, oddělený řekou Metují od zástavby hronovského náměstí, bez využití a léta chátrá.

Původní stránky knihy Lovecké jízdy v Severní Americe

Podnikání ho příliš nezajímalo, proslavil se nicméně jako uznávaný lovec a cestovatel. Navštívil Spojené státy, Kanadu i mnohé africké země. Vypravil se i do Grónska a na Špicberky a ze všech cest vozil cenné trofeje, které věnoval různým muzeím (exponáty obdaroval například školy v Hronově, gymnázium v Broumově, Národní muzeum a Náprstkovu muzeu dodal sbírku umění Indiánů severozápadní Ameriky). Svoje příběhy převyprávěl v díle Lovecké jízdy v Severní Americe (předmluva této knihy je datována v říjnu 1910 v Hronově).

Filip Oberländer zahynul 3. března 1911 na lovu buvolů v blízkosti řeky Nilu, u osady Lado v Sudánu. „Postřelený buvol obrátil se proti němu a nabral jej na rohy. Nešťastný cestovatel utrpěl taková zranění, že jím ihned podlehl, „citovala Národní politika z telegrafické zprávy, která přišla ze Súdánu. Později byla informace doplněna o drastické podrobnosti. Buvol českého dobrodruha nabral na rohy celkem třikrát a poté ho rozdupal. Pozůstatky jeho byly, dne 4. března ráno dopraveny do nejbližší vojenské stanice v Mongalle, kdež byly za přítomnosti guvernéra, 2 anglických důstojníků, anglického pastora a vojenské posádky pohřbeny. Byl pochován na malém hřbitově a na hrobě se skvěl nápis: „Vzdálen vlasti a svých nejdražších odpočívá zde pan Filip šlechtic Oberländer z Hronova, Čechy.“

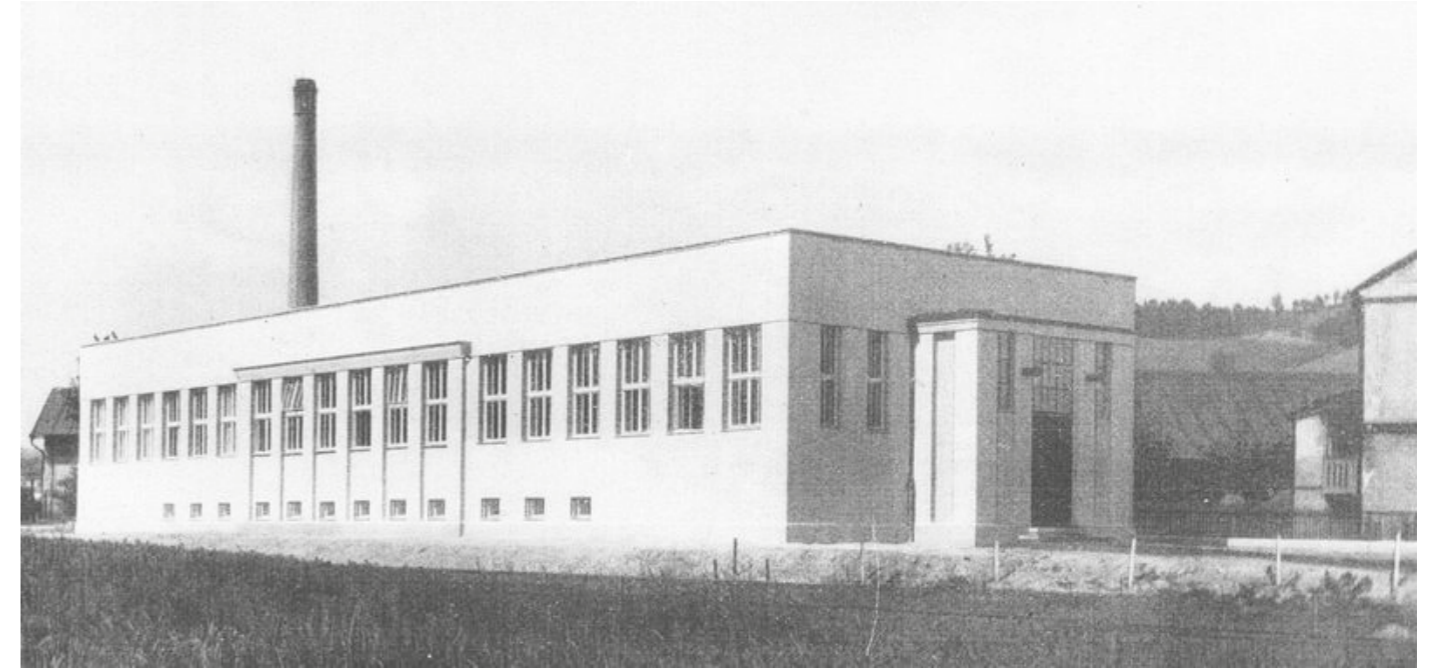
Výstava etnografických předmětů na dvoře hronovské továrny Budova v původní podobě z roku 1889 před nástavbou pater a rozšířením provozů

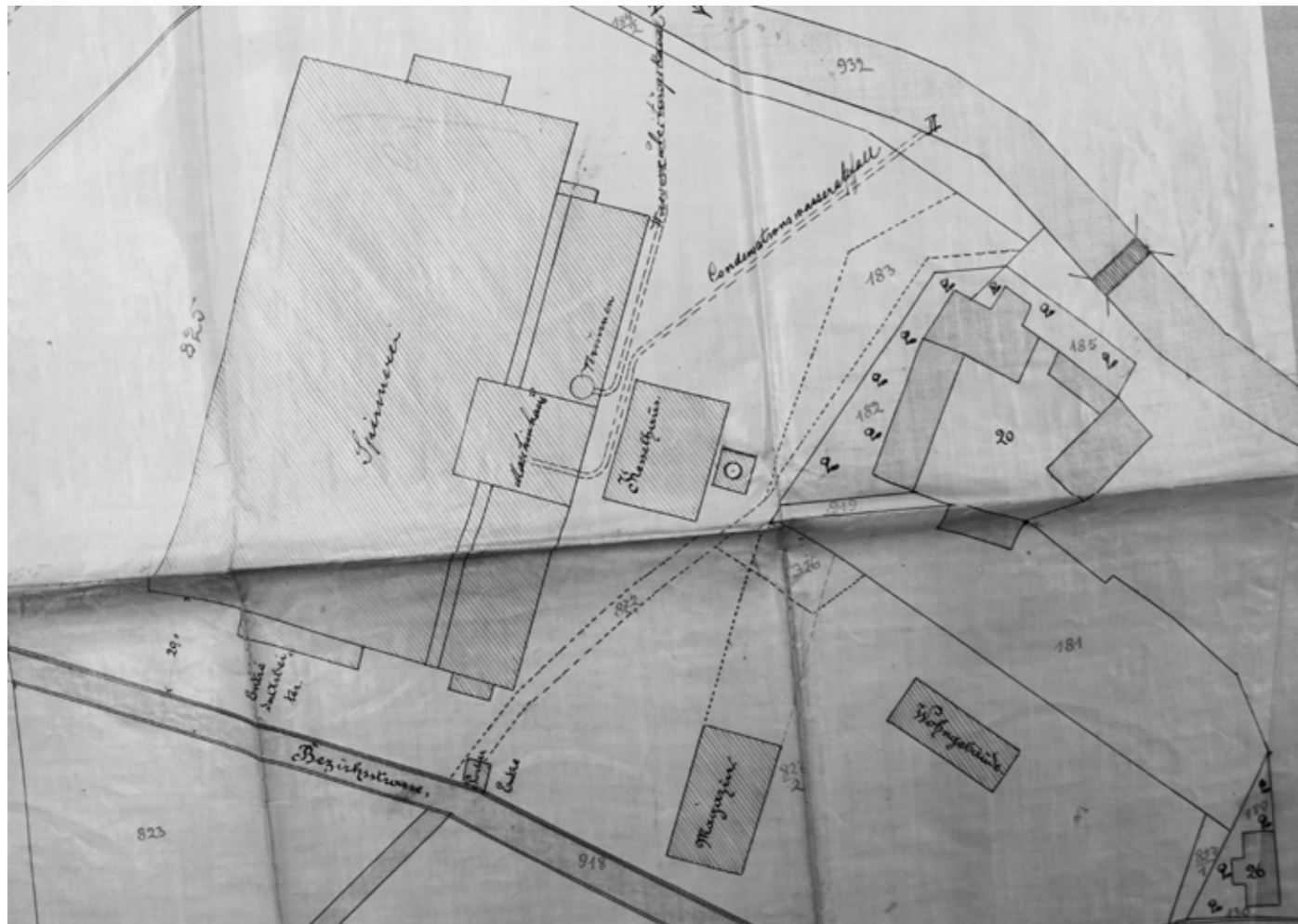
pamětní medaile věnované posmrtně zaměstnancům firmy

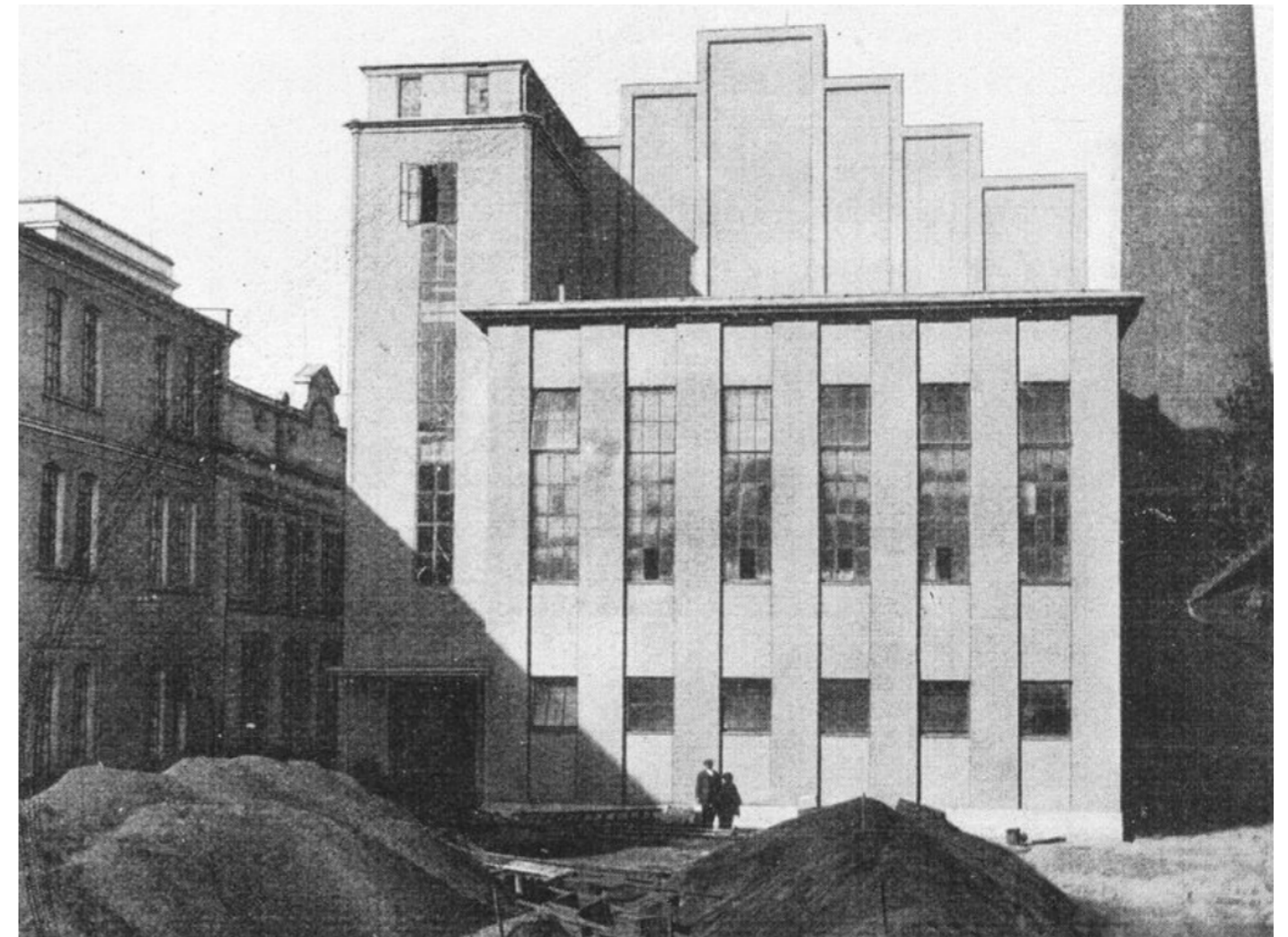
Administrativní budova nacházející se přes cestu jihozápadně od areálu

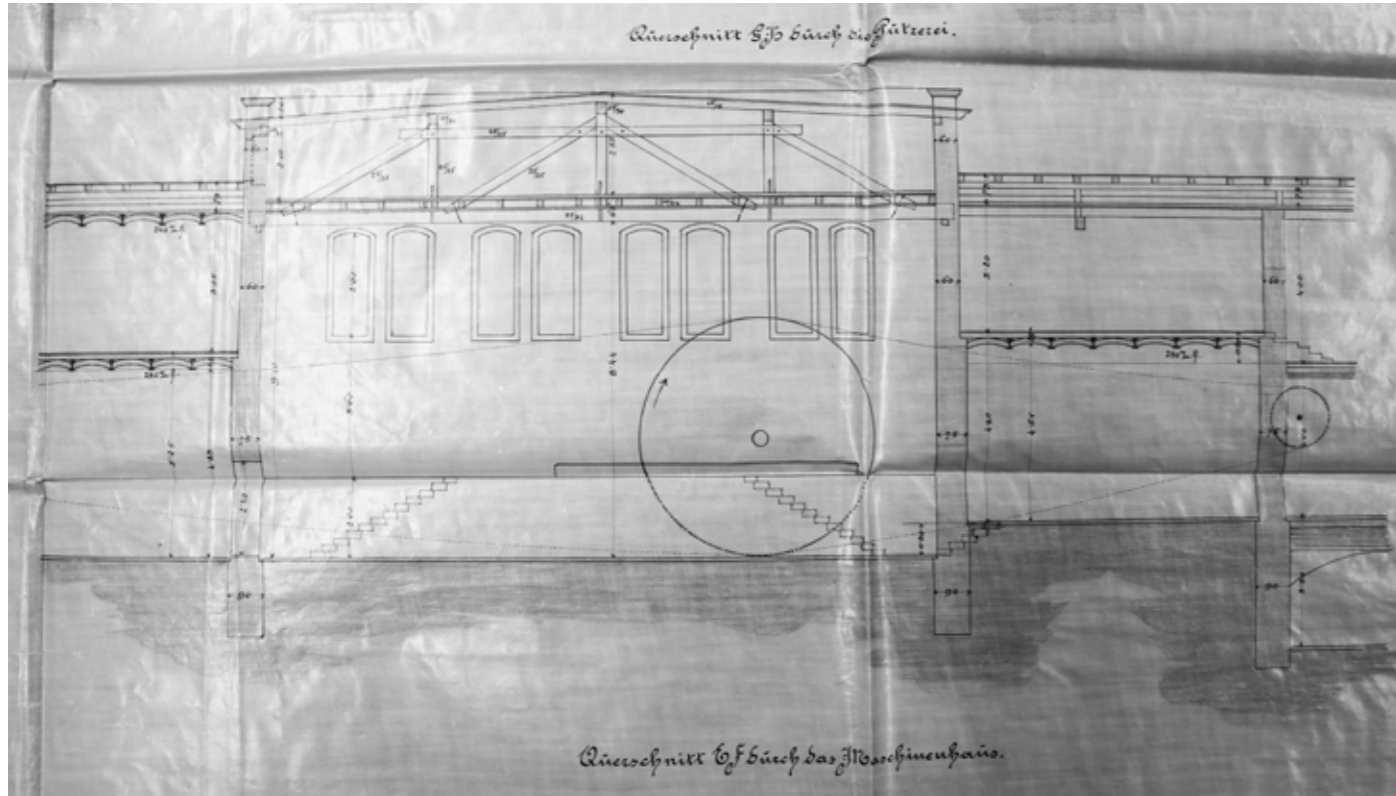
Situace areálu (projekt - 1888 výstavba - 1889)

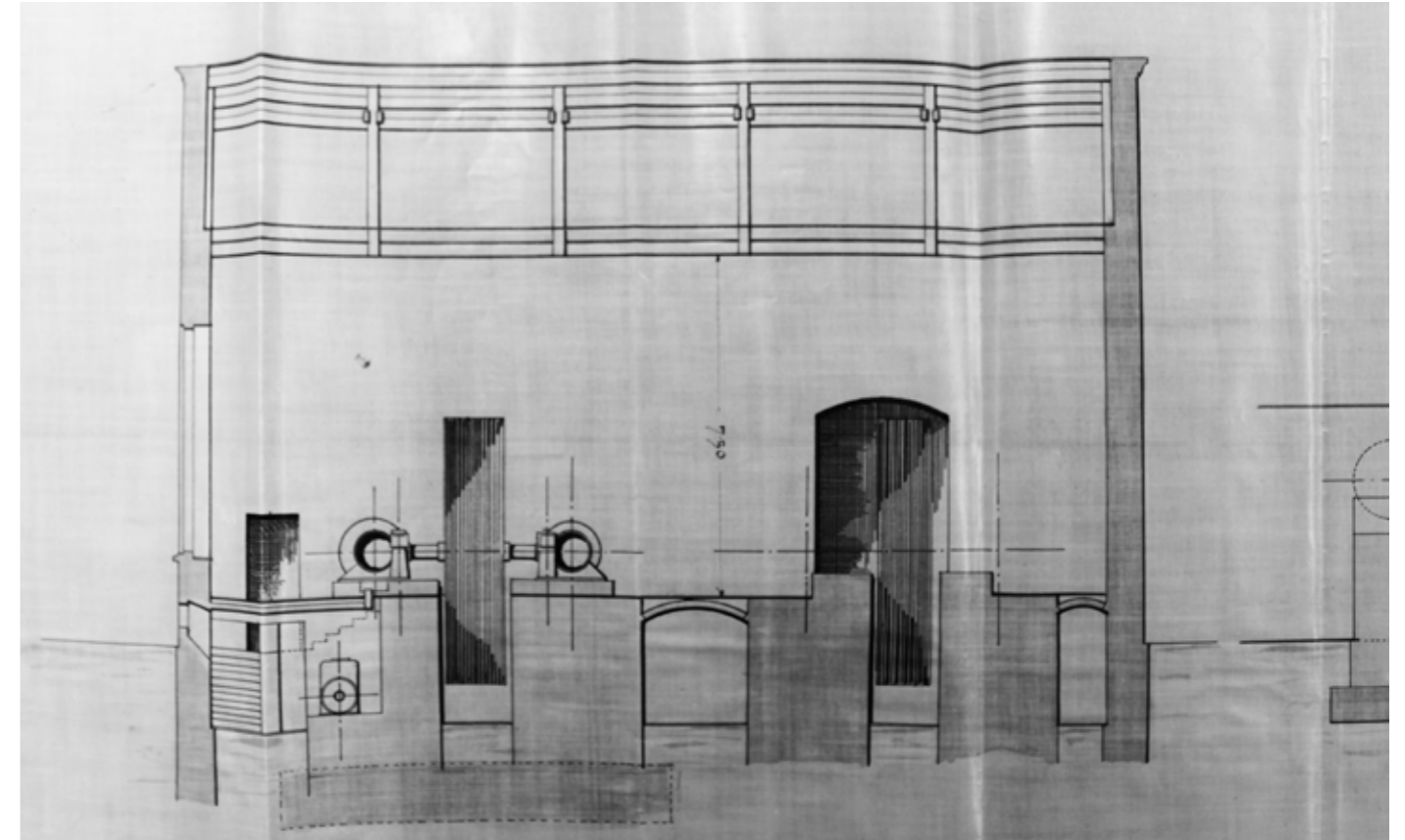
Nově zbudovaná přístavba kotelny + navýšení a výměna střechy za ocelovou nýtovanou konstrukci (na levo ještě původní budova strojovny z roku 1889)

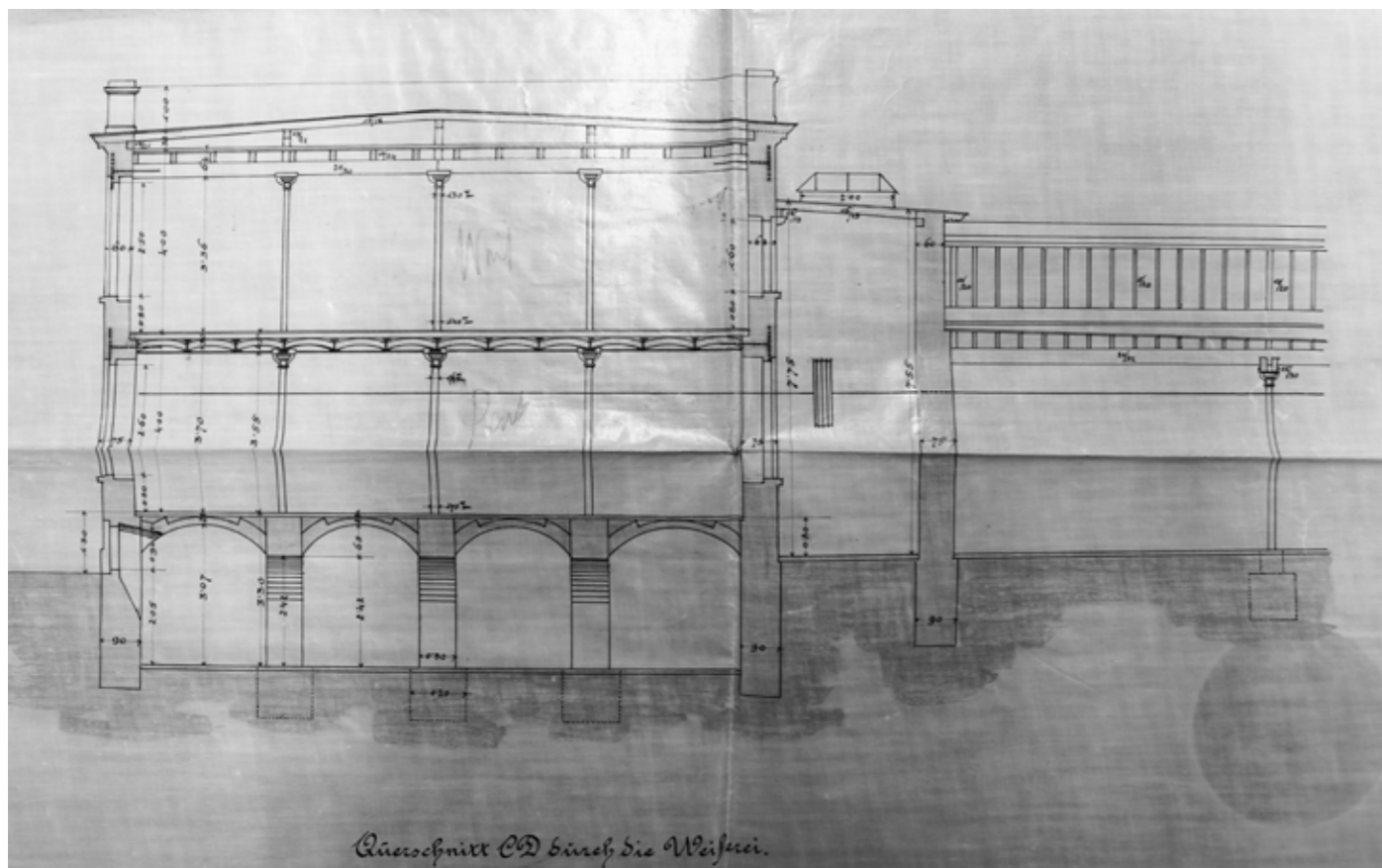
Řez podélný strojovnou s parní turbínou Brown Boveri (datace 1889)

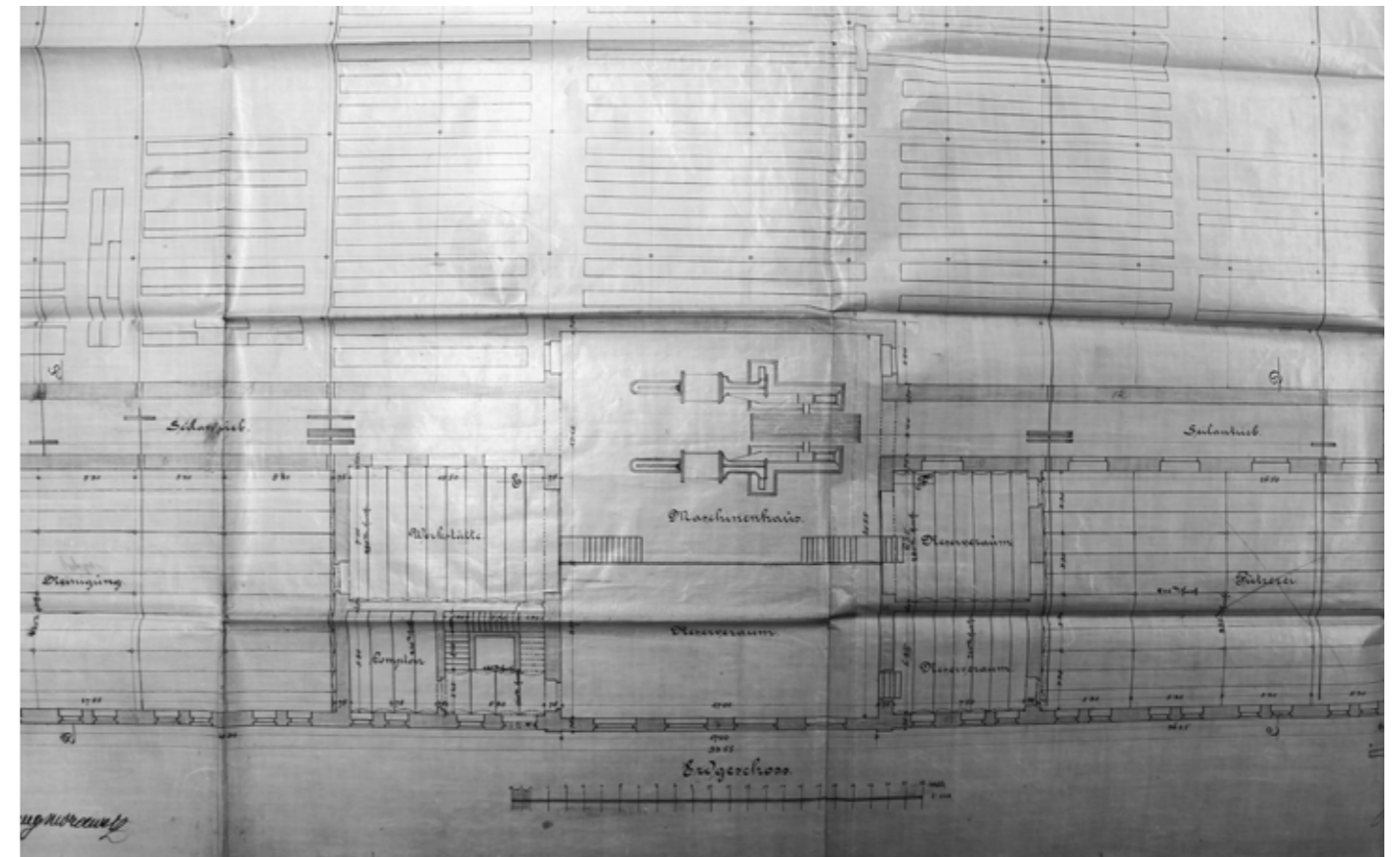
Řez příčný strojovnou s parní turbínou (datace 1889)

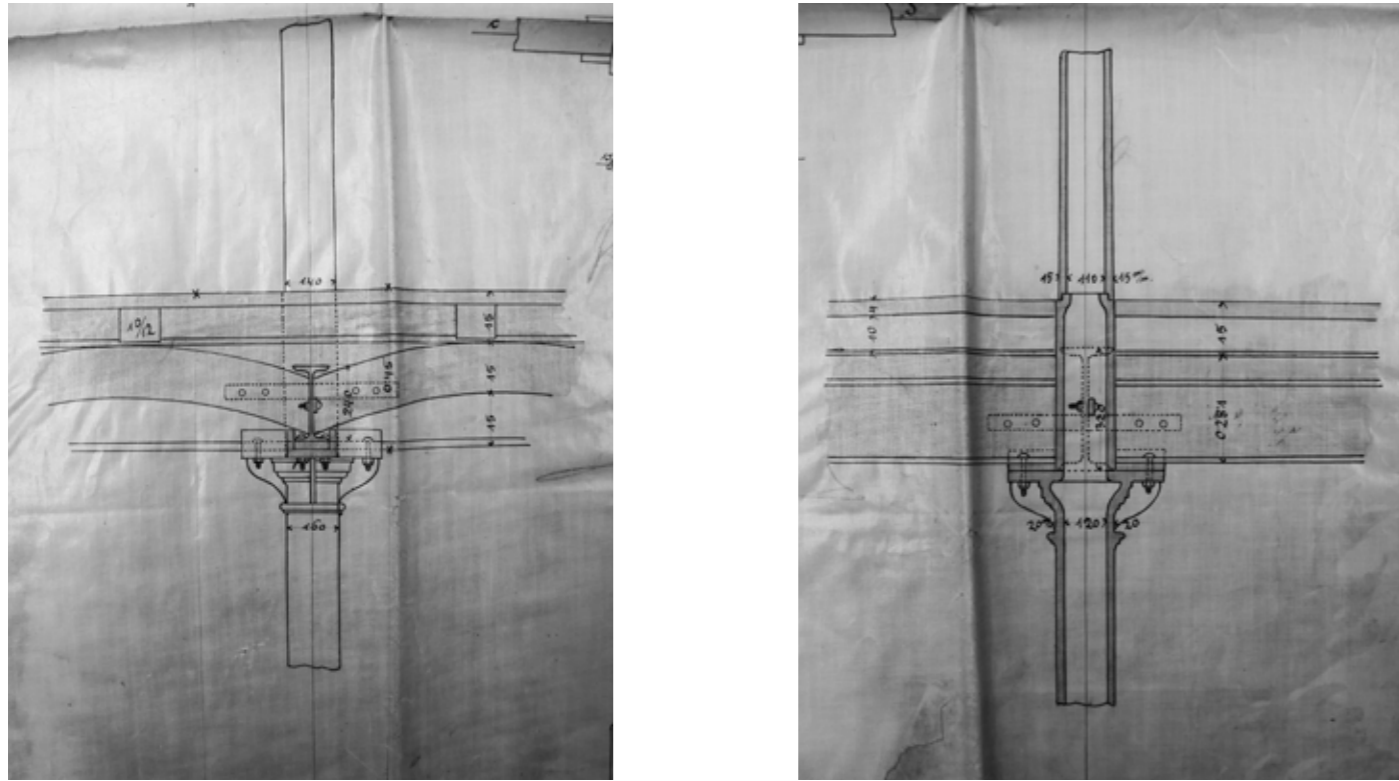
Řez příčný hlavní budovou

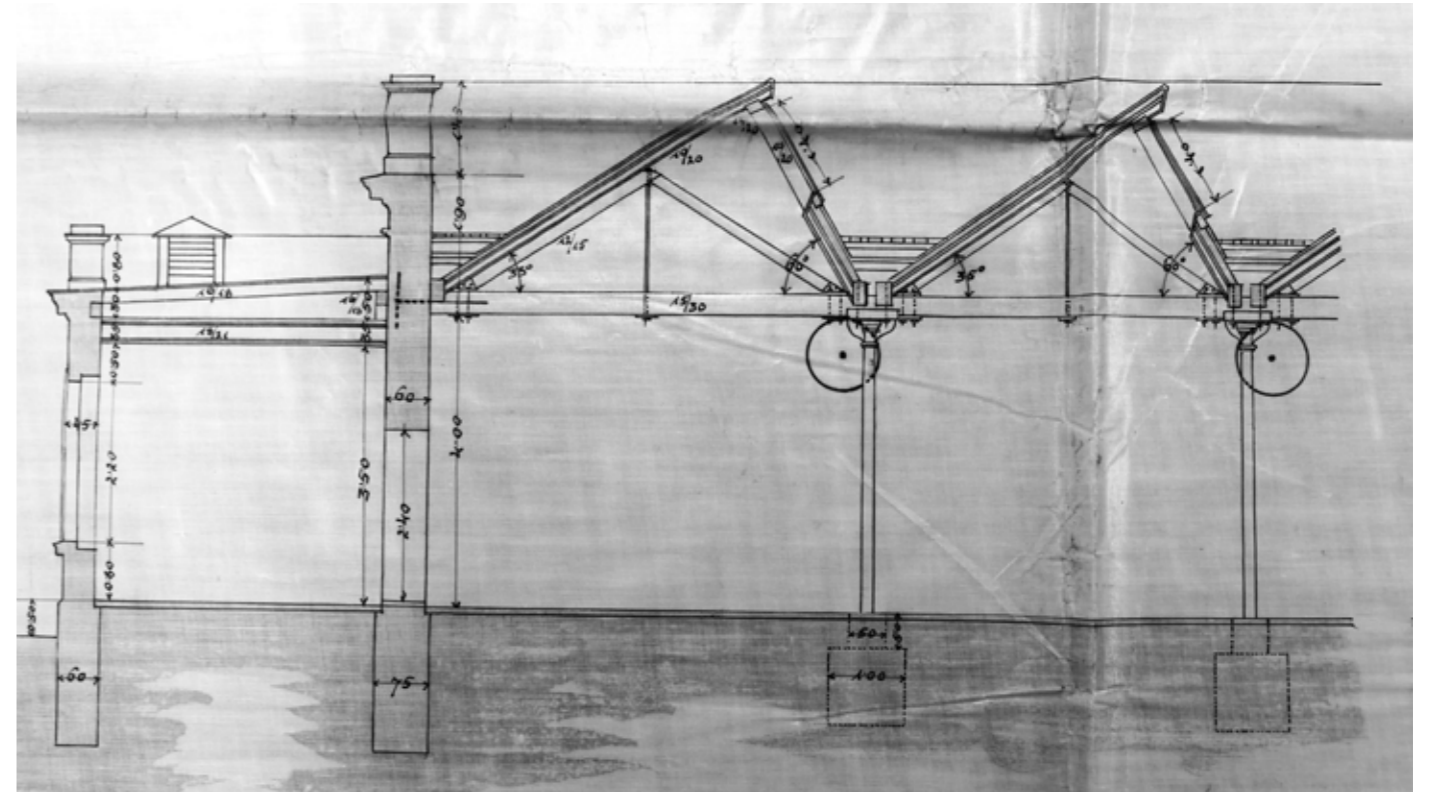
Půdorys hlavní budovy (výřez)

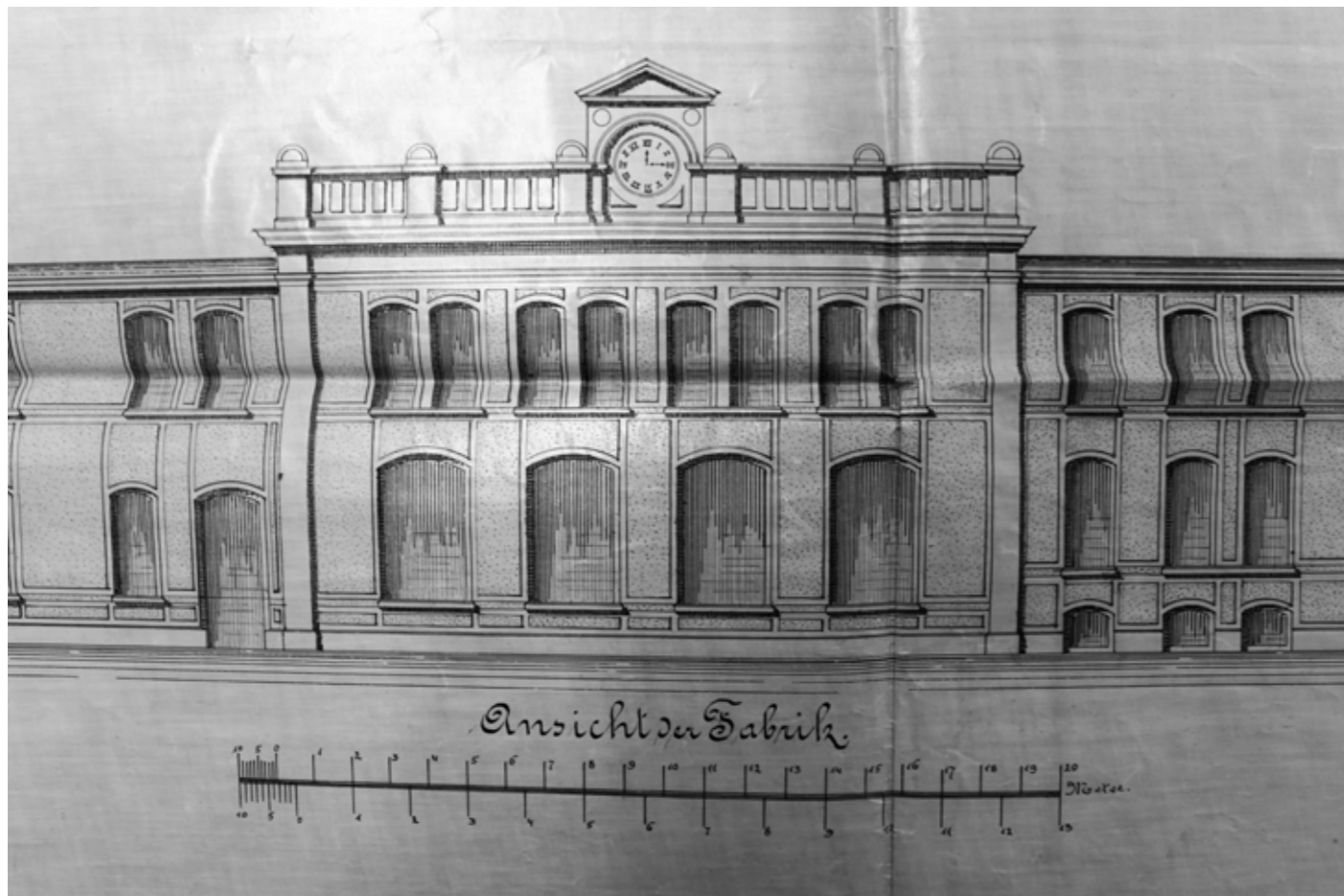
Detaily nosného systému mezi patry

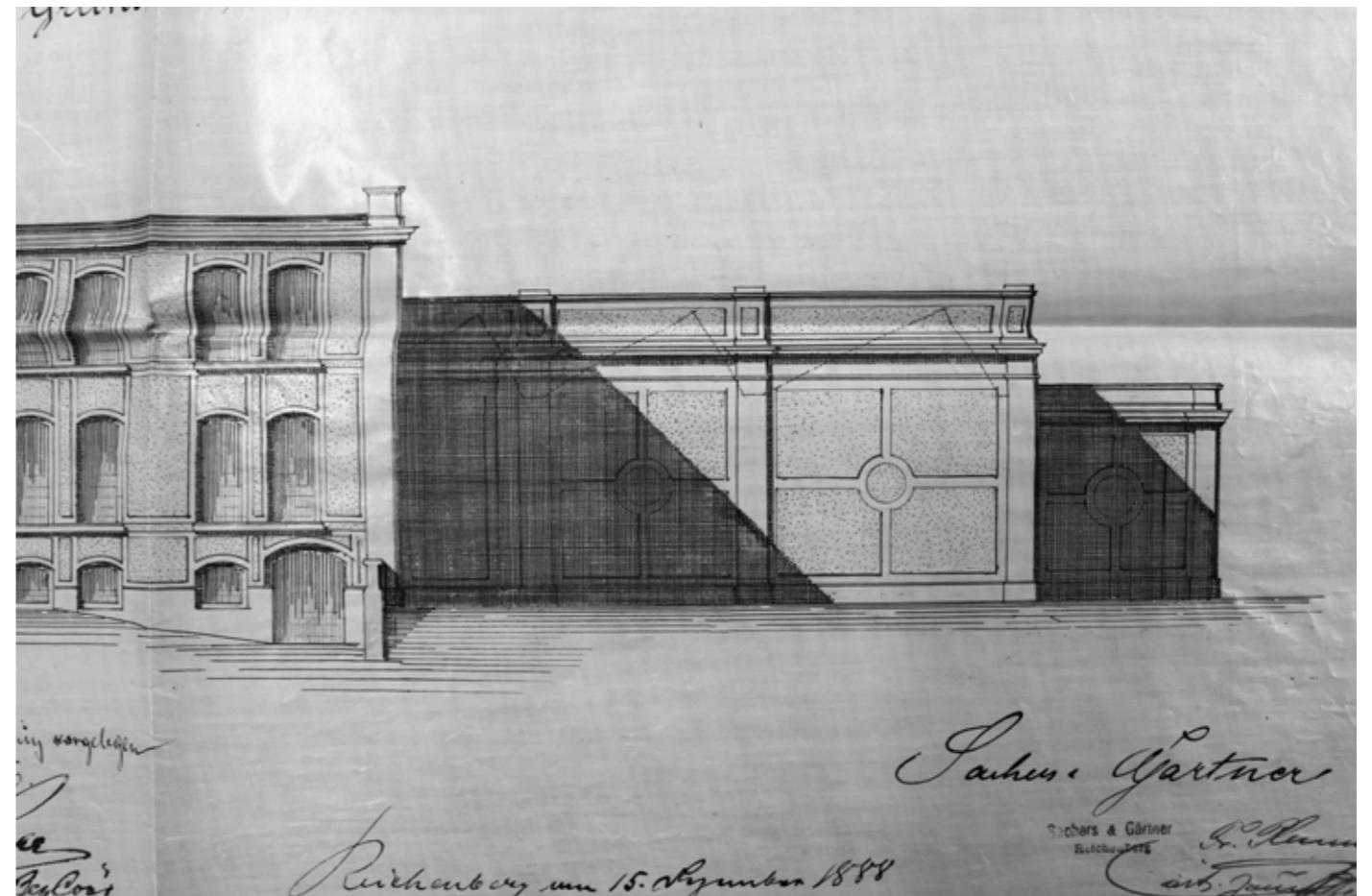
Detailní výřez výrobní haly s vřeteny

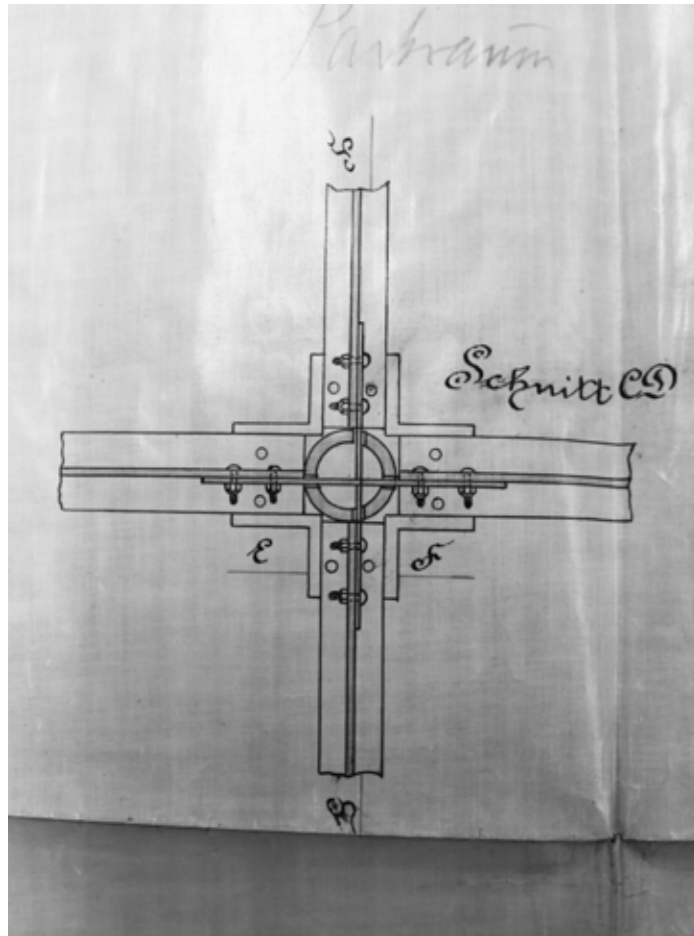
Pohled severovýchodní - původní budova strojovny s parním strojem (datace 1889)

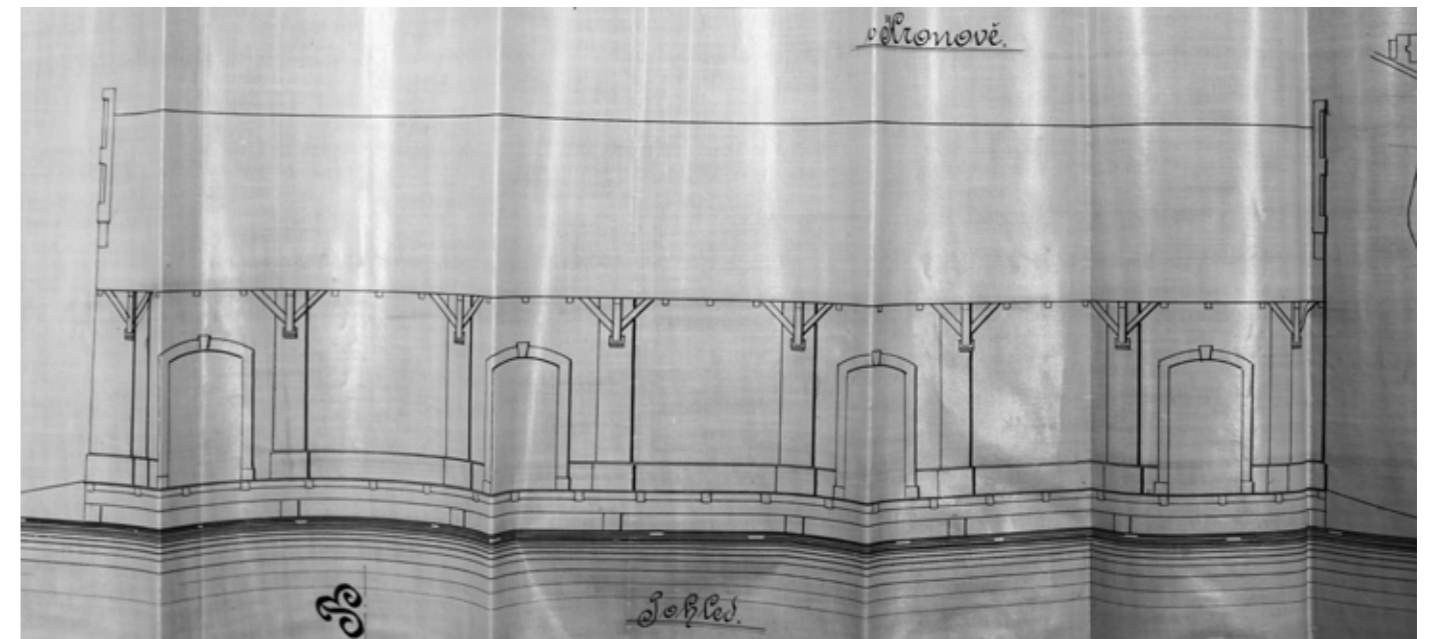
Pohled severovýchodní na pravé křídlo hlavní budovy

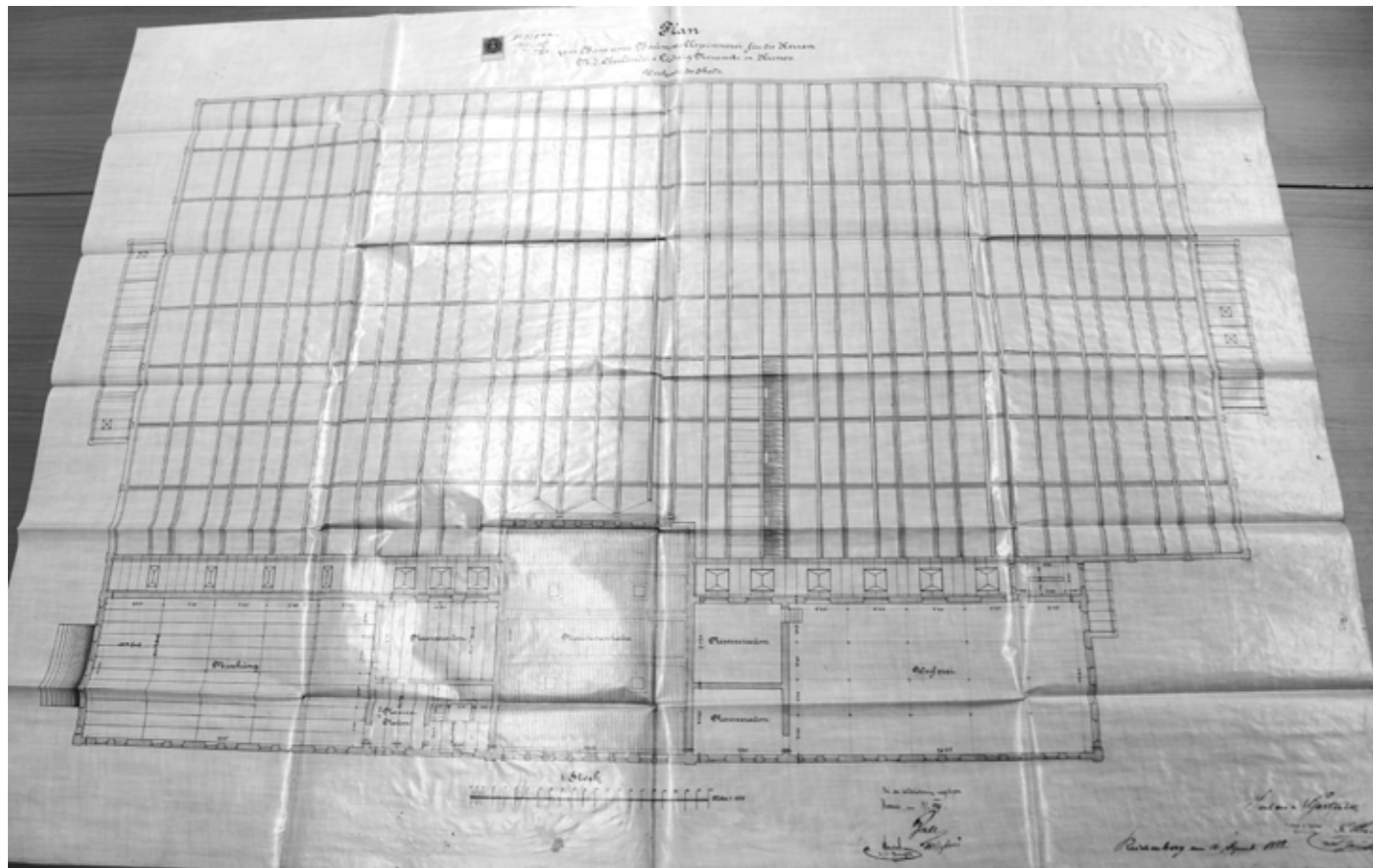
Detaily nosného systému mezi patry

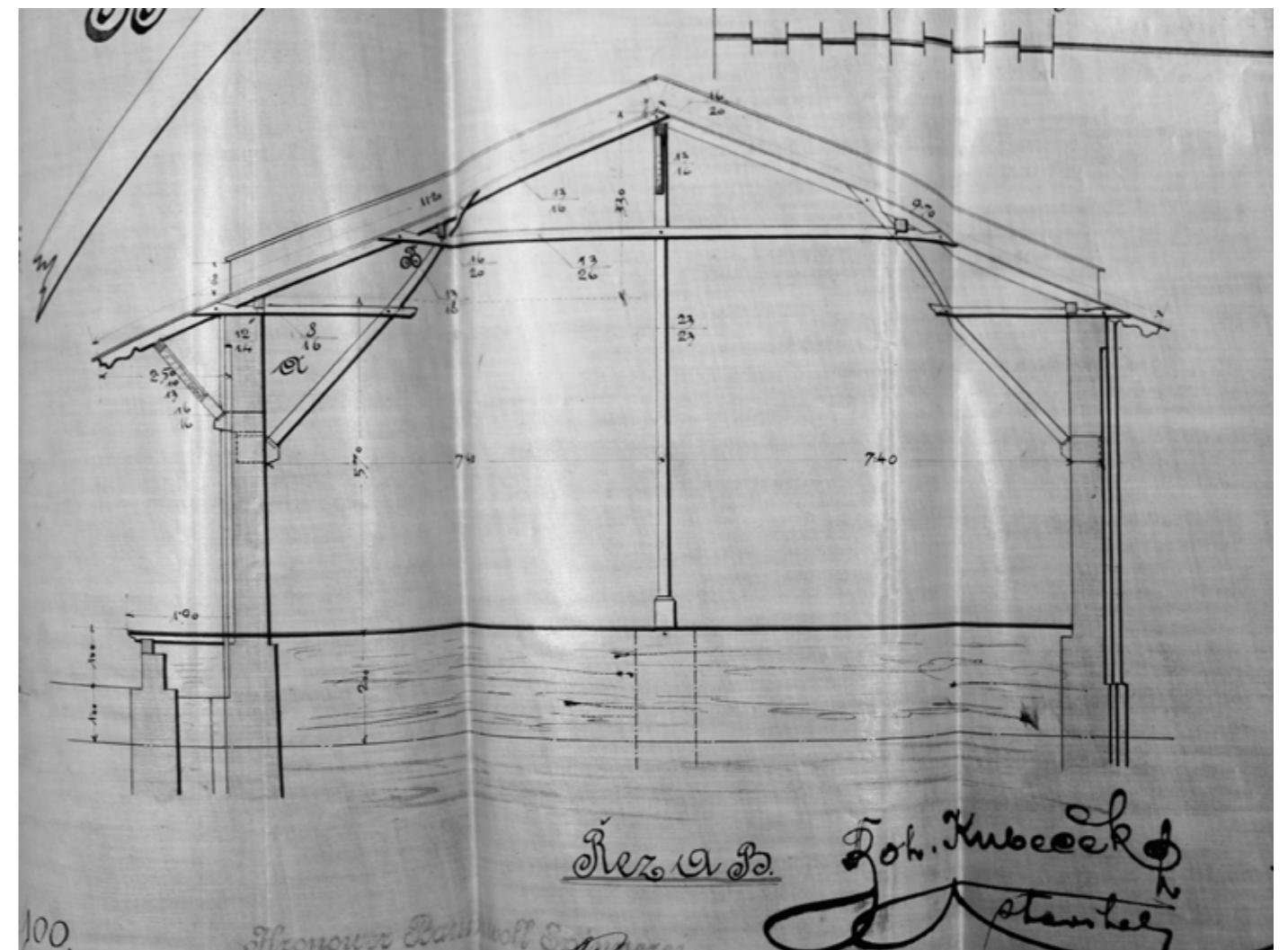
Pohled severozápadní - sklad

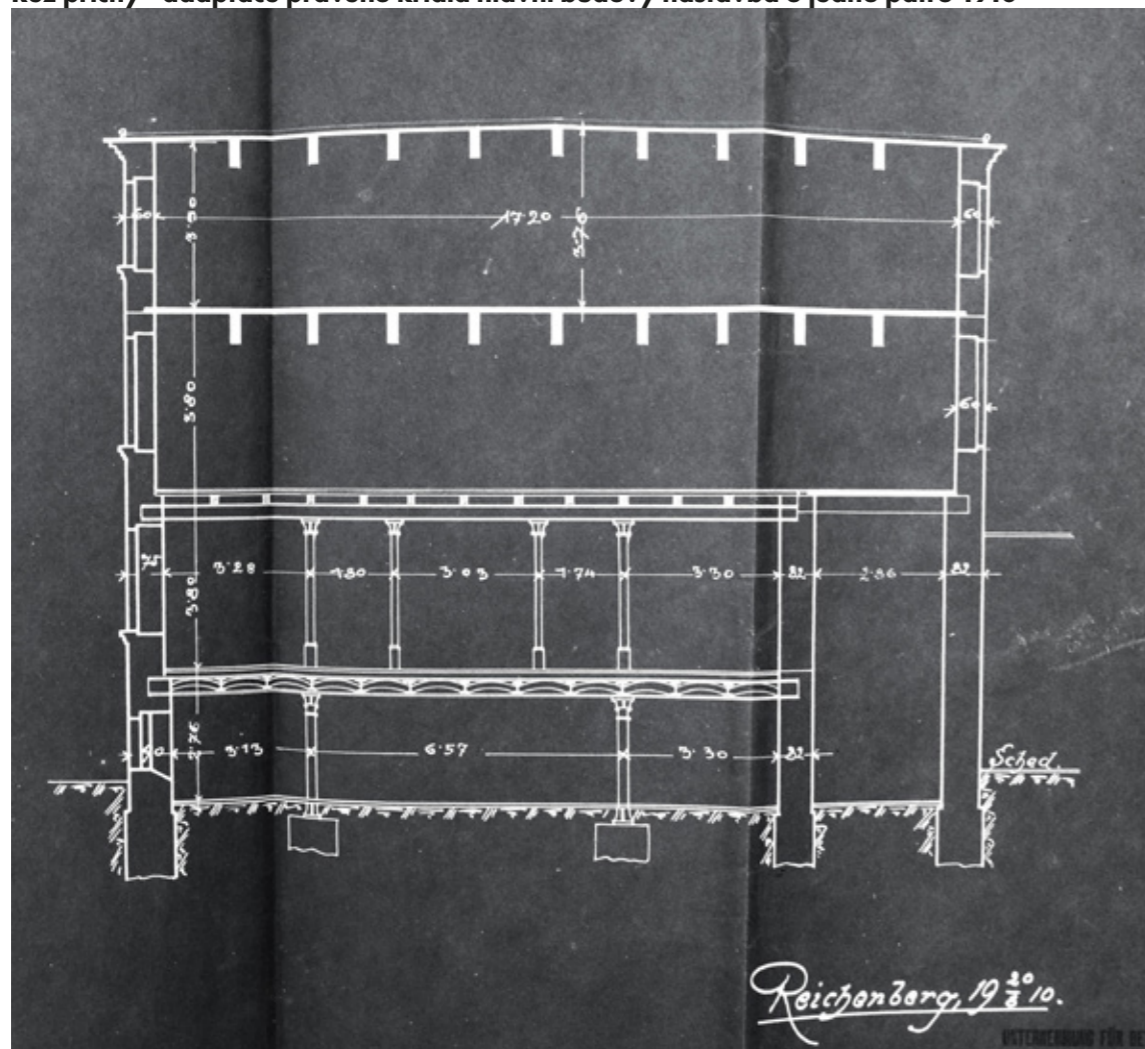
Půdorys hlavní budovy (datace 1889)

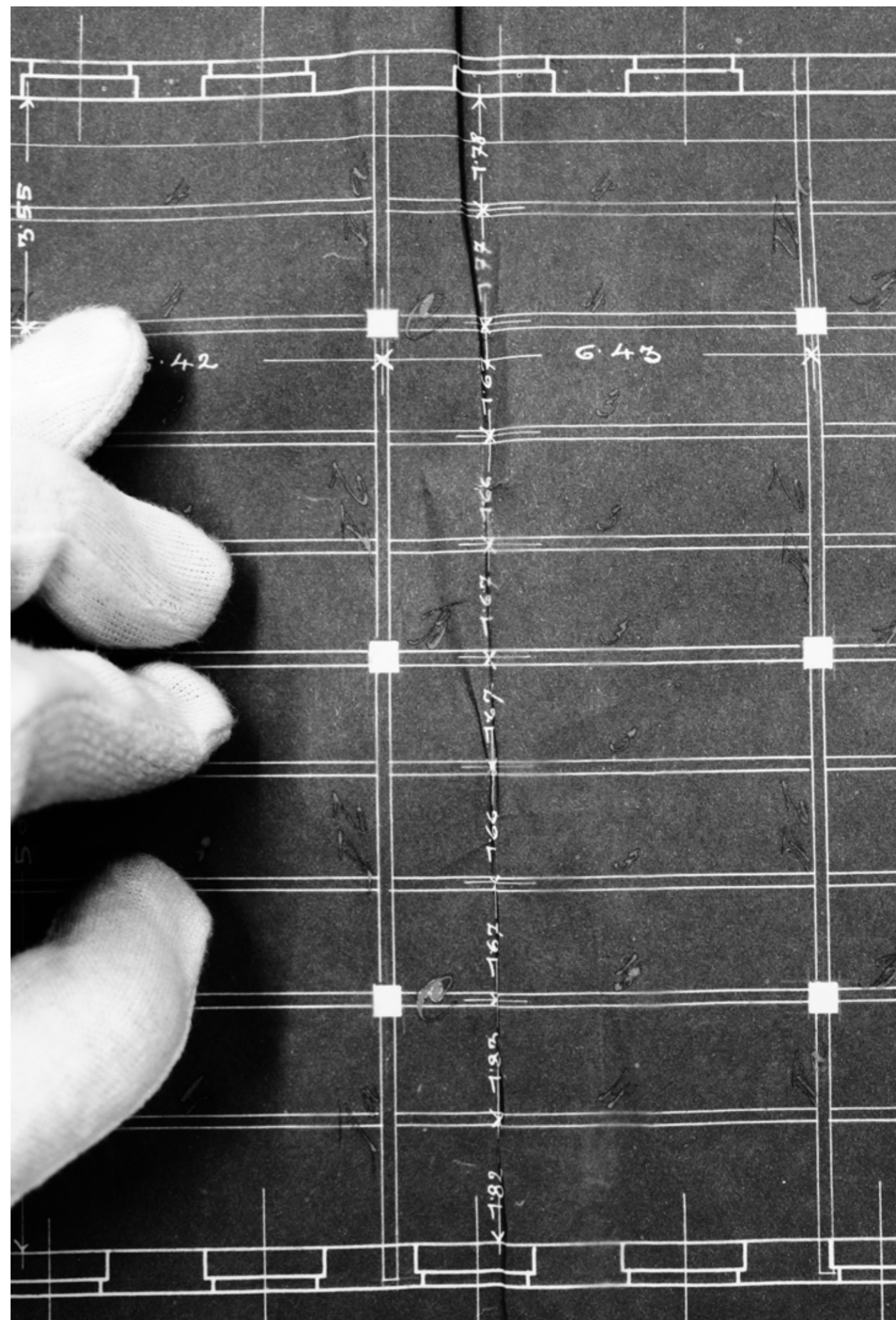
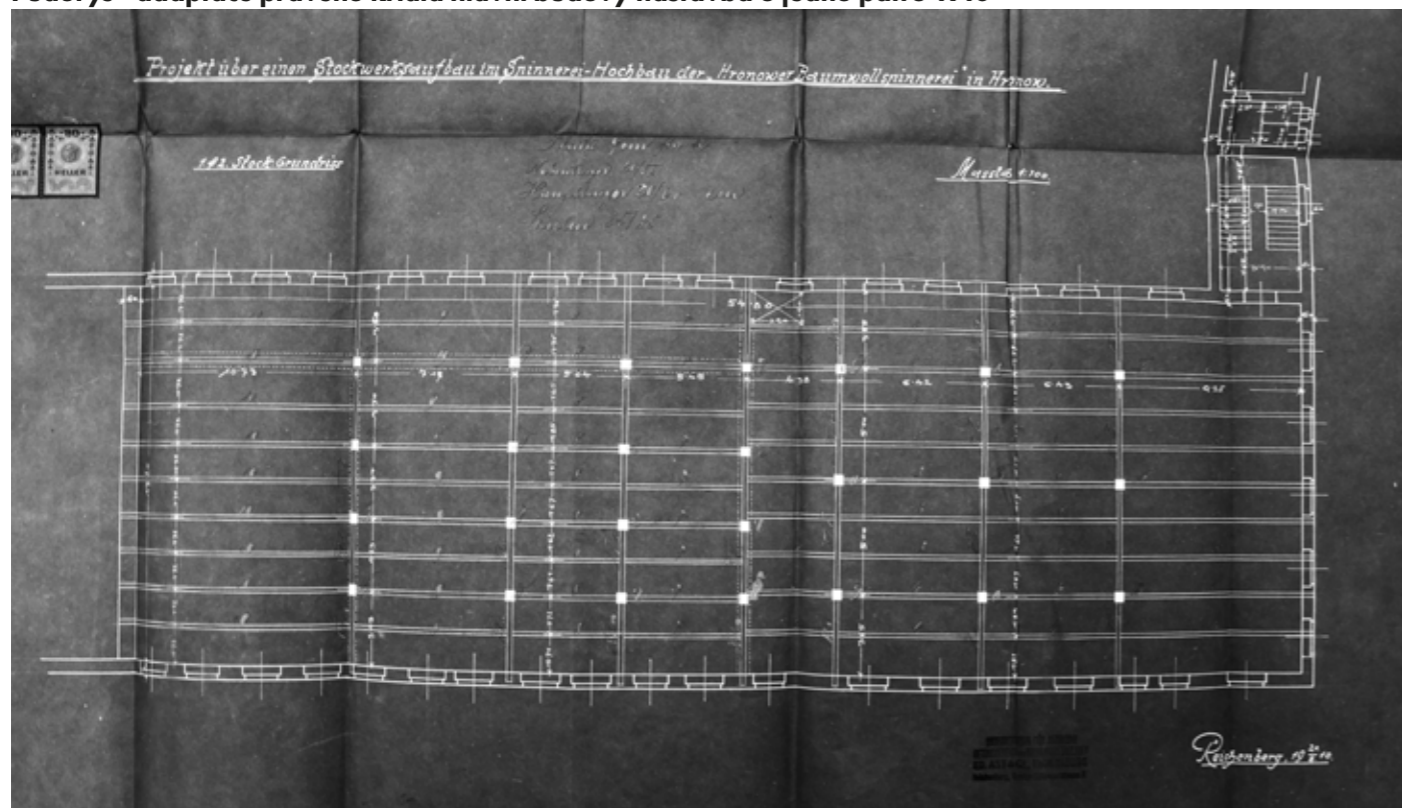
Řez - sklad

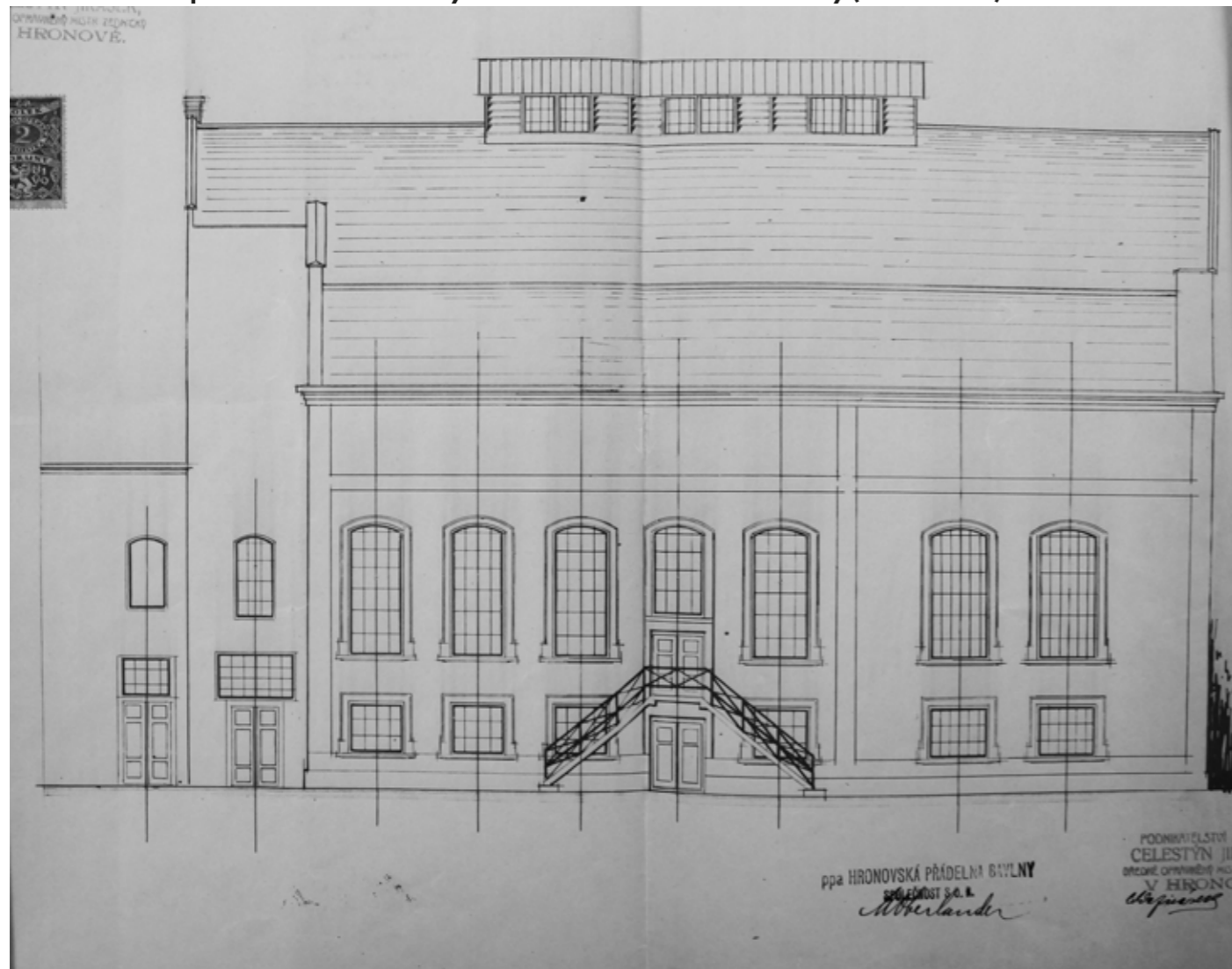
Řez příčný - adaptace pravého křídla hlavní budovy nástavba o jedno patro 1910

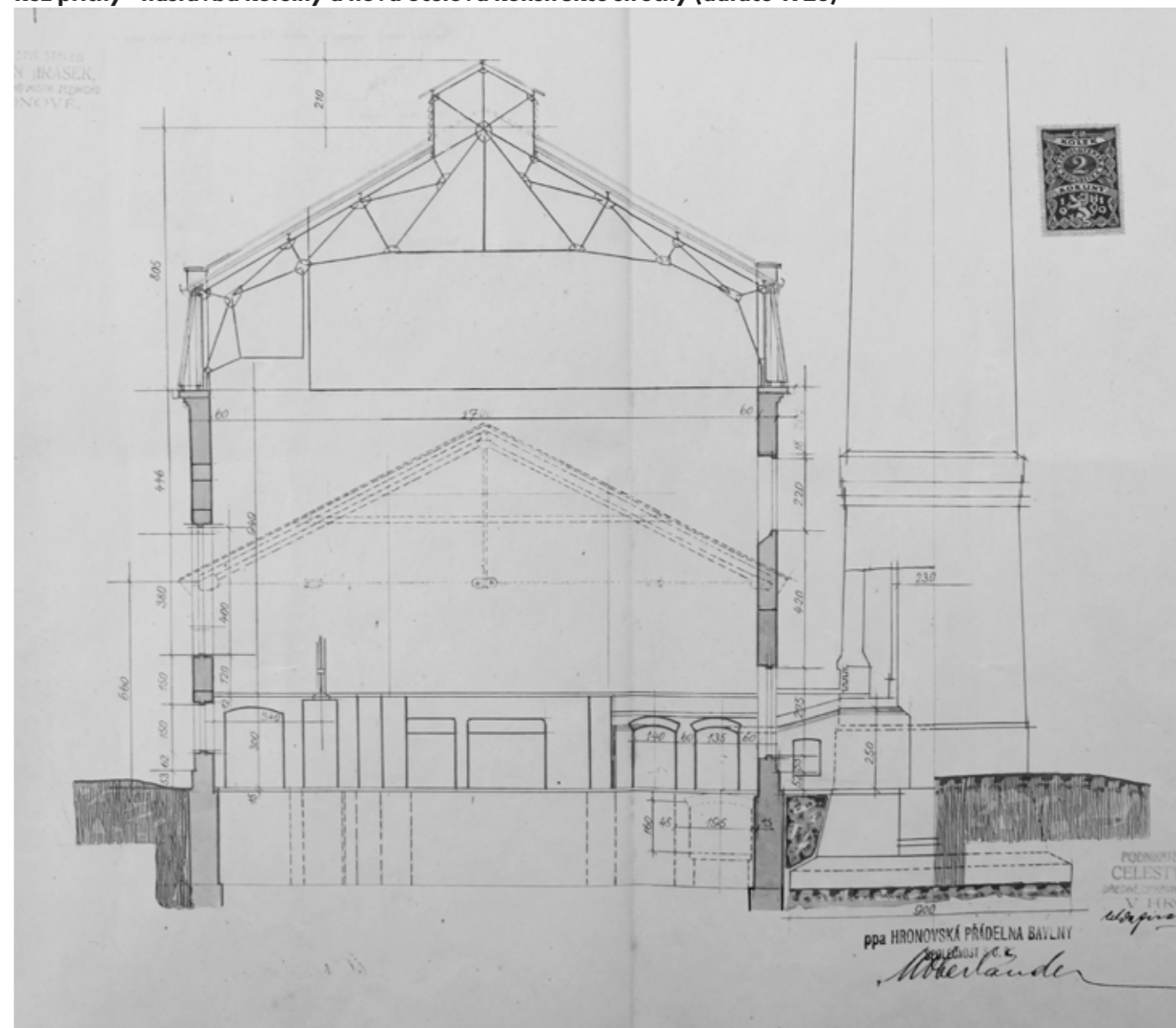
Půdorys - adaptace pravého křídla hlavní budovy nástavba o jedno patro 1910

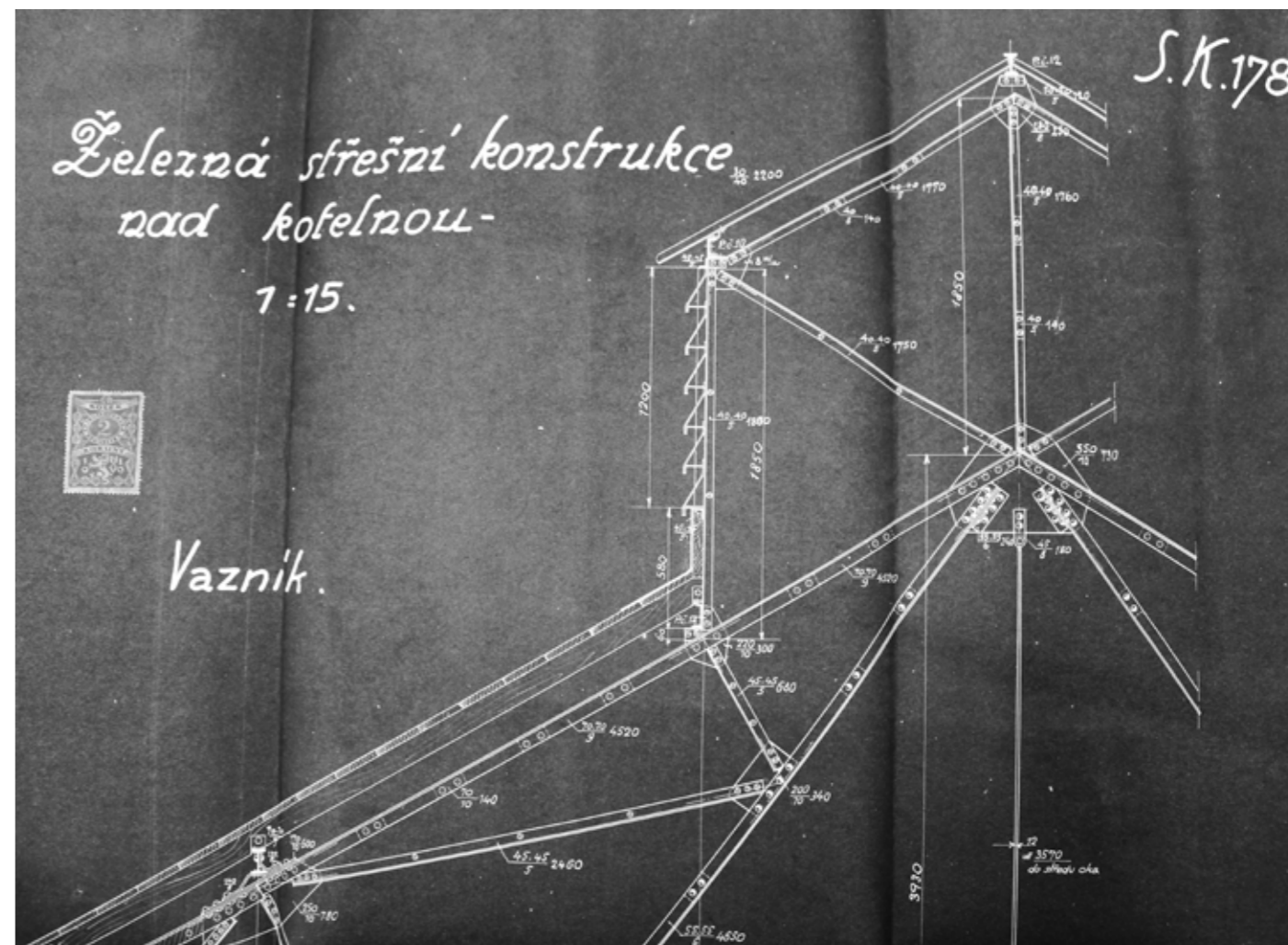
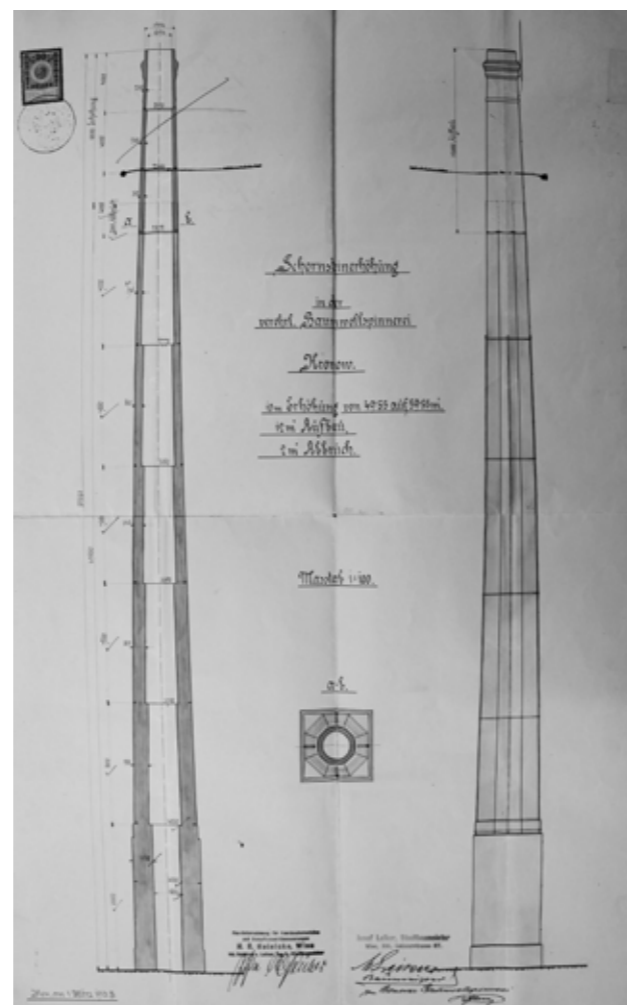
Pohled severozápadní - nástavba kotelny a nová ocelová konstrukce střechy (datace 1923)

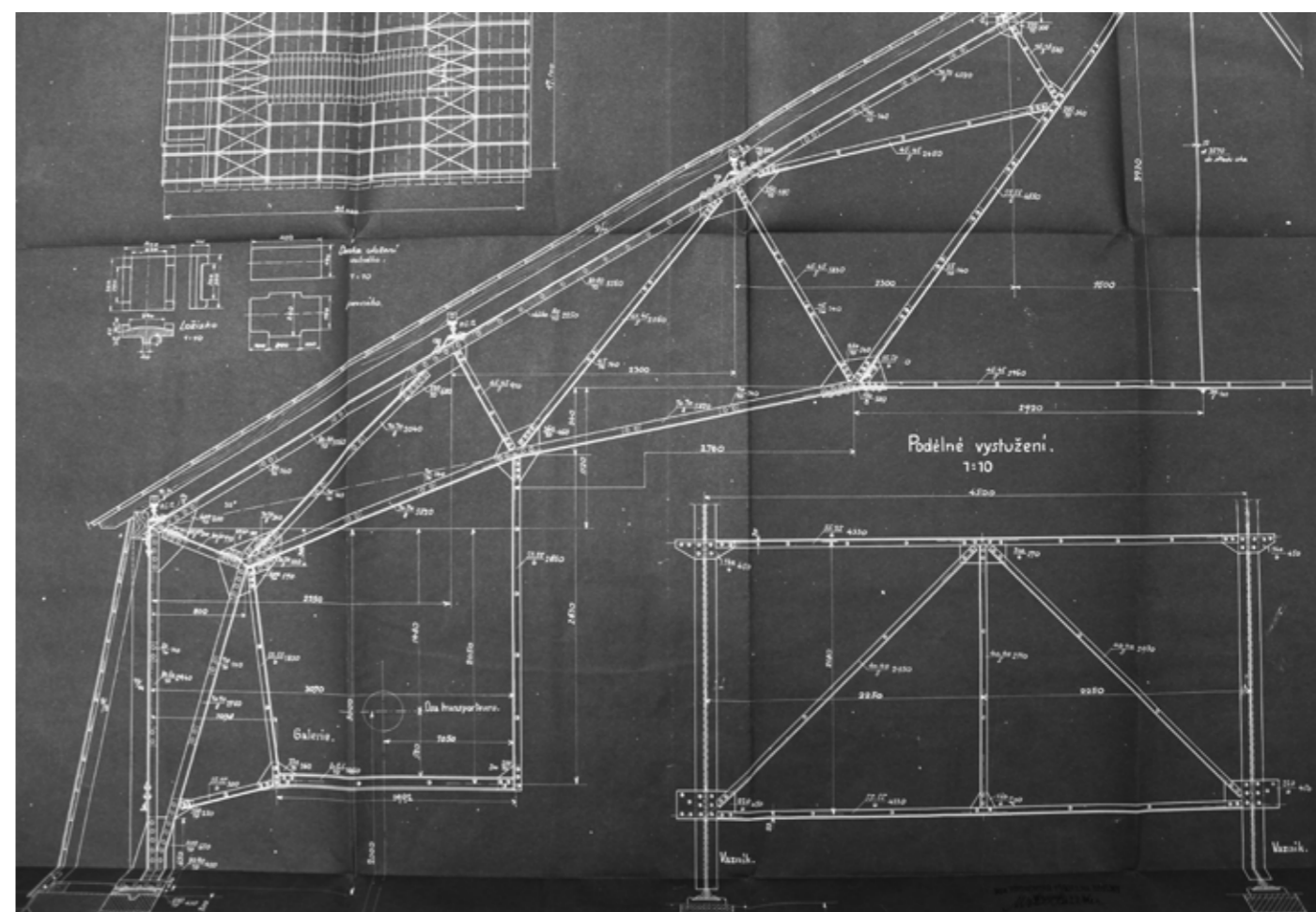
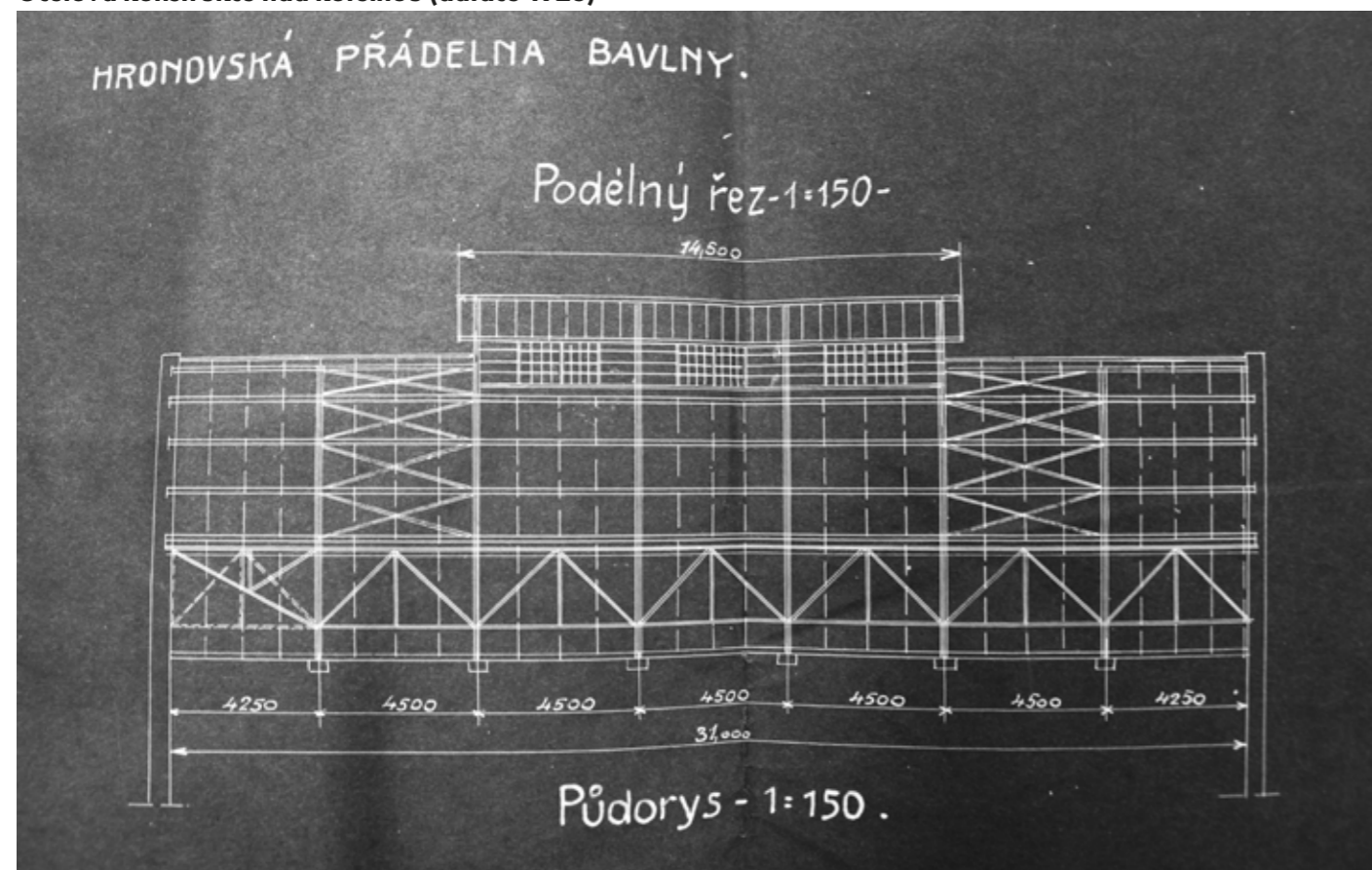
Řez příčný - nástavba kotelny a nová ocelová konstrukce střechy (datace 1923)

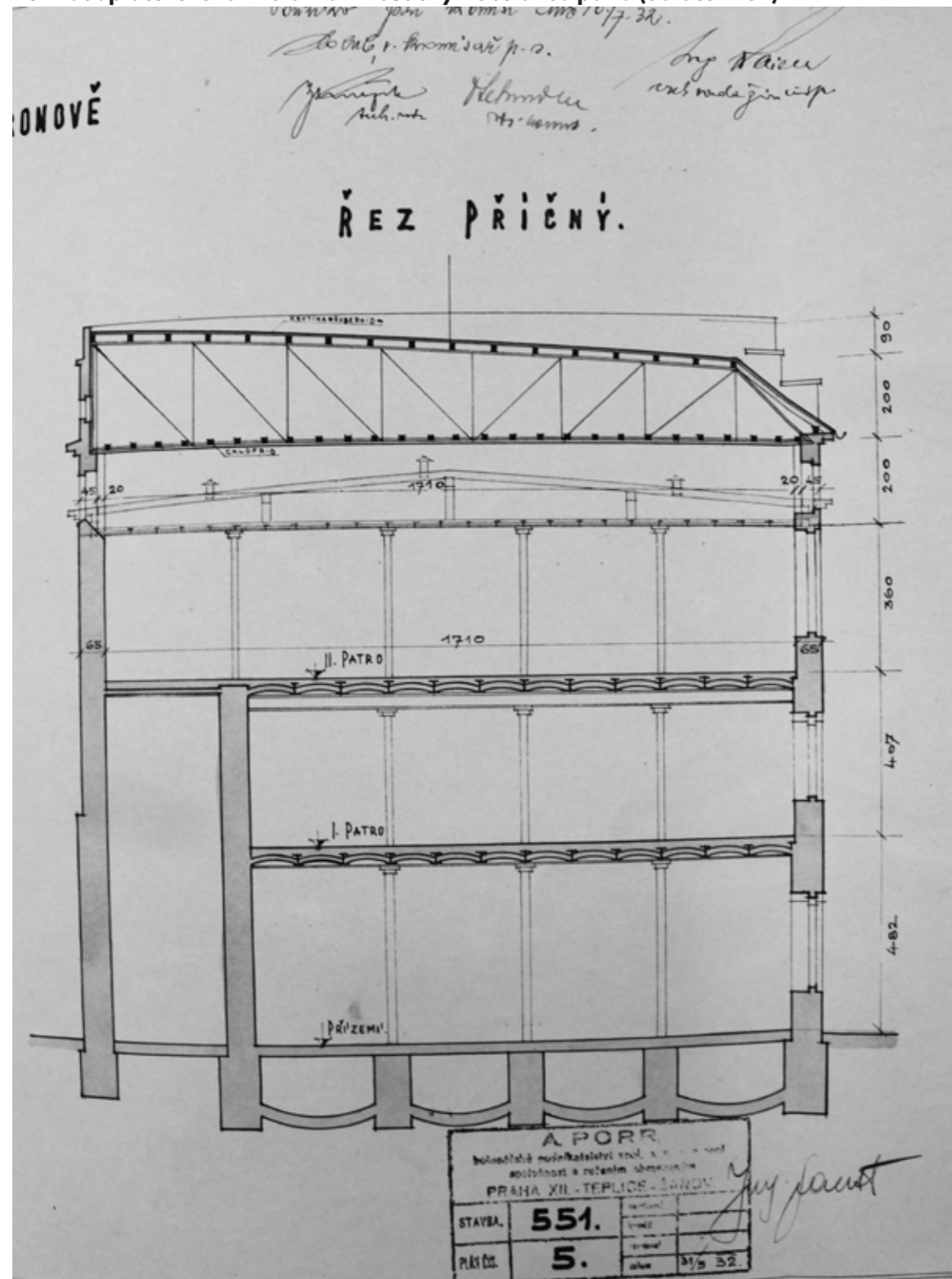
Navýšení komínu (datace 1913)

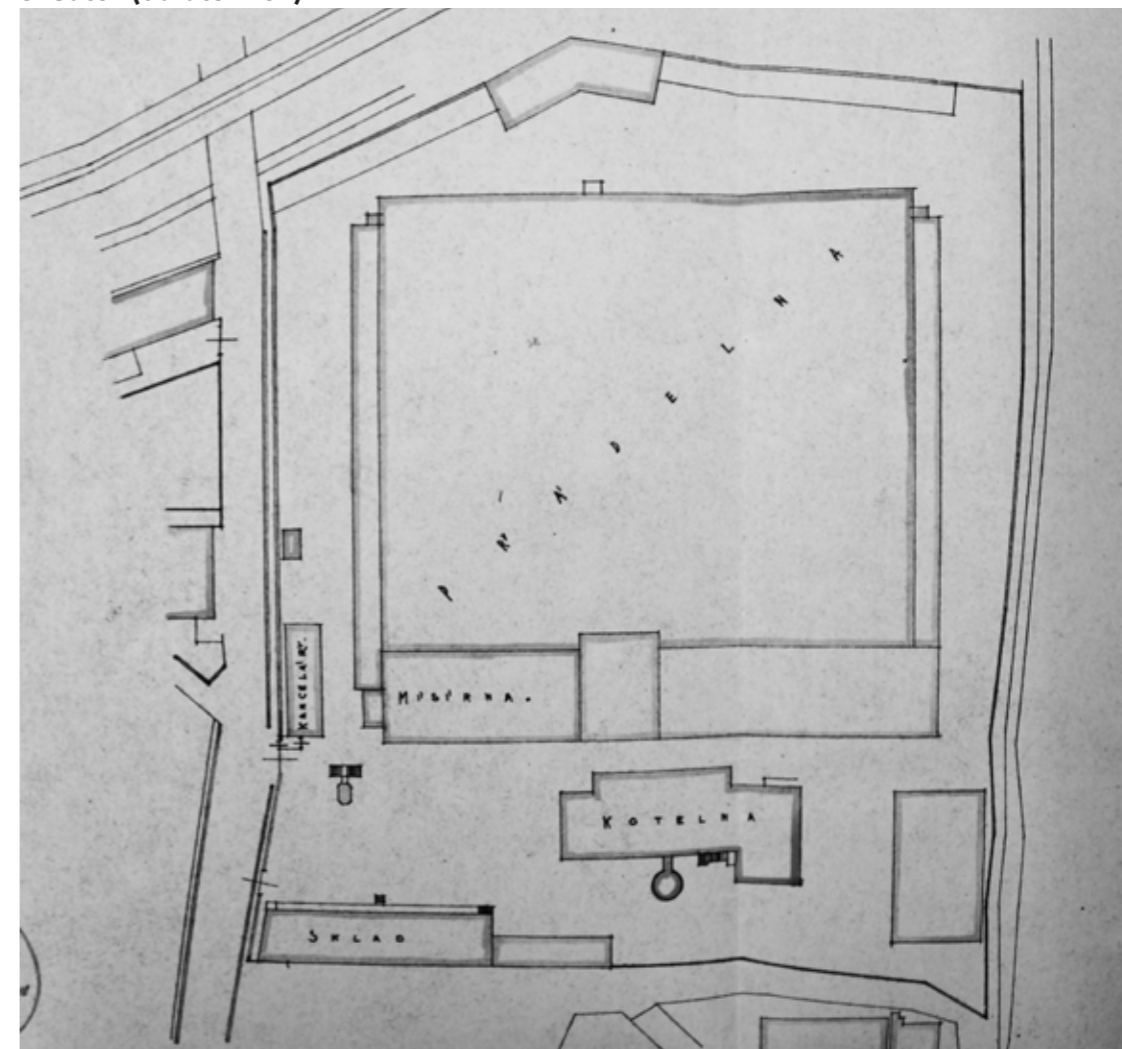
Ocelová konstrukce nad kotelnou (datace 1923)

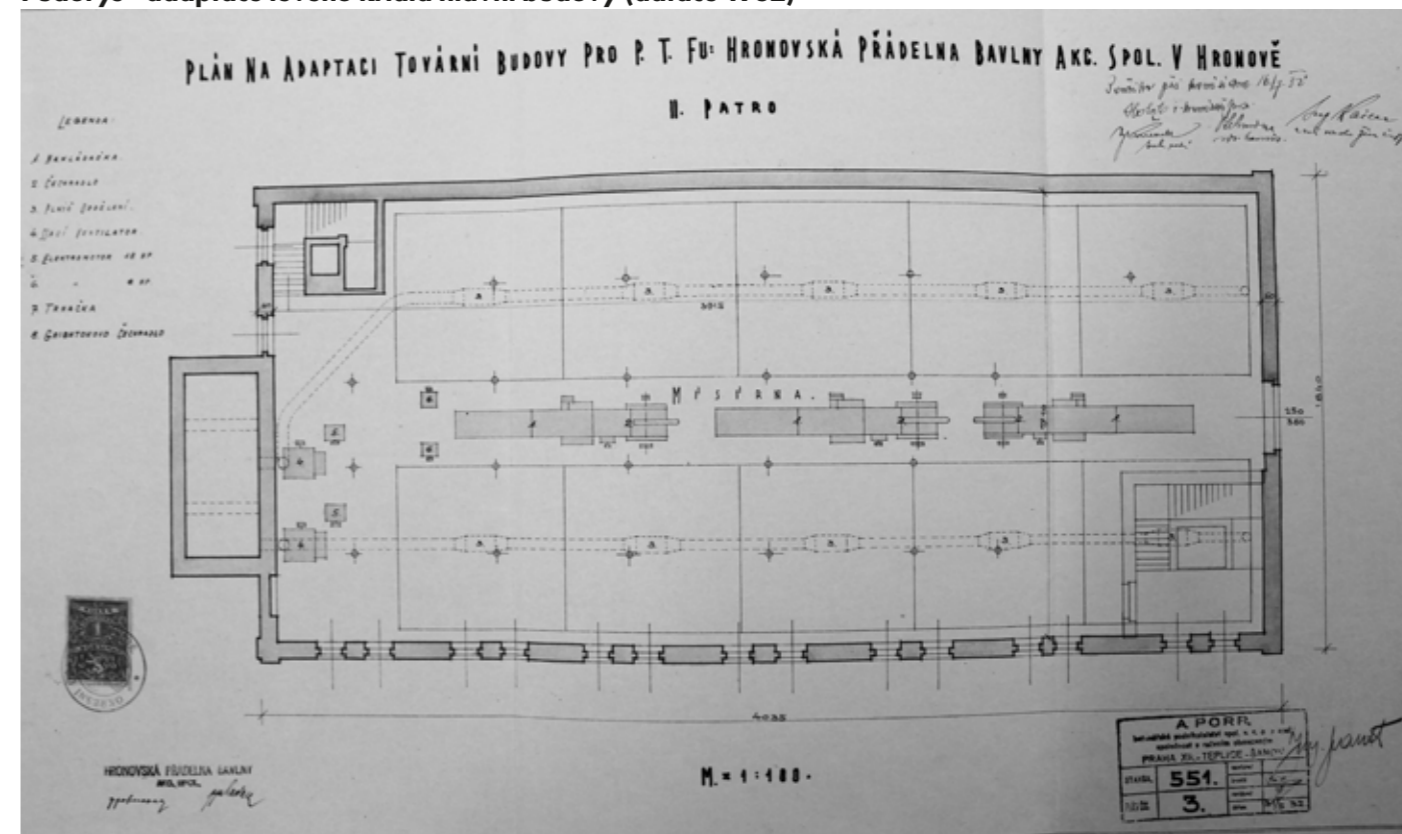
Řez - adaptace levého křídla hlavní budovy + dostavba patra (datace 1932)

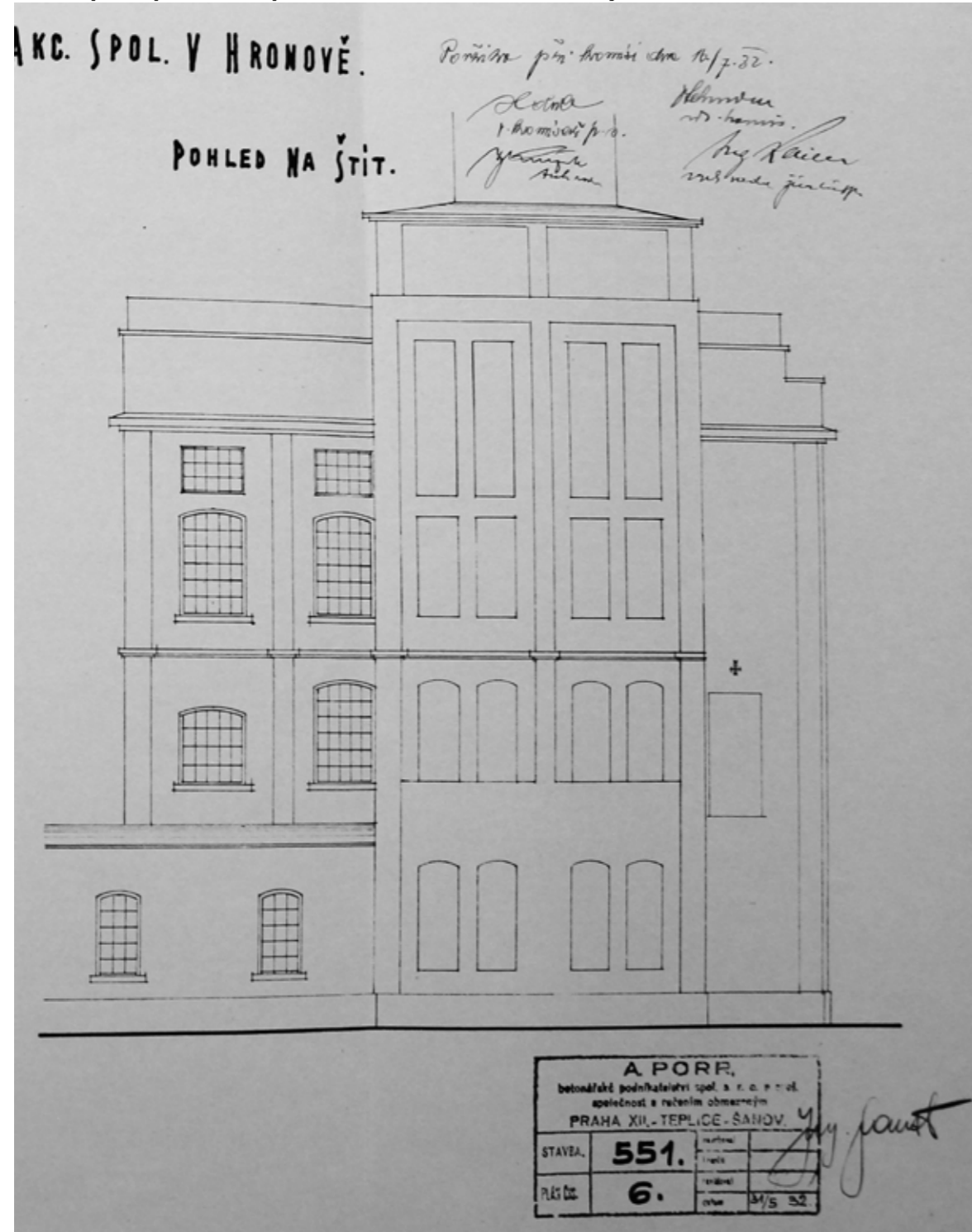
Situace - (datace 1932)

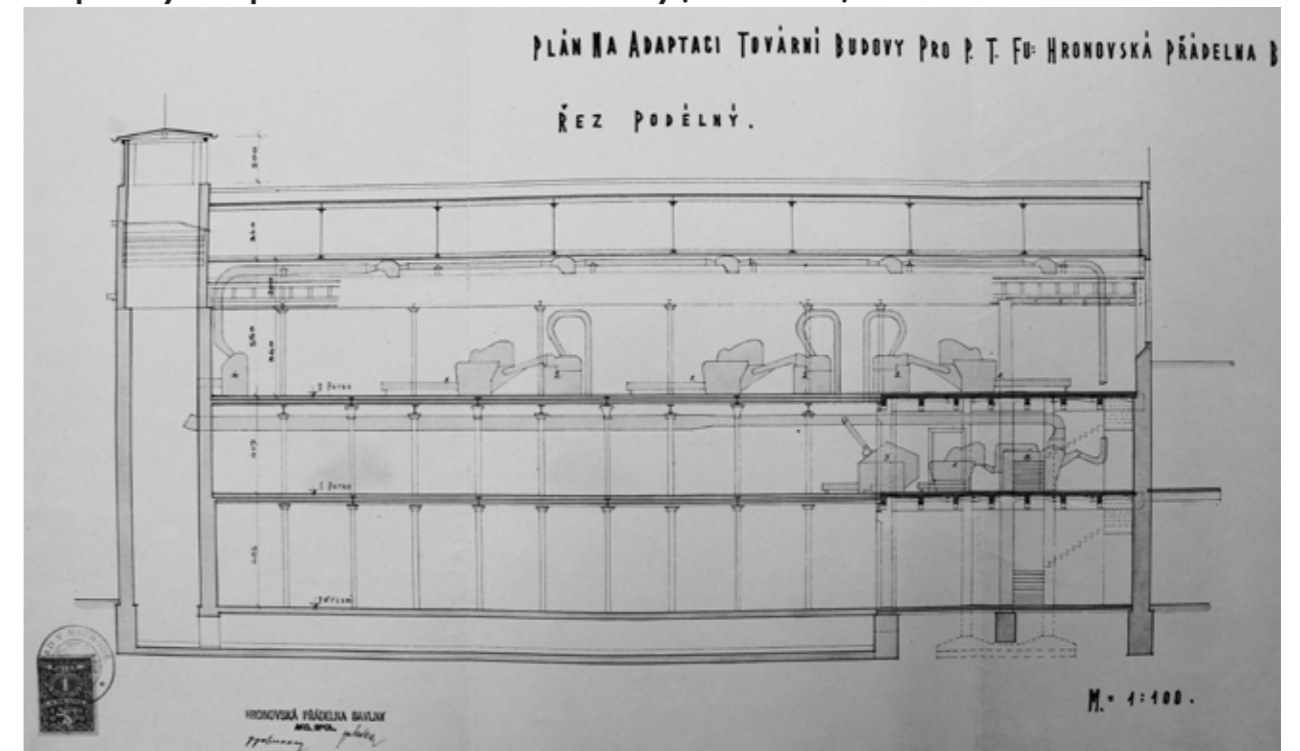
Půdorys - adaptace levého křídla hlavní budovy (datace 1932)

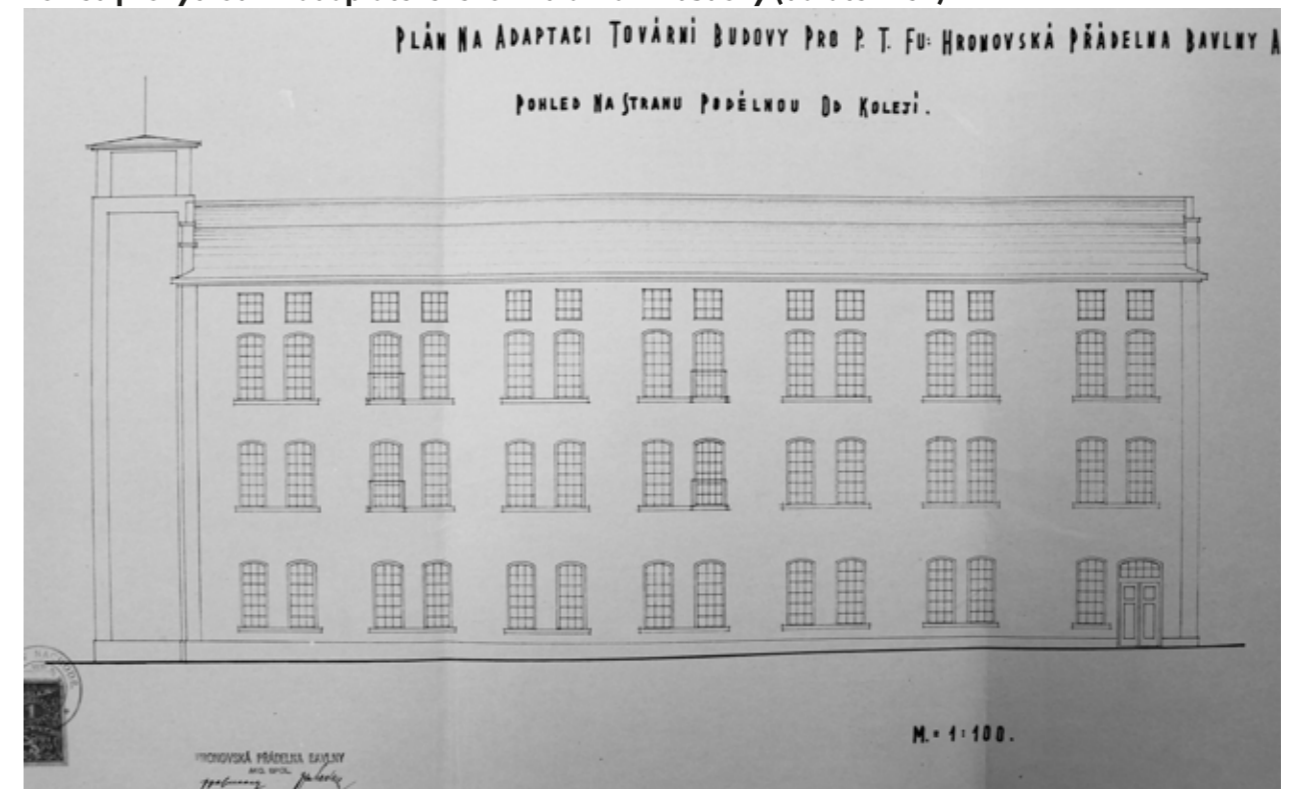
Pohled jihozápadní - adaptace levého křídla hlavní budovy

Řez podélný - adaptace levého křídla hlavní budovy (datace 1932)

Pohled jihovýchodní - adaptace levého křídla hlavní budovy (datace 1932)

Fotodokumentace stávajícího stavu

Aktuální stav areálu - na levé straně za řekou park Aloise Jiráska, na pravé straně Hronovské náměstí

Aktuální stav areálu - detailnější pohled na severozápadní fasádu hlavní budovy

Aktuální stav areálu - pohled od železniční trati a budoucího obchvatu

Aktuální stav areálu - pohled od parku Aloise Jiráska

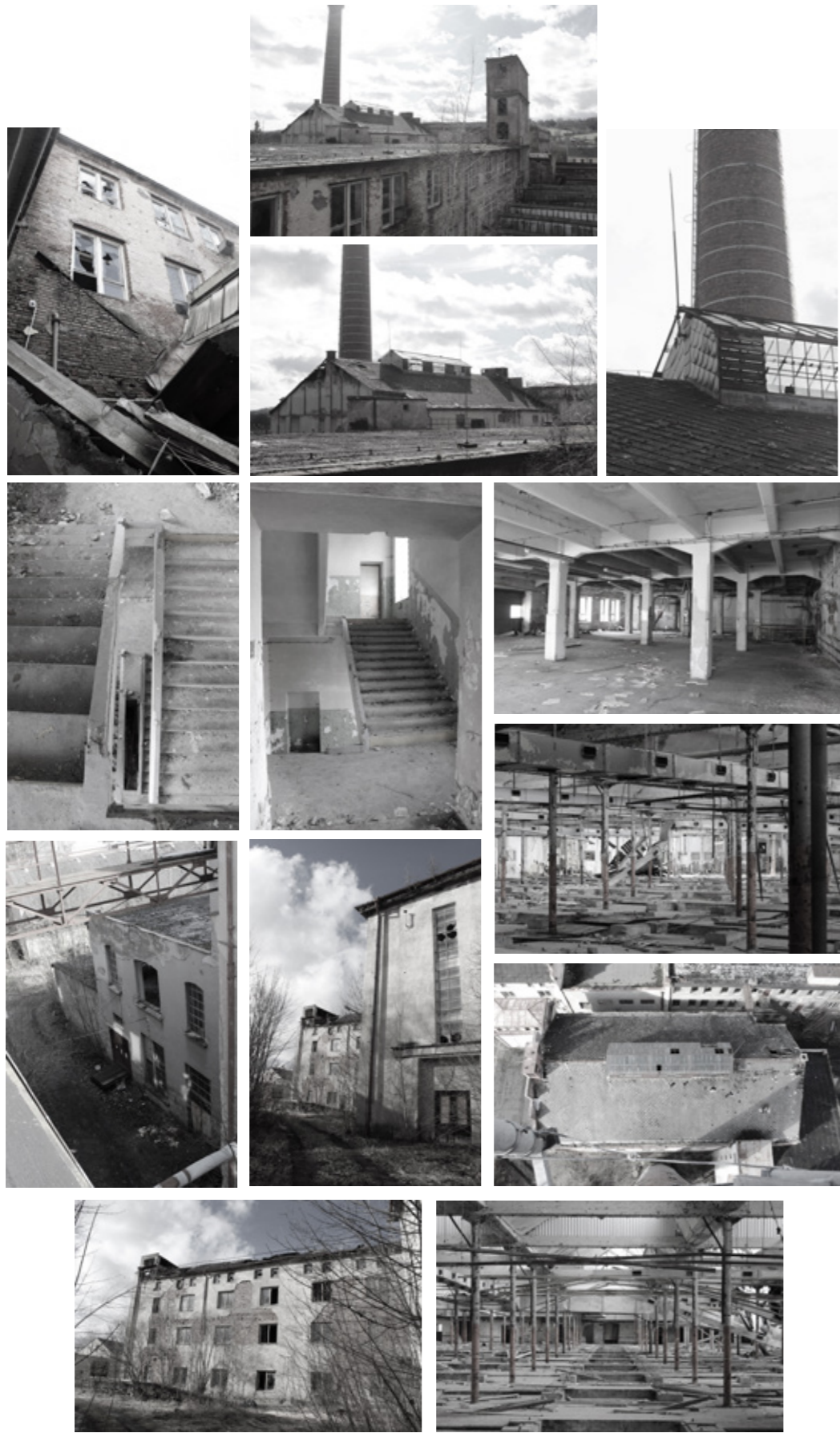

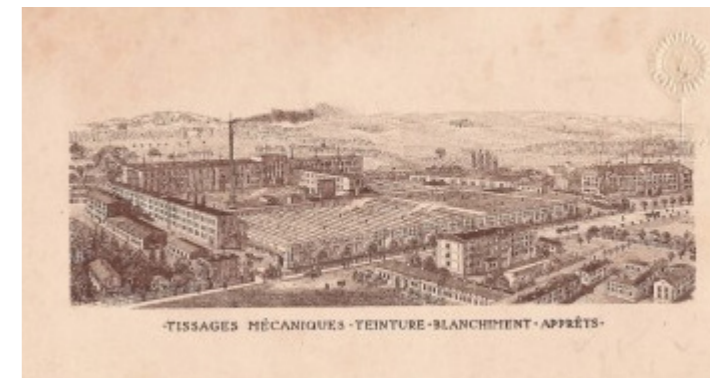

Další průmyslové podniky v Hronově ze stejného období

B. Spiegler & synové, tkalcovna bavlny

1879 – 1880, 1905 – 1911

autor: Franz Seidl

stavební firma: Händel & Franke, P. J. Manz

Společnost založili ve Vídni roku 1879 synové obchodníka Bernharda Spieglera – Heinrich (1852–1919) a Ludwig (1853–1924), po jehož smrti ji vlastnila vdova Hedwiga Spieglerová (1868–?). Specializovaný vídeňský projektant Franz Seidl do Hronova navrhnul velkoryse dimenzovanou mechanickou tkalcovnu o 760 stavech. Jedenáctitraktový šedový sál podél dnešní Hostovského ulice s lanovištěm, strojovnou a kotelnou při východní straně, měl nejprve 28 polí a po prodloužení jižním směrem o dalších osm dosáhla v letech 1903–1905 dnešní plochy 140 × 60 metrů. Další sál se sedlovými světlíky k němu byl kolmo připojen v roce 1903 (projekt Händel & Franke), do roku 1905 byl postaven také východní sál sukárny a barevny. Budovy tak plochu čtvercového pozemku téměř zaplnily a další prostor bylo možno získat jen v patrech.

V letech 1905–1909 bylo postaveno několik etážových budov o jednom traktu – třípodlažní skladiště válů a cívek podél severní hrany pozemku, dvoupatrová nástavba nad zadním vjezdem do areálu mezi novější tkalcovnou a barevnou a především čtyřpodlažní rozšíření barevny a bělírny podél regulační zdi Metuje, jejíž zaoblené severní nároží tvoří výtahová a schodišková věž, nesoucí oválný vodojem sprinklerového systému. Obdobná třípodlažní budova pro apreturu na protější straně vjezdu pak byla postavena během roku 1911. Stavby, které dnes dominují této části Hronova, prováděla královéhradecká stavební společnost Jindřicha Labouřky, projekty vytvořila vídeňská pobočka berlínské kanceláře průmyslového stavitele Philippa Jakoba Manze (1861–1936).

Po jejich dokončení v továrně pracovalo 1 100 dělníků na 1 434 automatických stavech Northrop poháněných parní strojem 1 400 HP a vyráběli nejrůznější typy oděvních látek, rychle obměňovaných podle aktuální módy. Současně s tkalcovnou byla v jejím sousedství postavena také trojice shodně architektonicky řešených budov – administrativní čp. 184 u vjezdu z dnešní Hostovského ulice, čtyřpodlažní bytový dům dělníků čp. 204 naproti továrně a tovární restaurace čp. 185 na rohu s ulicí Nádražní. V této ulici továrně patřily dvě řady dělnických domků čp. 186, 913–915 a 901–904 a také budova lázní a prádelny čp. 926. Ta svou hrázděnou fasádou připomene práci architekta Viktora Postelberga (1869–1920), který se problematikou dělnického bydlení zabýval a pro firmu Spiegler navrhnul v červnu 1911 ředitelskou vilu čp. 53, oddělenou od Nádražní ulice parkem.

Jako první ji obýval Vojtěch Hlavsa, poté Ernst Löwenstamm (1865–1921) a po něm Josef Fischer (†1937). Byty však továrna stavěla i jinde v okolí – například dvojdom čp. 481 a 482 v ulici Českých bratří, který roku 1928 navrhla a postavila náhodská společnost Goldschmid a Hartman. Pamětní deska připomíná, že tu od roku 1938 krátce bydlela výtvarnice Friedl Dicker-Brandeisová (1898–1944), která pro firmu Spiegler pracovala jako textilní návrhářka. Hedwiga Spieglerová emigrovala roku 1938 do Haify, na továrnu byla uvalena nucená správa a roku 1943 ji získala firma Richard Dietsch ze saského Geyer. Po znárodnění byla součástí Východočeských bavlnářských závodů a poté n. p. Tepna jako závod O6. Dnes je areál pronajímán většímu množství firem, slouží ke skladování, obchodu i drobné výrobě a probíhají v něm dílčí rekonstrukce.

Hirsch & Löwenbach, mechanická tkalcovna

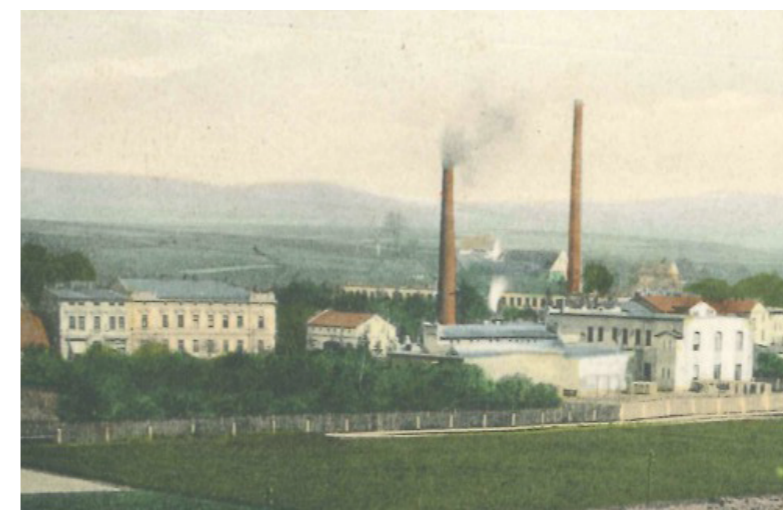

1903 – 1912, 1928

Julius Löwenbach (1868–1919) se svým bratrancem Freidrichem Hirschem založili společný podnik roku 1902 a postupně zprovoznili mechanickou tkalcovnu lněného a bavlněného zboží se 60 stavů. Původně šlo o budovu pouze přízemní, roku 1912 stavitelem Jindřichem Labouřkou rozšířenou pro dalších sto stavů, poháněných parní strojem 140 HP. Třetí podlaží budovy podél ulice vystavělo až roku 1928 podnikatelství Goldschmid & Hartman a teprve později byly fasády celého bloku architektonicky sjednoceny.

Od roku 1918 patřil podnik jen rodině Löwenbachů, v roce 1930 jeho vedení převzali bratři Jindřich (1899–1944) a Bedřich (1897–?). Roku 1934 jej vyvedli z následků hospodářské krize, když rozšířili výrobní program o polotovary pro gumárenský průmysl, pneumatikové kordy a další technické tkaniny, v roce 1938 začali vyrábět také z nich odvozenou síťovou látku na rukavičky zn. Simplex. Roku 1940 byla továrna arizována a o dva roky později celá rodina majitelů deportována do koncentračního tábora, přežil pouze Bedřich Löwenbach (Bedřich Luk). Výroba technických tkanin do pneumatik či hnacích řemenů v továrně pokračovala i po znárodnění pod Východočeskými bavlnářskými závody.

Jako jediná v zemi dokázala vyrábět široké dopravníkové pásy pro uhelná rypadla, přesto byla roku 1949 během reorganizace zlikvidována a stroje rozvezeny např. do trutnovského Textlenu a v budově zřídil n. p. Tepna ústřední sklad. Textilní výroba se sem načas vrátila v letech 1993–2008, dnes jsou budovy pronajímány.

Tkalcovna Roman Žid & synové

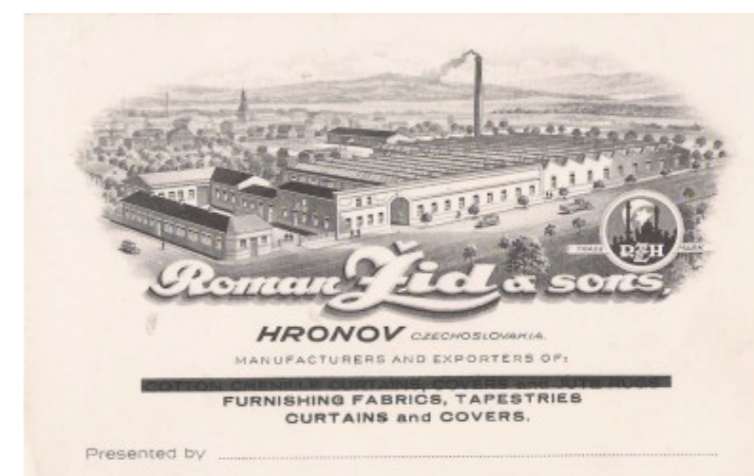
Firma byla založena v roce 1910 jako továrna na výrobu zboží barevného ženilkového a jutového. Zaměstnáno bylo 150 zaměstnanců přímo v továrně + 290 domácích tkalců, kteří pracovali doma a své výrobky odváděli do továrny.

Hlavním sortimentem byla výroba ženilkových bavlněných záclon, pokrývek stolních a divanových, smyčkových ručníků, žinek, dětských slintáčků, flanelových pokrývek a textilních látek pro obuvnický průmysl. Ženilkové a smyčkové výrobky byly výhradně exportovány do Velké Británie, Austrálie, Kanady, USA a Jižní Afriky jakož i většiny evropských států. Tato firma měla ještě pobočný závod v Oudoleňi u Žďírce – Krucenburku.

reklama z roku 1926

Za druhé světové války klesl počet zaměstnanců na 20 lidí osazenstva. Továrna se v té době jen tak udržovala v chodu, neboť nevyráběla pro Německo a její slabá výroba byla zaměřena pro domácí potřebu.

Krátce po válce se výroba opět začala rozšiřovat. Počet zaměstnanců v závodě již nedosáhl výše jako při založení firmy. Příčinou toho byl nedostatek pracovníků tkalců, kteří odešli do jiných pohraničních území. Po uzavření anglického trhu nebylo již možné vyrábět stejné zboží jako dříve a výroba se musela přeorganizovat podle nových potřeb. Závod postupně přešel na výrobu nábytkových látek, brokátů, matracoviny, damašků, pestrotkaných ubrusů a záclon.

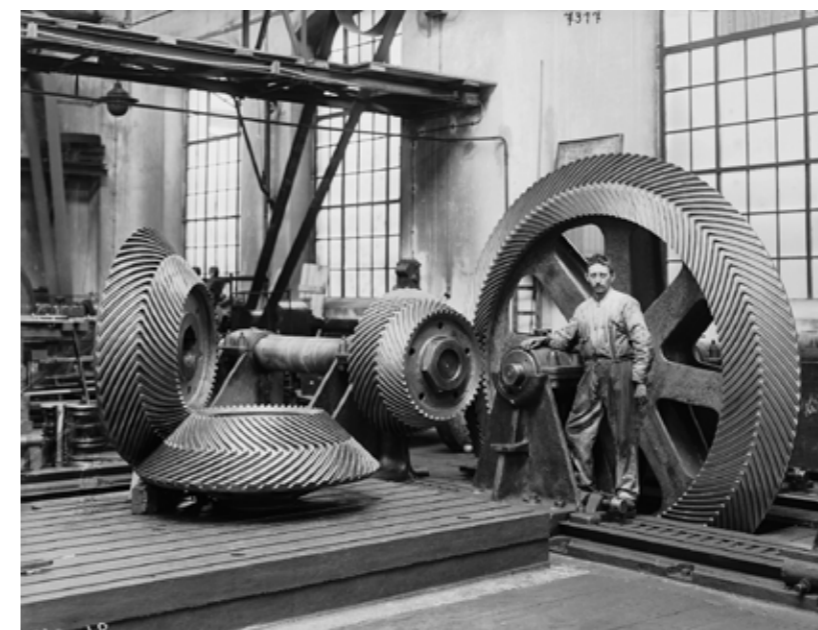

Bratři Holznerové, mechanická tkalcovna Inu / ČKD Hronov

1905 — 1906, 1912, 1953 — 1965

Nákladnickou společnost založili roku 1892 bratři Ignaz (1859–1943) a Simon (1857–1935) Holznerové z Hronova, teprve v letech 1905–1906 vybudovali při dráze z Chocně do Broumova na katastru Zbečnicku mechanickou tkalcovnu lněného zboží pro 168 stavů. Roku 1912 byl její šedový sál na parcele 339/1 rozšířen na celkový počet dvou set stavů, hnaných parní strojem 200 HP. Kromě běžného stolního a ložního prádla se zde vyráběl také matracový grádl a obuvnické textilie. Roku 1935 do podniku přistoupili Simonovi synové: Pavel (1895–?), který roku 1927 založil tkalcovnu v Záhřebu, Otto (1900–1943) a Rudolf Holzner (1904–?), pro něž roku 1937 architekt Heinrich Kulka (1900–1971) navrhnul vilu v Hronově čp. 22 v ulici Jiřího z Poděbrad. Roku 1941 továrnu arizovali bratři Kurt a Max Bienertové z Liberce. V roce 1948 ji převzal n. p. České lnářské textilní závody v Trutnově, stejně jako nedaleko obdobnou tkalcovnu lněného zboží, kterou založil kolem roku 1918 Friedrich Hirsch (1862–1940) čp. 173 (s dostavbou čp. 354) 50°28'41.36"N, 16°10'27.38"E. Byl tak vytvořen rozsáhlý areál mezi Smetanovou a Kosteckou ulicí, který měl být podle Dvouletého plánu využit pro výrobu obráběcích strojů, jejímž základem byla v Hronově slévárna Pázler & Fišer. V letech 1950–1952 byl proto mezi oběma někdejšími tkalcovnami (na parcele 338) postaven nový železobetonový sál s půlpalcovými skořepinovými světlíky. Po několika reorganizacích sem byla nakonec umístěna výroba naftových motorů, od roku 1965 jako jeden ze závodů ČKD. Budovy byly postupně upravovány a dostavovány, k západní straně původní tkalcovny v Kostecké ulici byla přistavěna etážová administrativní budova čp. 356 a v rekonstrukcích pokračuje i dnešní majitel areálu, který zde vyrábí převodovky.

S. Hostovský a bratr, tkalcovna bavlněného a přízového zboží

1906 — 1907

Tkalcovnu lněného, bavlněného a polovlněného zboží založil Simon Hostovský (1858–1933) se svým mladším bratrem Josefem (1861–1942), otcem spisovatele Egona Hostovského (1908–1973). Nejprve podnik zaměstnával domácí ruční tkalce, sklady příze a zboží byly patrně v domě Simona Holznera čp. 247, postaveném v letech 1880–1883. Teprve roku 1906 podala firma žádost o povolení mechanické tkalcovny v přístavěném čp. 313. Zpočátku měla tkalcovna asi 40 stavů, poháněných jednak elektricky ze sítě, jednak lokomobilou, k roku 1911 celkem 66 a do roku 1923 byl jejich počet zvýšen na stovku, firma však provozovala i čtyřicet stavů ručních. Výrobu bratři Hostovští zaměřili na lněná prostěradla a osušky a bavlněný matracový grádl, na počátku vyráběli také vyšivací příze a prodávali tištěné grafické předlohy pro vyšívání. Dcera Simona Hostovského Elsa Kaufmannová (1896–1942) tkalcovnu roku 1939 prodala firmě J. A. Knoll, která v České Metuji a Maršově provozovala továrny a do Hronova poté přesunula své sídlo. Textilní výrobu ve znárodněné továrně zrušil n. p. České lnářské textilní závody, poté zde sídlily podniky Komunálních služeb a Okresní stavební podnik. Restitovaná továrna prošla zdařilou konverzí a je pronajímána jako kanceláře a prodejna. Podobně jako podnik Hostovských byly po znárodnění v Hronově zastaveny i další menší tkalcovny, mezi nimi i továrna J. Balcar & spol. čp. 412 v Husově ulici, dnes přestavěná na bydlení, s dochovaným šedovým sálem a nepřehlédnutelným třicetimetrovým komínem, postaveným pražskou firmou Karla Řezníčka roku 1940.

Johann Huber & syn, tkalcovna hedvábí

1859 — 1862, 1925

Původně zde údajně Josef Šulc zamýšlel vystavět přádelnu lnu, staveniště však záhy prodal vídeňské společnosti Johann Huber & syn, která vybudovala tkalcovnu bavlny s osmdesáti, později stovkou ručních stavů. Postupně byly nahrazovány mechanickými, poháněnými vodním kolem, a vyráběly se na nich černé hedvábné šátky a šatovky. Již v devadesátých letech 19. století byla budova upravena na byty pro dělníky firmy Spiegler, která na ni roku 1925 postavila třetí podlaží. Od roku 1989 je zde dům s pečovatelskou službou, který přejal její tradiční označení – Hedvábnice.

Společensstevní (Akciový) pivovar Hronov

1908 — 1910 založen, 1949 zrušen

Obyvatelé Hronova a jeho okolí se rozhodli zřídit malý městský pivovar: Akce zahájená k vystavení pivovaru v Hronově, zdá se, povede k cíli. Dle mínění odborníků by pivovar s roční výrobou asi 10 až 12 tisíc hektolitrů docela dobře mohl obstát. Je tu celá řada podmínek zajišťujících prosperování závodu. Zjištěno zvláštním šetřením, že voda je výborná a dobře se hodí k pivovarským účelům. Živnostenské společenstvo (Pivovarní společenstvo s.r.o.) se svým odborem hostinským svolalo schůzi, na které všichni účastníci uvítali myšlenku založení akciového pivovaru v Hronově souhlasem a slíbili nejen podporu dílu tomuto, ale upsali ihned obnosy na akcie. Zakoupení akcií slíbili též někteří sládci. V Hronově a přifařených obcích zkonsumuje se ročně asi 12 tisíc hektolitrů piva, nepočítajíc v to piva pšezenského, a proto lze se nadíti, že podnik bude korunován zdarem.

Nový pivovar, společný podnik místních i okolních hostinských, byl vybudován východně od náměstí pražskou firmou Novák & Jahn a první pivo v něm uvařil roku 1910 sládek Antonín Richter. Pivovar byl velmi účelně a moderně pojeden do tří vzájemně propojených a přitom provozně oddělených celků. Jádrem se stala varna s příslušenstvím a dvojnádobovou garniturou (mladinová pánev byla zakryta železným kloboukem), otop zajišťovala pára z varní kotelny. Součástí varního vybavení byla též strojovna v nižším objektu za varnou.

V roce 1935 se hronovský pivovar umístil dle velikosti výstavu piva na 238. místě v Československu s 3234 hektolitry piva. Z tohoto množství bylo 2298 hl. ležáku a 936 hl. výčepního piva.

Druhým provozním blokem bylo kompletní chladné hospodářství počínající dvojstřešními prostory chladnice, v níž stály dvě železné vany chladících štoků, pod nimi se nacházela spilka, kde původně dřevěné kvasné kádě ve třicátých letech nahradily betonové. Nejnižší byla dvojice ležáckých sklepů s lednicí mezi nimi. Později postavené sladovní humno s půdou a hvozdem vyplnily do té doby volné místo mezi varnou a pivovarským komínem, čímž byl provoz pivovaru zkompletován do konečného stavu (pro kapacitu 10 000 hektolitrů piva ročně). Přes progresivní vybavení pivovar příliš neprosperoval.

Už roku 1918 koupil na pokraji krachu se pohybující podnik známý pivovarník Aurel Bernkopf. O šest let později přešel do rukou Aloise Letzla (Parostrojní pivovar a sladovna, A. Letzl a spol.), za nějž byl pivovar rekonstruován, ale jeho výkon stagnoval. Finálními vlastníky pivovaru byla rodina Seidlů (Pivovar Seidl & Grulich, Hronov, komanditní společnost). Roku 1948 přešel podnik pod národní správu a vzápětí zanikl. V objektech pivovaru pak byly zřízeny sklady, jeho stav (až na snesený párník hvozdu) je uspokojivý.

Pivovar byl dne 1. 1. 1948 znárodněn Vyhláškou ministryně výživy ze dne 21. 6. 1949 o znárodnění některých průmyslových a jiných výrobních podniků a závodů v oboru potravinářském Podle § 1, odst. 3 zákona ze dne 28. 4. 1948, č. 115 Sb., o znárodnění dalších průmyslových a jiných výrobních podniků a závodů v oboru potravinářském. Poslední výstav - únor 1949. Od roku 1949 pouze sladovna.

Vilém Hofman a spol., barevna

1888, 1940
autor: V. Forman

Vilém Hofman st. (1863–1947) se vyučil v Bartoňově náhodské barevně a od roku 1888 bělil a modrotiskem potiskoval plátna místních domácích tkalců, později zprovoznil i barevnu a bělírnu přízí a následně zavedl také mercerizaci. Synové Vilém (1900–1956) a Josef (1902–1973) podnik převzali roku 1923 a v roce 1935 jej přeměnili na komanditní společnost, zaměstnávající přibližně 50 pracovníků. Novou budovu čp. 106 pro ně postavilo podnikatelství Forman a Šmída kolem roku 1940, patrně podle návrhu architekta V. Formana (1907–1982). Počítali se stavbou druhého symetrického křídla na místě staršího domu čp. 105, již roku 1942 však byli nuceni výrobu zastavit a obnovili ji v září 1945, tři roky nato jim byl podnik znárodněn a začleněn do Východočeských bavlnářských závodů jako svazková barevna. Ta pracovala až do roku 1964, kdy ji nahradila nová barevna závodu Tiba 10 a v budově byly zřízeny byty a později sklad n. p. Nábytek. V intaktně dochované funkcionalistické stavbě se od roku 2005 vyrábí galanterní zboží (a nyní také trezory). Ve čtyřicátých letech v Husově ulici, v domě čp. 567 s menší slévárenskou halou na parcele 514/1, sídlila také firma M. Šrůtek, vyrábějící automatické chladičské stroje. Z téže doby pochází sousední etážová budova skladiště čp. 112.

Památková péče

Památkově chráněné objekty

Venkovský dům - rodný domek Aloise Jiráska

ANOTACE

Přízemní roubený dům z konce 18. stol. s přisazenou boční světničkou a s tradiční trojdílnou dispozicí komorochlévního typu. Dům je celoplošně olíčen vápenným nátěrem, střecha kryta dřevěným šindelem. V domě se v roce 1851 narodil spisovatel A. Jirásek.

DĚJINY

Stavba představuje hodnotný doklad dřevěné stavby jako dokladu lidové architektury, jako rodný dům významného českého spisovatele má velký význam i z hlediska kulturně-historického.

POPIS

Roubený dům obdélného půdorysu s přilehlou příčnou světničkou, komorou a zděnými chlévy. Dům je i s přístavkem světničky zastřešen sedlovou střechou s polovalbou, střechu pokrývá dvojitý šindel. Střecha má dřevěné okapy i háky. Krov jednoduché hambalkové konstrukce, hambalky o dvou úrovních, spoje plátové s dřevěnými kolíky, krokve ztužují ondřejské kříže. Celá soustava novodobě podepřená vaznicemi se svislými stolicemi. V podkroví je při hlavním průčelí dodatečně vytvořena malá světnička - poměrně novodobá. Vnitřní dispozice třídlílná. Středem dispozice vede neprůchozí síň, na níž navazuje obdélná komora a příčná světnička, do obou těchto prostor se vstupuje ze síně. Komora má trámový záklopový strop s překládaným záklopem, podlaha beton, roubené stěny obíleny. Příčná světnička (rodná světnice A. Jiráska), má trámový záklopový strop, záklop jednoduchý se spárami překrytými latěmi. Podlaha fošnová, roubené stěny rovněž obíleny. Za vstupními dveřmi stojí jednoduchá kachlová kamna. Hlavní světnice zaujímá pravou část dispozice. Tato světnice má povalový strop podepřený středovým průvlakem, povaly působí dojmem záklopu. Podlaha fošnová, stěny rovněž obíleny. V koutě světnice je zachováno těleso pece a kachlová kamna. Svlakové vstupní dveře do světnice zdobí na líci jednoduché vyřezávané ornamenty, dveře mají i zajímavý zámek s otevřenou mechanikou. Stěny síně ve středu dispozice jsou rovněž obíleny, strop trámový záklopový s překládaným záklopem, podlaha cihlová dlažba. V zadním koutě síně téměř autenticky dochována černá kuchyně. Zděné chlévy v levé části dispozice jsou zaklenuty stájovými klenbami, jejich prostor předělují novodobé příčky, tyto prostory jsou adaptovány na kanceláře. Dům je částečně podsklepený, kamenný sklep zaklenutý valenou klenbou se nachází pod hlavní světnicí, přístupný je po kamenném schodišti ze síně. V exteriéru hlavní štítová stěna tříosá, okna dvojitá dvoukřídlá šestitabulková, s dřevěnými vyřezávanými parapety.

Venkovský dům tzv. tvrz

ANOTACE

Mimořádně hodnotná stavba lidové architektury vystavěná jako pokračovatel středověké tvrze těsně po r. **1640**. Má přímý vztah k historii města, autenticky dokládá charakter jeho zástavby. Jedna z nejstarších dřevěných staveb regionu.

HISTORICKÝ VÝVOJ

Tvrz připomínána již **1422**. Dnešní chalupa na jejím místě v jádru z přelomu 16. a 17.stol., v 18. i 19. stol. stavebně upravená.

POPIS

Areál bývalého svobodného dvora čp. 49 je situován na pravém břehu řeky Metuje, západně od náměstí. Dvůr má dnes přibližně tvar obráceného písmene U. Patrový dům leží na východní straně, podélně s cestou, k níž vyběhá střední výstupek roubené světničky. Po straně zaslepený vchod, k němuž se stáčí reprezentativní pavlač komorové části domu. Z předzahrádky zůstaly zachovány pouze kamenné sloupky plotu, při jižním konci domu navazuje ohradní zeď s brankou a vjezdem uzavírající prostor dvora. Paralelně s domem na západní straně parcely se nachází novodobá kolna, pod níž se však nalézá původní sklep. V zadní části se na dům napojuje patrové severní hospodářské křídlo. Západní (podélné) vstupní průčelí do dvora má po pravé straně zděný blok obytné místnosti s ustupující nadezdívkou. Blok světnice lemuje jednoduchý lisénový rám, dvoukřídlá špaletová okna, dělená do kříže, jsou ve stuhových pravouhlých šambránách. Pozoruhodné jsou masivní asymetrické dvoukřídlé historizující dveře s trojdílným nadsvětlíkem. Jižní (štítové) průčelí s trojosým blokem světnice, se svisle laťovaným štítem, skoseným polovalbou, který je předsunut před roubenou světnici. Ve štítu čtveřice kruhových vyzírek. Východní průčelí výrazně rozčleňuje předstupující blok roubené světničky se zděnou světnicí s nadroubením po levé straně a s patrovou (v přízemí zděnou a v patře roubenou) částí s pavlačí. Severní průčelí má zděné přízemí opatřené tvrdou omítkou a srub patra je obílen, s dvojicí čtvercových okének.

POPIS PAMÁTKOVÉ HODNOTY

Mimořádně hodnotná stavba lidové architektury. Má přímý vztah k historii města Hronov, autenticky dokládá charakter jeho původní zástavby.

Venkovský dům - Kalinův domek

ANOTACE

Přízemní roubené stavení. Příklad zástavby podhorského východočeského městečka v **18. století**, spojený s literární tvorbou A. Jiráska.

DĚJINY

Domek představuje hodnotný doklad dřevěné stavby jako dokladu lidové architektury, zároveň je jedním z posledních domů původní zástavby města Hronova. Mimo uvedených památkových hodnot je také spojen s dílem A. Jiráska „U nás“.

POPIS

Roubená přízemní stavba, půdorys ve tvaru obdélníka, delší stranou mírně šikmo přiložené k ulici. Roubení západní strany přímo na terénu. Střecha sedlová, na stranách štítu zvalbená, pokrytá asfaltovou lepenkou. Ve středu střechy za hřebenem komín. Průčelí do ulice má ve střední části dvoudílné vstupní dveře (116 cm šířky a 173 cm výšky). Nade dveřmi stlačený oblouk z otesaného trámku, s malým čtyřdílným okénkem. Dveře dřevěné, šikmo do stran šalované. Klika původní, kovaná, železná.

Dveře natřeny černou lakovou barvou. Stavba od vstupních dveří nalevo (na sever) má zděnou podezdívku (asi 100 cm od dveří) vysokou 35 cm, která se několika stupni zvedá postupně do výšky 120 cm na severní straně, na rohu. Směrem na západ (do ulice) střecha přesahuje o 120 cm. Na levé a pravé straně od vstupních dveří po dvou oknech v lici se zdí. Okna malá, na výšku, dvoukřídlá, dvoudílná. Jižní průčelí (kratší strana) má dvě malá okna na výšku, dvoudílná. Štít domu dřevěný, po stranách šikmé bednění; ve střední části, od zvalbení střechy dolů- bednění svislé. O něco výše nad středem dvě malá okénka- dvoudílná, čtvercová, zdobená rámem z prken s výřezy.

Severní průčelí bez oken, na zdi zavěšené žebříky. Štít dřevěný, svisle bedněný prkny, o něco výše nad středem dvě okénka na výšku- dvoukřídlá, šestidílná, nahoře s okápkem, dole s dřevěným parapetem. Zadní (východní) strana nepřístupná, se zděným přístavkem. Na severozápadním nároží domku se nachází dřevěná, řezbářsky provedená pamětní deska. Dekorem je reliéf housliček, trubky a svítek notového papíru. Pozlacený nápis: „Zde se narodil JAN KŘTITEL KNAHL, hudební skladatel, 11.9.1825 – 17.9.1901“. V horní části desky na třech stužkách text: „Já jsem Slovan, Duší, tělem to vyznávám v světě celém“.

Venkovský dům

ANOTACE

Přízemní roubený dům. Doklad zástavby podhorského východočeského městečka vázaný na literární tvorbu A. Jiráska.

DĚJINY

Samotná stavba dosud dochovaná s poměrně vysokou známkou autenticity patří k významnějším dokladům lidové architektury a dokládá podobu původní zástavby města. Mimo svou dokumentační hodnotu je spojena s hronovskými evangelíky, kteří se zde scházeli, a spojena s Jiráskovým dílem „U nás“.

POPIS

Přízemní roubené stavení se sedlovou střechou pokrytou asfaltovou lepenkou, krov hambalkový. Dům orientován zadní okapovou stěnou k cestě. Roubení na nepatrném kamenném základu. Štítová stěna k ulici tříosá, okna dvoukřídlá šestitabulková, lícová, s vysazenými parapetními deskami. Okenní ostění s nepatrným profilem. Štít dvoustupňově svíse bedněný, spáry bednění překryty latěmi, ve spodní části dvě malá větrací okénka, bednění není původní. Protější štítová stěna (v zahradě) rovněž tříosá, okna lícová dvoukřídlá čtyřtabulková.

Dvoustupňový bedněný štít. Spodní část štítu je bedněna svíse se dvěma dvoutabulkovými větracími okénky, vrchní klasovitě se dvěma kruhovými větráky. Bednění štítu rovněž překrývají latě. Ve dvorní okapové stěně dvě lícová dvoudílná okna do světničky a vstup do síně s rámovými kazetovými dveřmi. Zápraží je zakryto přesazenou střechou, z líce zdi vybíhají i stropní trámy. V zadní okapové stěně jedno dvoukřídlé lícové okno do světničky. K této stěně přiléhá svíse kladenými prkny bedněná kůlna se vstupem do zahrady, bednění kryto latěmi. Roubení v exteriéru obíleno.

Aktuálně slouží jako rekreační chalupa.

Jiráskovo divadlo

SLOH: moderní klasicismus

AUTOR: arch. Jindřich Freiwald, realizace fa Hartman a Goldschmied z Náchoda

VZNIK: 1930

ANOTACE

Víceúčelová divadelní budova v urbanisticky významné poloze na náměstí městečka, dílo arch. Jindřicha Freiwalda.

DĚJINY

Významná konstruktivistická stavba s uplatněním českého neoklasicismu patří k významným stavbám moderní architektury meziválečného Československa. Patří mezi nejvýznamnější stavby Jindřicha Freiwalda. Z kulturního hlediska je významná jako centrální dějiště divadelního festivalu „Jiráskův Hronov“.

POPIS

Obdélníková budova má stupňovitý přístup do otevřeného prostoru o čtyřech sloupech (portikus), za nímž je přední stěna divadla o třech okenních osách. Hlavní hmotu sálu obalují ze tří stran jednopatrové trakty zázemí a muzea. Do objektu se vstupuje přes zvýšené přízemí. Stavba s rovnou plochou střechou je zakončena nadezdívkou ze žlutých cihel, která je ozdobena na svém horním okraji ozubeným omítkovým pásem. Nad jevištní částí divadla vyrůstá čtyřhranná nástavba rovné střechy ze žlutých cihel. Na zadních rozích je budova zakončena válcovitě. Vchod tvoří hladké dřevěné dveře se zaskleným kulatým okénkem. Na vlysu nápis „Jiráskovo divadlo“. Budova je omítnuta šedou omítkou.

Vila

SLOH: funkcionalismus

AUTOR: Heinrich Kulka

ANOTACE

Volně stojící dvoupatrová funkcionalistická vila s nastaveným podkrovím obklopená velkou zahradou vystavěná pro továrníka Rudolfa Holznera v letech 1937 – 1938 podle projektu architekta Heinricha Kulky.

DĚJINY

Stavba patří k významným ukázkám funkcionalismu. Je dílem Heinricha Kulky, spolupracovníka jednoho z předních funkcionalistických představitelů Adolfa Loose.

POPIS

Vila obdélného půdorysu, situována kratší stranou k ulici a umístěná volně ve velké zahradě. Stavba dvoupatrová, s nastaveným podkrovím na střeše. Oploceno, směrem do ulice původní plot na podezdívce se sloupky a dřevěnými latkami.

Původně rodinná vila, dnes slouží zčásti jako rehabilitační centrum, zčásti k bydlení.

Kostel Věch svatých s ohrazením hřbitova a zvonici

SLOH: gotika; historismus; renesance; baroko

VZNIK: 14.stol.

ANOTACE

Barokně upravený gotický kostel s pozdně renesanční zvonici, kaplí s márnici tvoří dominantu města.

POPIS

Barokně upravený gotický kostel s pozdně renesanční zvonici, kaplí s márnici i celý prostor starého hřbitova tvoří zajímavý architektonický i urbanistický celek připomínající architektonický vývoj sakrální architektury i vývoje zástavby města. Stavby mají svou dokumentační hodnotu i jako solitéry. Celý historický areál, umístěný na návrší nad městem vymezuje původní kamenná zeď a doplňuje, ve srovnání s ostatními drobný, hrob, který je spojen s dílem Aloise Jiráka. Jednotlivé nemovitosti tak tvoří nedělitelný celek.

Sloup se sochou P. Marie

ANOTACE

Roku **1725** vystavěný mariánský sloup, včetně čtyř soch českých patronů, je kvalitní ukázkou vrcholně barokního sochařství ve východních Čechách. Jeho vznik financovali P. Klugar z České Skalice a P. Korda z Poniklé, oba hronovští rodáci.

DĚJINY

Jedná se o velmi kvalitní kamenosochařskou barokní práci výrazně oživující kulturně - historický akcent centra města.

POPIS

Sloup se sochami stojí v malém zeleném parčíku vymezeném historizujícím kovovým plůtkem uprostřed náměstí. Samotný sloup s podstavcem obíhá pískovcové zábradlí, oboje stojí na vyvýšené pískovcové základně. Před zábradlím jsou pískovcové stupně, mezi zábradlím a podstavcem sloupu pískovcové dlaždice. Zábradlí tvoří pískovcová balustráda se čtyřmi nárožními a na každé straně jedním mezilehlým pilířkem. Pilířky jsou kvádrové, na čelních stěnách s vhloubenými zrcadly s reliéfem stuhu a zavěšeným květem kopretiny. Pilířky mají přesazené deskové hlavice s reliéfy pletenců, na vrcholu jehlancová deska.

Kuželky čtyřboké, postavené kosmo, čelní plochy středu kuželek zdobí triglify. Uprostřed stojí mohutná kvádrová základna s vysazenými nárožními pilíři s patkami a konkávní římsičkou. Profilované hlavice pilířků tvoří součást římsy celého podstavce. Na čelních stěnách vysazených pilířků jsou vhloubené obdélné pasparty s vykouslými rohy. Na každém pilíři stojí socha světce zhotovená z červeného pískovce.

Čelně k silnici vpravo sv. Vojtěch, vlevo sv. Václav, za ním směrem k divadlu sv. Zikmund, za Vojtěchem směrem ke škole sv. Norbert. Vojtěch má mírně nahnbenou postavu stojící v rovné ose, vousatou hlavu pokrývá biskupská mitra, Pravá ruka pokrčena, s uraženými prsty, levá s rukavicí, drží meč. Pravá noha mírně pokrčena, zatažena dozadu. Řasnatá košile a plášť vzadu se střapcem. Hlava pootočená doprava, hledí dolů. Sv. Václav stojí ve výrazné esovité křivce s vykročenou, výrazně pokrčenou pravou nohou.

Oděn v silně řasnatém rouchu, které u pasu přidržuje pokrčenou pravou rukou. Levá ruka pokrčena, na prsou přidržuje korouhev se silně zvrásněným praporcem. U levé nohy štít s přemyslovskou orlicí. Hlava s knížecí korunou, otočena doleva, hledí vzhůru. Sv. Norbert oděn v řasnatém, na prsou sepnutém rouchu, na zádech se střapcem. Pravá noha pokrčena a mírně vykročena, pravá ruka pokrčena, drží u pasu malou knihu, levá rovněž pokrčena, s rozvěřenou dlaní, má uraženy prsty. Postava v mírně esovité křivce, hlava s biskupskou mitrou v ose těla, hledí dolů. Sv. Zikmund stojí v pímé ose, oděn v královské roucho, na prsou sepnuté. Pravá noha natažena, levá pokrčena a mírně vykročena.

Pravá ruka pokrčena, ve výši břicha drží královské jablko, levá rovněž pokrčena, položená na prsou. Vousatá hlava v ose těla, hledí přímo, s královskou korunou. Na stěnách středového pilíře jsou mělké niky s konchami, nad nimi na římsě achanty. V nikách reliéfy světců. Na zadní stěně k divadlu sv. Petr (vousatá postava na skále otočená doleva, v pokrčené pravé ruce drží klíče, hledí doleva). Na čelní stěně směrem k silnici sv. Jan Křtitel (postava mladíka na skále s rozevlátými vlasy, hlava skloněna k levému rameni, oběma pokrčenými rukama drží kříž se stuhou, u pravé nohy leží Boží beránek). Na boční pravé stěně reliéf sv. Josefa (vousatá postava v esovité křivce na skále, kolem těla přepásané roucho, v náručí drží Ježíška). Na levé boční stěně Marie Magdalena (ženská postava s dlouhými rozevlátými vlasy, v natažené pravé ruce drží bič, v levé lebku). Mezi světci z červeného pilíře stojí další kvádrový pilíř - podstavec sloupu se sochou P. Marie.

Pilíř s výrazně přesazenou profilovanou patkou i hlaví, v plochách stěn dřívku tesaná obdélná zrcadla s ušima a vykouslými rohy, při vnějším okraji zvýrazněna páskem. Na zadním zrcadle tesaný majuskulní nápis zvýrazněný zlacením. Na tomto pilíři stojí vysoký pískovcový sloup s prstencovou pozlacenou patkou, dřík s entasí, korintská pozlacená hlavice, mezi volutami hlavy andělů. Na hlavici zeměkoule kolem níž je obtočen had. Na ní stojí socha Panny Marie v bohatě zvrásněném rouchu, v esovité křivce, nad hlavou hvězdicová gloriola. Levá noha pokrčena, obě ruce taktéž, přidržují Ježíška, který se opírá o rameno Marie, v pravé ruce drží kříž.

Socha Aloise Jiráska

SLOH: bez slohových znaků

AUTOR: Josef Malejovský

VZNIK: 1961

ANOTACE

Realisticky ztvárněný figurální pomník od J. Malejovského, Socha je připomínkou zdejšího rodáka, známého českého spisovatele Aloise Jiráska.

POPIS

Základnu sochy tvoří osm na okraji okosených desek zhotovených z leštěné žuly. Na základně spočívá podstavec sochy ve tvaru komolého jehlanu, zhotovený rovněž z leštěné žuly. Rozměry podstavce jsou dole 140x140 cm, nahoře 107x107 cm, vysoký je 110 cm. Na přední straně podstavce je vhloubený majuskulní nápis ALOIS JIRÁSEK. Socha samotná je bronzová, v nadživotní velikosti, vysoká cca 3m. Na plintu čelně vpravo dole má signaturu J. Malejovský. Socha představuje spisovatele v klobouku a dlouhém kabátě, s mírně skloněnou hlavou. V levé ruce drží u boku knihu, pravou se opírá o hůl. Levá noha vykročena směrem k spisovatelovu rodnému domku.

Hrob Aloise Jiráska

SLOH: funkcionalismus

AUTOR: sochař Horejc Jaroslav

VZNIK: 1930

MATERIÁL: žula

ANOTACE

Hrob ze světlé žuly s nadživotní sochou klečící ženy. Autorem sochy je J. Horejc. Hrob je doplněn tujími a drobnými okrasnými dřevinami.

POPIS

Jedná se o architektonicky a sochařsky vhodně sladěný celek zhotovený ze světlé žuly. Na kamenné podestě o rozměrech 300 x 360 cm vyrovnávající svah je osazena 46 cm vysoká zvýšená obruba o rozměrech 276 x 243 cm. Na čelní stěně obruby je osazena měděná skříňka s prosklenými dvířky pro světla. Za obrubou je na plintu stylizovaná socha klečící ženy, v sepnatých rukou drží kalich. Hlavu má přetaženu rouškou, sklopenou, položenu na levém rameni. Socha je v nadživotní velikosti. Za sochou je na plochu postavená deska s nápisy z bronzových liter a numer V čelně pravém horním rohu ALOIS JIRÁSEK / *23. VIII. 1851 + 12. III. 1930. V čelně levém horním rohu MARIE JIRÁSKOVÁ / *2. VII. 1859 + 1. IV. 1927. V ploše levé části JUDr. JAROMÍR JIRÁSEK / *15. VII. 1890 + 2. XI. 1933 A JEHO CHOŤ ANNA/ POPRAVENA NĚMCI/ 23. VI. 1942//. V ploše mezi obrubou je hrob osázen tujími a drobnými okrasnými dřevinami. Hrob obíhá chodíček dlážděný pálenými cihlami.

POPIS PAMÁTKOVÉ HODNOTY

Jedná se o vzpomínkové místo s ostatky významného českého spisovatele. Součástí náhrobku je socha ženy v nadživotní velikosti od významného českého sochaře.

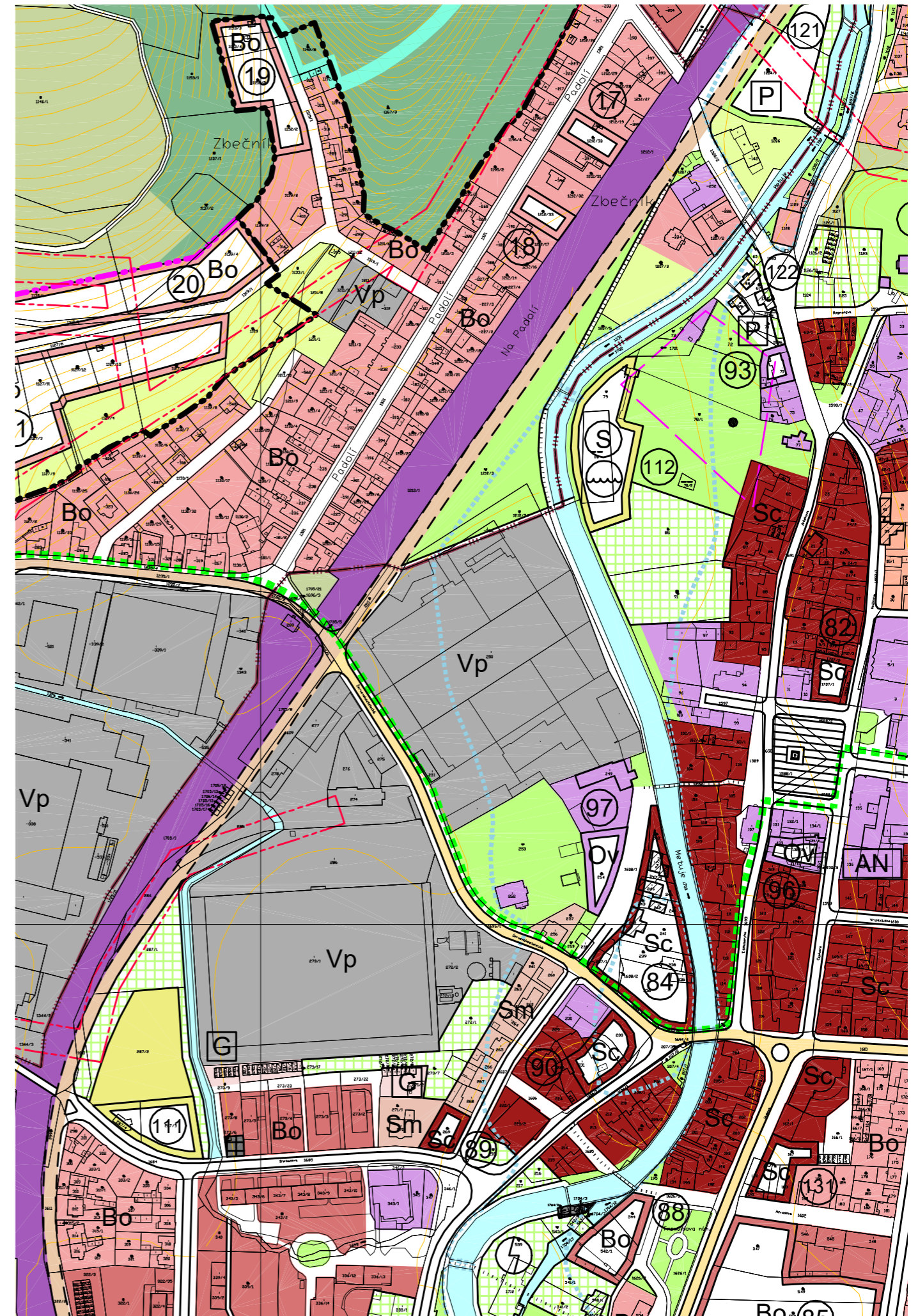
Mapování

ÚPM HRONOV - NÁVRH

Legenda

stav	návrh				
Bo	Bo	území bydlení městského typu - nízkopodlažní		autokemping	
Bo	Bo	území bydlení městského typu - vícepodlažní		koupaliště, otevřený bazén	
Bv	Bv	území bydlení venkovského typu		lyžařský vlek	
Sm	Sm	smíšené území městské - nízkopodlažní		zásobování vodou	
Sm	Sm	smíšené území městské - vícepodlažní		zásobování el. energií	
Sv	Sv	smíšené území venkovské		čistírna odpadních vod	
Sc	Sc	smíšené území centrální		televizní převaděč	
Ov	Ov	plochy občanské vybavenosti		plochy navržené k asanaci	
		sportovní a rekreační plochy		sesuvná území aktivní / ostatní s označením	
Vp	Vp	území výroby a služeb		výhradní ložisko černého uhlí s označením	
Vz	Vz	území zemědělské výroby		poddolovaná území s označením / pásmo přímého vlivu poddolování	
		plochy technické vybavenosti		nadregionální a regionální biokoridor funkční	
		plochy veřejné zeleně		lokální biokoridor funkční / navržený	
		plochy hřbitovů		regionální biocentrum funkční	
		plochy zahrádkářských osad		lokální biocentrum funkční	
		plochy zahrad a ovocných sadů		hranice CHKO Broumovsko	
		plochy zahradnictví		hranice zón CHKO	
		plochy lesů		evidované lokality s označením	
		zatravněné plochy		památný strom / významný krajinný prvek	
		zemědělsky obhospodařované plochy		doprovodná zeleň	
		vodní plochy a toky		základní komunikační systém - silnice II. třídy	
		sportovní areály / rekreační areály		hlavní obslužné komunikace - silnice III. třídy	
				ostatní obslužné komunikace a dopravní plochy	
				hlavní pěší komunikace / hlavní pěší prostor	
				plochy železnice	
				ostatní dopravní zařízení	
				parkoviště / garáže / čerpací stanice pohonných hmot	
				autobusové nádraží	
				železniční nádraží, zastávka	
				sportovní letiště hronov (v k. ú. Velké Poříčí)	
				hranice řešeného území	
				státní hranice	
				katastrální hranice	
				hranice současně zastavěného území / zastavitelného území	
				pořadové číslo vybraných ploch zastavitelného území, které jsou větší nebo rovny 0,5 ha	
				památkově chráněné objekty, pomníky, opevnění	
				objekty v památkovém zájmu	
				PHO zlomových pásem Polické páry	
				ochranná pásma přírodního léčivého zdroje v Hronově I. a II. stupně	
				hranice záplavového území	
				ochranná pásma elektro, plynovodů, televizního převaděče	
				ochranné pásmo ČOV	
				ochranné pásmo staveb pro chov hospodářských zvířat	
				ochranné pásmo letiště se zákazem staveb	

Müllerova mapa Čech z roku 1720

Historická mapa z 19.stol.

Müllerova mapa Čech Detail Hronov, tehdy Ronow

III. Vojenské mapování

Letecké snímkování - 1953

Mapa VN a VVN

Letecké snímkování - 2009-2011 původní podoba parku Aloise Jiráska

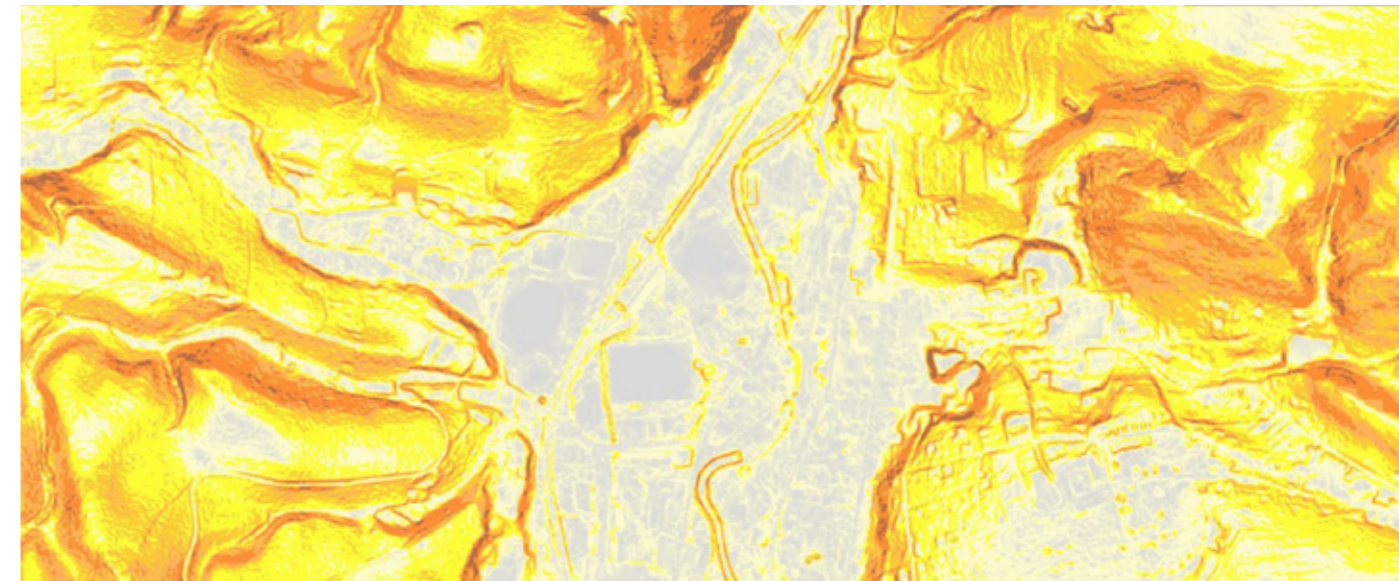
Analýza výškopisu

Letecké snímkování - 2020 nová parková úprava a zrušení plovárny

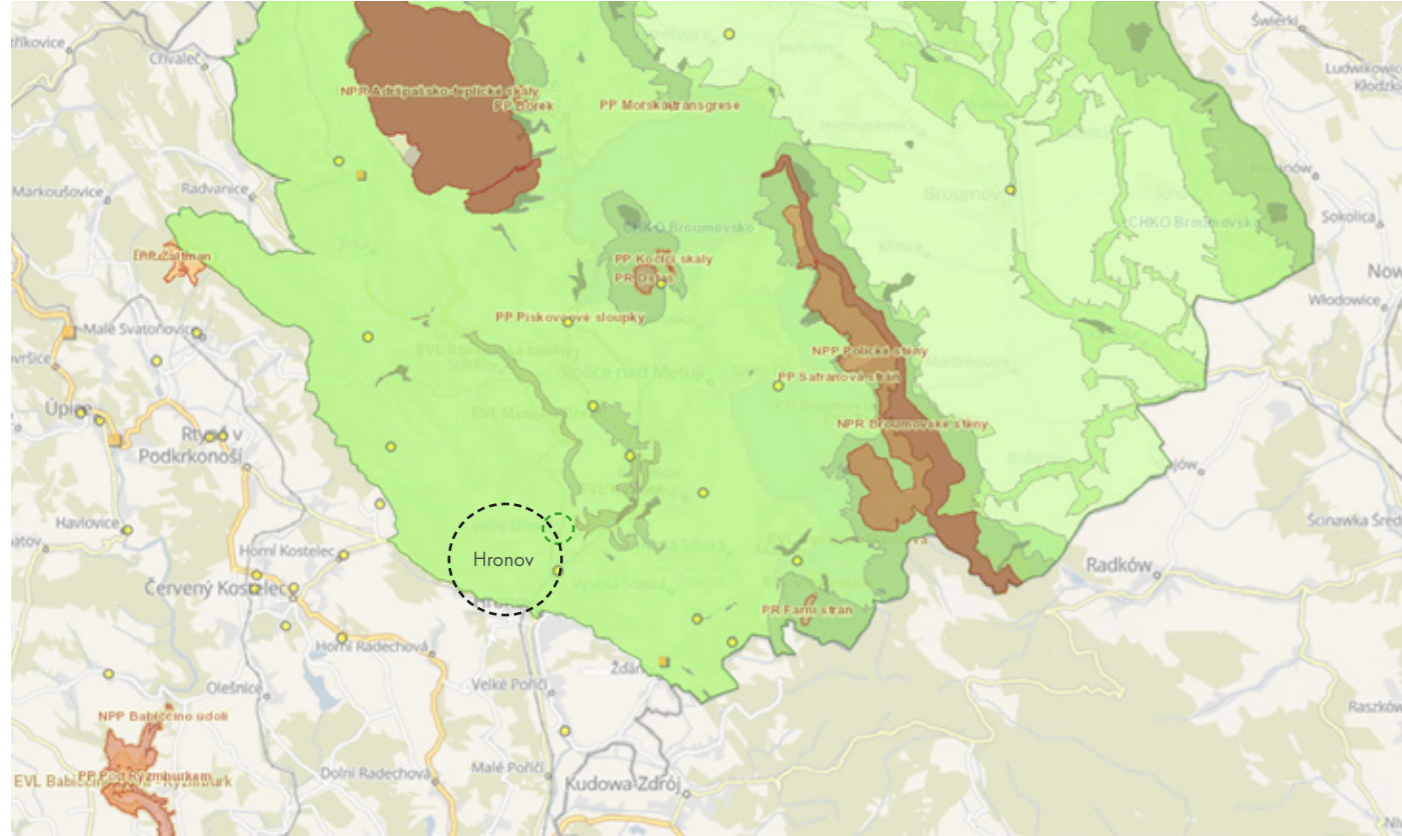
Sklonitost svahů

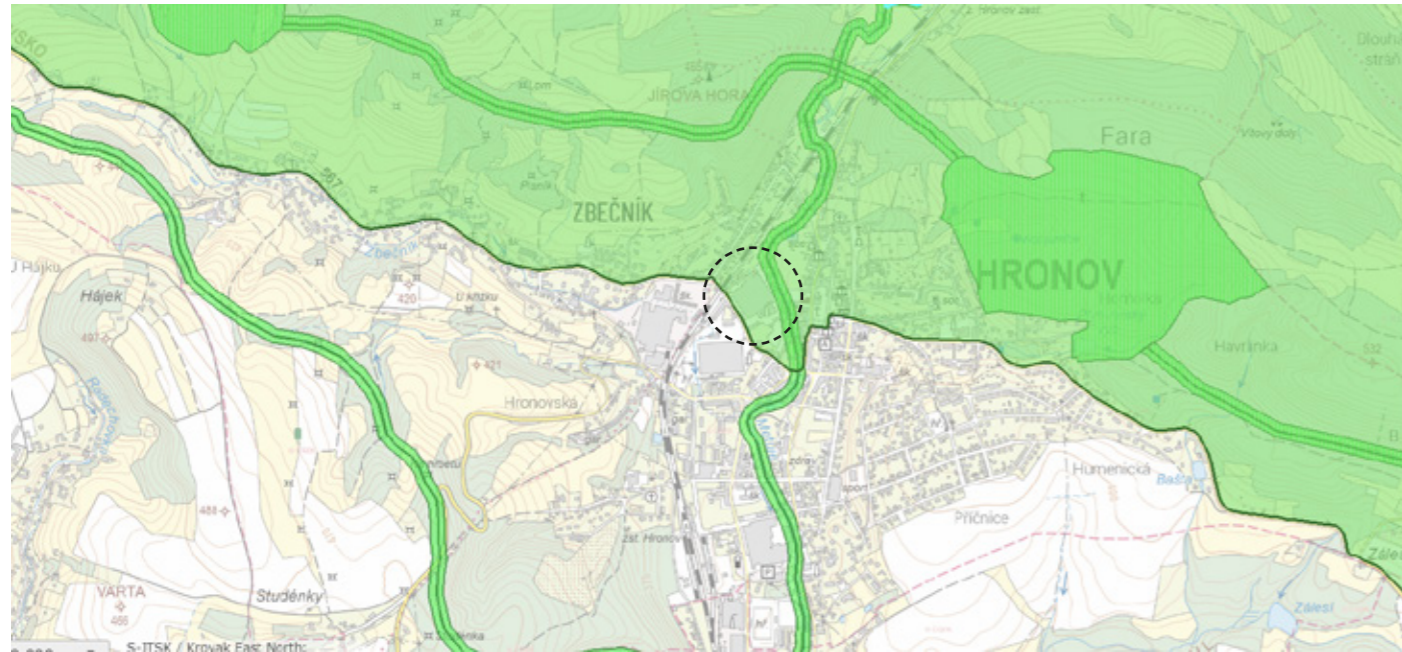
Ochrana přírody a krajiny

Ochrana přírody a Krajiny

Chráněné krajinná oblast Broumovsko

Jasan v Žabokřkách

1 záznam 1 záznam

KSO	NÁZEV	TYP OBJEKTU	POČ. VÝHL.	POČ. SOUČ.	KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ	POU	DAT. VYHL.	DAT. ZRUŠ.	ORGÁNY OCHRANY PŘÍRODY
181006	Jasan v Žabokřkách	Jednotlivý strom	1	1	Žabokřky	18200	26.11.1981		ADPK ČR, SP, Východočeský úřad

OOPS - Základní údaje 1 záznam

Č.	NÁZEV	KATEGORIE	POPIS STROMU
181006/1	Jasan v Žabokřkách	vrchol	Mladý strom, dřevík s nahužkou korouňou výškově travu. Na hlavních větvích užší větvě s výhledem. Dřevní strom zavazetě stromy na kůlnových nádech. V koruně natěsna 2010 glabrice chvojk, oblévec? Na kmeně naříz mrazové škody. Po pádu jedle z napadených kosených větví v roce 2017 provedena na kmeni zář 2018 sloně obrovská redukce.

OOPS - Měření 18 záznamů

DATUM	MĚŘENÍ	HODNOTA	JEDNOTKA	AUTOR
05.11.2019	obvod kmene	630	cm	ADPK ČR, Správa CHKO Broumovsko, Ing. Petr Kuna, Mgr. Lucie Berkovcová
30.12.2014	obvod kmene	630	cm	Vilém Chytrý, Lukáš a Václav
20.01.2010	výška	27	m	ADPK ČR, SCHKO Broumovsko, Ing. Petr Kuna, Ing. Luboš Němeček
20.01.2010	obvod kmene	629	cm	ADPK ČR, SCHKO Broumovsko, Ing. Petr Kuna, Ing. Luboš Němeček
20.01.2010	výška koruny	22	m	ADPK ČR, SCHKO Broumovsko, Ing. Petr Kuna, Ing. Luboš Němeček
20.01.2010	šířka koruny	26	m	ADPK ČR, SCHKO Broumovsko, Ing. Petr Kuna, Ing. Luboš Němeček
08.01.2001	výška	32	m	
08.01.2001	ušíř	180	cm	
08.01.2001	obvod kmene	582	cm	
08.01.2001	šířka koruny	24	m	
08.01.1995	výška	20	m	Tibor Souček a Red
08.01.1995	obvod kmene	573	cm	Tibor Souček a Red
08.01.1995	šířka koruny	26	m	Tibor Souček a Red
08.01.1994	výška	27	m	
08.01.1994	ušíř	150	cm	
08.01.1994	obvod kmene	560	cm	
08.01.1981	výška	27	m	
08.01.1981	obvod kmene	505	cm	

OOPS - Provedené zásahy 18 záznamů

DATUM	ZÁSAH / OPATŘENÍ	POPIS
30.09.2020	oprava skali	Dvojí posečení travnaté plochy pod korunou stromu o rozměrech cca 15 x 15 m, odvoz lesníků Petr Verner
08.11.2019	oprava skali	Posazení travnaté plochy pod korunou stromu o rozměrech cca 10 x 10 m, odvoz lesníků Petr Verner
27.09.2018	řez	Redukční řez - obrovská redukce v vyhlábní výhledu větví velkých na větvích jako kůlnových nádech. Ušetřil koruny zkrácen řez. OZÁ s.r.o., Adam Čepčák
27.09.2018	oprava skali	posezení travnaté plochy pod korunou stromu o rozměrech cca 15 x 15 m, odvoz lesníků. Zkrácení smrkového žlutého jilku pod korunou na výšku 1,8 - 2 m, vyhlábní přilehlého žlutého jilku pod korunou 16 m, OZÁ s.r.o.
08.12.2017	řez	Šetrné posezení odvětví velké kosení větví zavážen v severní části koruny stromu (šlápek ušlechť Herber), odstranění kmenových výhledů do přírůku 10 cm do výšky cca 3 m nad zemí. Odvoz lesníků odvětví a zvládání.
20.10.2017	oprava skali	Byla 2x posezena travnatá plocha cca 15 x 15 m pod korunou stromu, posezení lesníka byla odvezena a zvládání.
14.10.2016	oprava skali	U jasanu byla dvakrát posezena travnatá plocha cca 15 x 15 m a posezená tráva byla odvezena a zvládání.
01.10.2015	oprava skali	U jasanu byla dvakrát posezena travnatá plocha cca 15 x 15 m a posezená tráva byla odvezena a zvládání.
22.10.2014	řez	Částečný zkrácení řez v kůlně stromu, odstranění výhledů na kmeně
22.10.2014	oprava skali	Odstranění část žlutého jilku v přírůku cca 15 m směrem pod korunou na jih od kmene a šlápek smrkového žlutého jilku na výšku 2 m na sever od kmene, vyhlábní nádech pod korunou stromu a vyhlábní plochy pod korunou stromu.
30.07.2008	řez	Zkrácení řez - šlápek stromu šlápek. Ochrana zahrady artovská, s. r. o., Martin Šab 21045-DP-19%
01.03.2007	řez	Jaro 2007 posezení jeden z kůlně při výhledu šlápek v ochranné pásmo lesu, VMK Náchod
01.07.2003	oprava skali	šlápek ran na kůlnových nádech Lucie, odstranění nádechů smrků, Majkl, J. Jurek
01.07.2000	řez	zkrácení řez, šlápek ran jara smrkových a křovin
01.07.1994	řez	zkrácení řez, šlápek dle Marka Dubovského

OOPS - Navrhovaná opatření 2 záznamů

DATUM	ZÁSAH / OPATŘENÍ	POPIS
	řez	05/1984, 2002) Ols(2003)
04.02.2010	řez	učení pod stromem, odstranění nádechových dřev (javorů nádech), odstranění výhledů na kmeně, vyhlábní zkrácení řez, šlápek smrků

OOPS - Zdravotní stav 2 záznamů

DATUM	ZDRAVOTNÍ STAV
30.12.2014	dobry
20.01.2010	dobry

Hydrologické údaje

Základní hydrologické údaje Hronov

Hydrologické poměry jsou dány geografickou polohou území města a morfologickou charakteristikou území. Územím města protéká několik vodotečí. Nejvýznamnější z nich je Metuje do které se severně zhruba v ř. km 46,4 vlévá vodní tok Dřevíč a západně v ř. km 44,5 Zbečnický potok. Do Zbečnického potoka se pod vrcholem Maternice vlévá vodní tok Zbečnick. Místní část Malá Černná je ohrožena vodním tokem Černná. Těsně nad územím města Hronov se v ř. km 50,0 do Metuje vlévá vodní tok Židovka a mezi ř. km 53,0 a 54,0 vodní toky Ledhujka a Dunajka.

Metuje pramení na našem území v Adršpachu v Broumovské vrchovině v obci Jívka, celá oblast patří do CHKO Broumovsko a vlévá se jako levostranný přítok do Labe v městě Jaroměř. Ve svém horním úseku protéká svým údolím poměrně úzkého charakteru až do Velkého Poříčí, kde od Hronova do Nového Města nad Metují je možné hovořit o středním toku, pod Novým Městem nad Metují se podélný profil zplošťuje a samotný tok pak prochází severozápadním okrajem Orlické tabule. Střední a horní úsek má řádně vyvinutou údolnici a rovněž historicky umístěnou zástavbou obcí a měst, kde nelze plně využívat původních přirozených inundací. Dolní úsek toku, to je ploché území od Jaroměře do Nového Města nad Metují, byl historicky ve svém plochem a širokém údolí využíván zemědělsky, kde byl v minulosti vybudován závlahový systém přerobeném a výtopy se zavlažovacími a odpadními kanály vycházejícími z hradlových jezů. V minulosti takto využívané plochy byly tím pádem plně využívány k inundačnímu rozlivu. V současné době všechny tyto původně retenční prostory nelze zdaleka využít v původní podobě, neboť nejen do okrajů těchto inundací byla včleněna zástavba jednotlivých obcí. Celková délka Metuje je 79 km, délka toku nad městem Hronov je cca 31,5 km, průměrný spád toku od pramene k Hronovu je 7,94%. Délka údolí nad soutokem s potokem Zbečnick je 30,1 km, lesnatost 40%

Dřevíč, dle místního názvu Olšovka, je největším přítokem Metuje. Pramení SZ od Hodkovic ve výšce 598 m n.m., ústí zprava do Metuje u Velkého Dřevíče v 375 m n.m. Plocha povodí 67,1 km² s délkou toku 22,1 km, průměrný spád toku je 16,32%. Délka údolí Dřevíče je 19,8 km, lesnatost 50%.

Zbečnický potok, nazývaný také Materník, je potok protékající obcí Zbečnick a městem Hronov. Je pravostranným přítokem Metuje. Pramení v k. ú. Bohdašín v nadmořské výšce 520 m n.m. Celková délka je 7,2 km s plochou povodí 8,98 km² a lesnatostí 40%.

Rokytník pramení severně od samoty Zada, asi 496 m n.m. a stéká jižně kde vtéká do VT Dřevíč v místní části Velký Dřevíč.

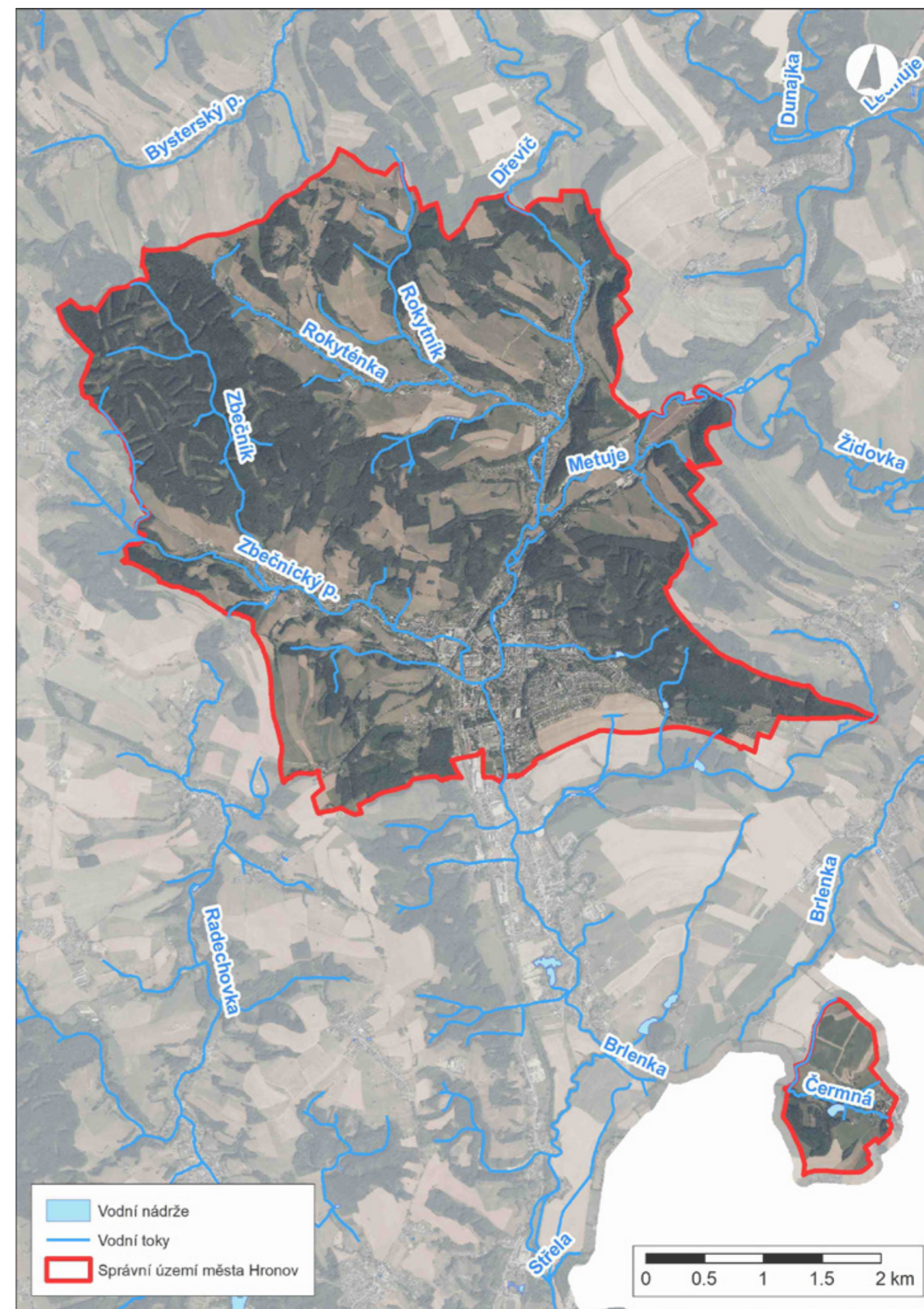
Černná je vodní tok pramenící jako Czermnica na polském území pod vrchem Ptasia Góra 856 m n.m. Před vtokem na naše území vzniká soutokem dvou drobných vodních toků. Černná se pak nedaleko našich hranic vlévá do Brlenky.

Základní hydrologické charakteristiky

Na území města Hronov se nachází tři hlásné profily. Hlásný profil kategorie B ve správě ČHMÚ je lokalizován ve městě Hronov u mostní konstrukce v ř. km 45,7 u č. p. 107, druhý hlásný profil kategorie C ve správě města Hronov je umístěn v obci Vápenka na mostní konstrukci pod objektem č. p. 8. Třetí hlásný profil je umístěn v místní části Velký Dřevíč na levém břehu vodního toku Dřevíč na ř. km 0,15, provozovatelem stanice je Povodí Labe, státní podnik. Pro lepší informovanost dále slouží 2 hlásné profily mimo katastrální území města Hronov. Jde o hlásný profil kategorie C v obci Česká Metuje, který se nachází na přemostění přes vodní tok Metuje (u obecního úřadu) a je provozován obcí Česká Metuje. Hlásný profil kategorie A v obci Maršov nad Metují, který se nachází na levém břehu bezprostředně pod mostem a provozovatelem profilu je ČHMÚ Hradec Králové.

Na území města se nachází několik jezových těles, které mohou ovlivnit průběh a rozsah povodně opožděnou nebo neprovedenou manipulací na pohyblivých jezích. V případě jejich porušení nedojde, vzhledem k malým objemům, k významným povodňovým škodám:

Hronov - Freiwald (ř. km 44,907) - stavidla 4x 2,5m vysoká
Hronov - Freiman (ř. km 45,866)
MVE Hronov (ř. km 46,207) - stavidla 6x 1,23 m vysoká
Hronov v Lískách (ř. km 46,825)
Žabokrky - Kozínek (ř. km 50,315) - 4x stavidla 0,9 m vysoká
Velký Dřevíč (ř. km 0,595) - stavidla 3x 0,6 m vysoká

Seznam ohrožených objektů

Při povodňových situacích může dojít k ohrožení objektů srážkami, zpětným vzdufím, splachy z polí i nefunkční kanalizací.

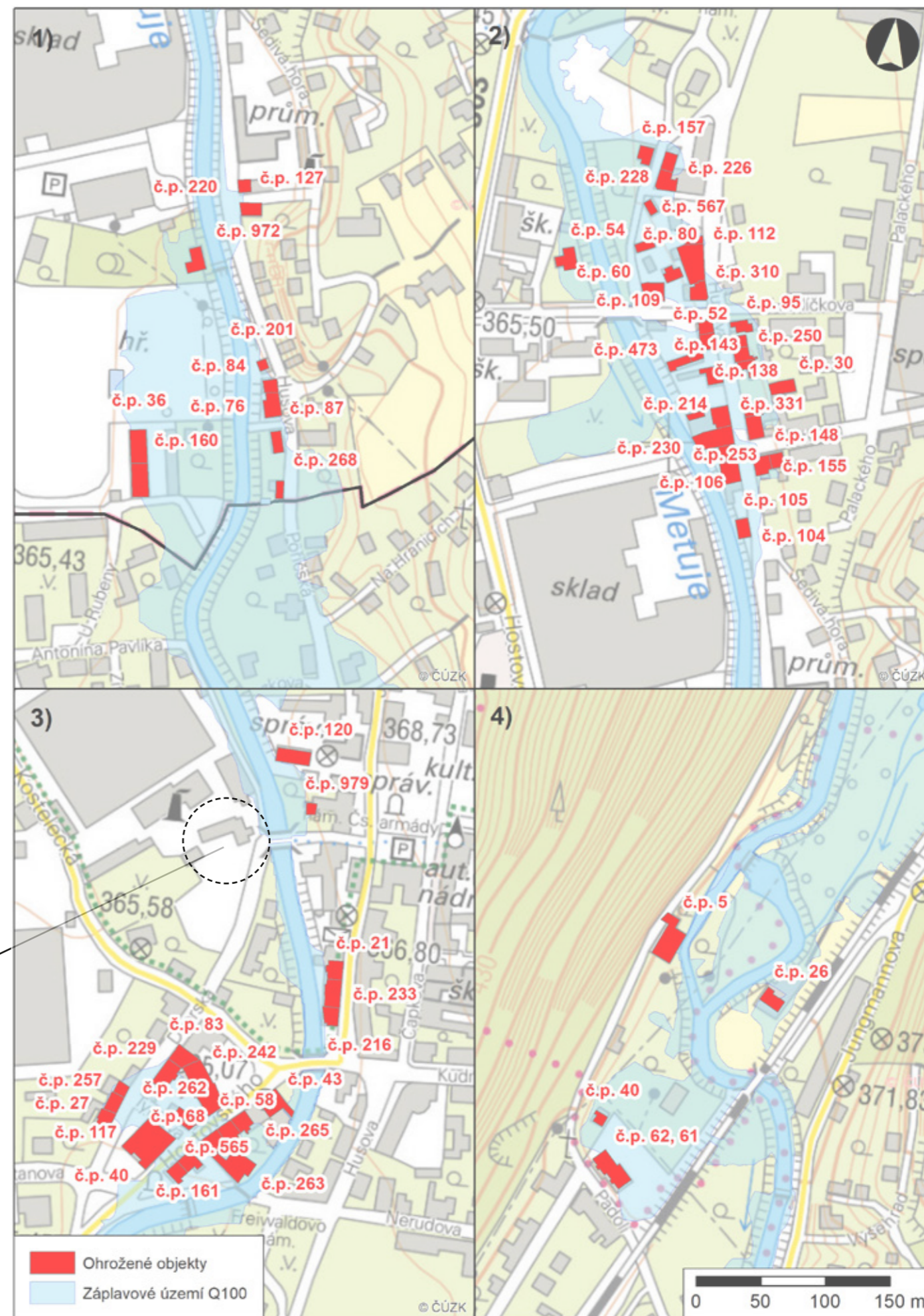
V rámci terénního šetření během realizace projektu bylo zjištěno, že ohrožených obytných objektů je aktuálně 212 a ohrožených obyvatel 636 při počtu 3 obyvatelé na jeden objekt. Z toho 178 objektů leží v záplavovém území Metuje (Q100). Do celkového počtu byly zahrnuty také ohrožené objekty stanovené mimo záplavové území v místních částech Zbečnick a Malá Čermná. Hodnota ohrožených objektů se může v průběhu dalších let měnit, a to například v souvislosti s demografickým vývojem města. Tyto objekty je nutno při povodňové situaci varovat, případně evakuovat.

V zájmovém území se v blízkosti vodních toků v katastru města nachází 2 ohrožující objekty, které by mohly být při povodni zdrojem ohrožení (např. vlivem úniku nebezpečných látek či uvolnění většího množství materiálu do vodního toku).

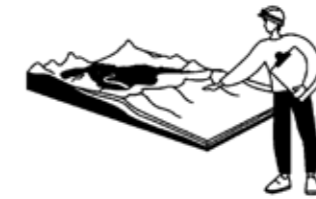
Jedná se o:

Sběrný dvůr technických služeb Hronov č.p. 49. Ohrožující objekt při průtoku nad Q100.

Stavebniny JIPEG u fotbalového hřiště (č.p. 525). Ohrožující objekt při průtoku nad Q100.

Geologické, geomorfologické a klimatické charakteristiky

Geologické a geomorfologické charakteristiky

Povodí Metuje má horský až podhorský charakter na severu a severovýchodě ohraničený Broumovskou vrchovinou a vrcholy v nadmořské výšce nad 700 m, na východě Krkonošským podhůřím. Území města Hronov se geomorfologicky řadí do Hercynského systému, provincie Česká vysočina, subprovincie Krkonoško-jesenická soustava, Orlická oblast. Převážná část území spadá do celku Broumovské vrchoviny a jižní část do Podorlické pahorkatiny. Území se dále dělí na podcelky Žacléřská vrchovina, Polická vrchovina a Náchodská vrchovina.

Žacléřská vrchovina tvoří výrazný hřeben Jestřebích hor, který prochází téměř vodorovně přes území města Hronov. Největšími vrcholy Jestřebích hor jsou na území města stolová hora Turov (603 m), jejíž vrchol tvoří tektonicky podmíněný a izolovaný denudační zbytek svrchní křídly na podloží permu a karbonu, dále vrchol Maternice (546 m) a vrchol Na Souši (562 m).

Broumovská vrchovina je velmi členitá vrchovina se střední nadmořskou výškou 527 m. Nejvyšším vrcholem je Královecký Špičák (880,6 m), těsně následovaný Ruprechtickým Špičákem (880,5 m). Broumovská vrchovina je součástí vnitrosudetské pánve. Její česká část je tvořena sedimenty a vulkanity stáří svrchního karbonu a permu a dále kontinentálními uloženinami spodního triasu a mořskými uloženinami svrchní křídly.

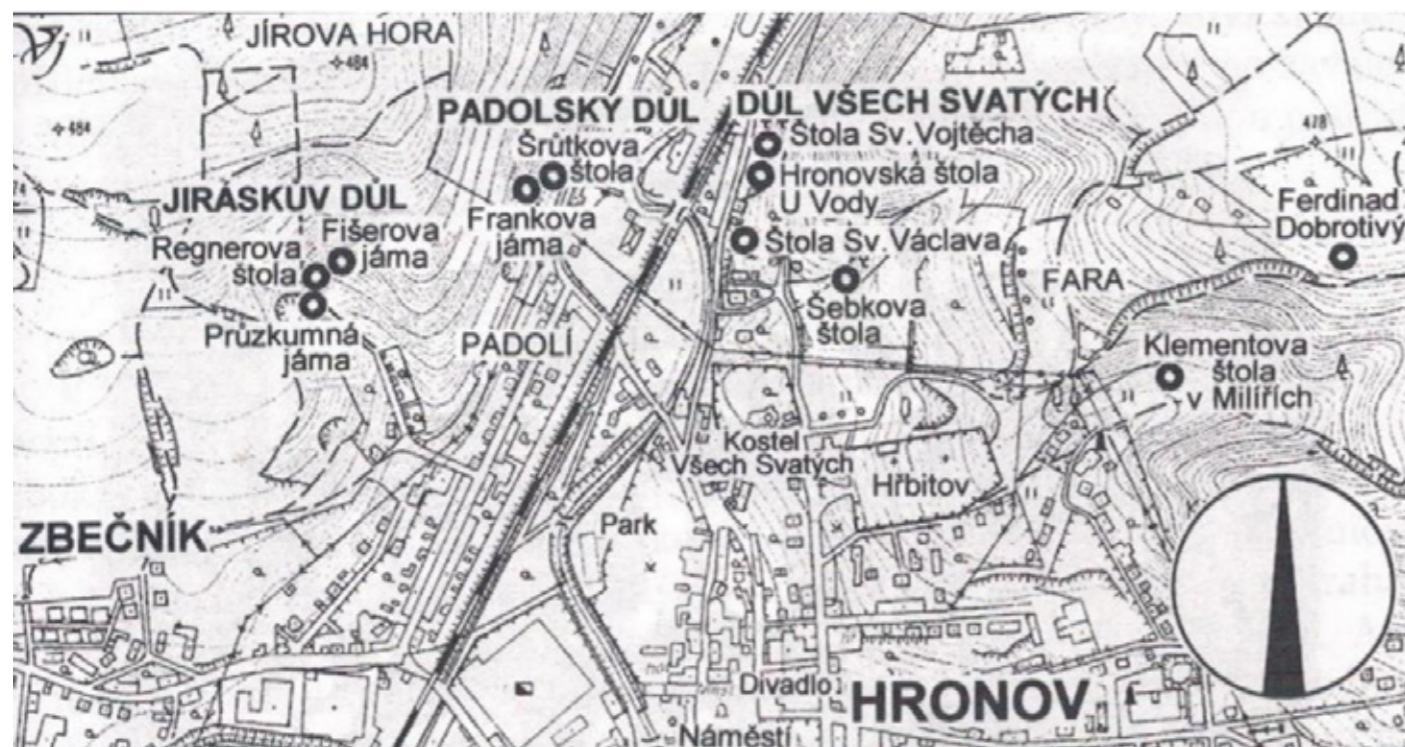
Polická vrchovina se rozkládá ve střední a jihovýchodní části Broumovské vrchoviny. Dělí se dále na Polickou stupňovinu s její nejvýznamnější částí Broumovskými stěnami a Polickou pánev vyplněnou tabulovými plošinami se známým skalním městem Ostaš. Na Polickou stupňovinu navazují Stolové hory (Góry Stołowe), jejichž převážná část se nachází v Polsku a lze je považovat za samostatný geomorfologický celek.

Povodí Metuje má horský až podhorský charakter na severu a severovýchodě ohraničený Broumovskou vrchovinou a vrcholy v nadmořské výšce nad 700 m, na východě Krkonošským podhůřím. Území města Hronov se geomorfologicky řadí do Hercynského systému, provincie Česká vysočina, subprovincie Krkonoško-jesenická soustava, Orlická oblast. Převážná část území spadá do celku Broumovské vrchoviny a jižní část do Podorlické pahorkatiny. Území se dále dělí na podcelky Žacléřská vrchovina, Polická vrchovina a Náchodská vrchovina.

Žacléřská vrchovina tvoří výrazný hřeben Jestřebích hor, který prochází téměř vodorovně přes území města Hronov. Největšími vrcholy Jestřebích hor jsou na území města stolová hora Turov (603 m), jejíž vrchol tvoří tektonicky podmíněný a izolovaný denudační zbytek svrchní křídly na podloží permu a karbonu, dále vrchol Maternice (546 m) a vrchol Na Souši (562 m).

Broumovská vrchovina je velmi členitá vrchovina se střední nadmořskou výškou 527 m. Nejvyšším vrcholem je Královecký Špičák (880,6 m), těsně následovaný Ruprechtickým Špičákem (880,5 m). Broumovská vrchovina je součástí vnitrosudetské pánve. Její česká část je tvořena sedimenty a vulkanity stáří svrchního karbonu a permu a dále kontinentálními uloženinami spodního triasu a mořskými uloženinami svrchní křídly.

Polická vrchovina se rozkládá ve střední a jihovýchodní části Broumovské vrchoviny. Dělí se dále na Polickou stupňovinu s její nejvýznamnější částí Broumovskými stěnami a Polickou pánev vyplněnou tabulovými plošinami se známým skalním městem Ostaš. Na Polickou stupňovinu navazují Stolové hory (Góry Stołowe), jejichž převážná část se nachází v Polsku a lze je považovat za samostatný geomorfologický celek.

Charakteristika klimatické oblasti MT3

Charakteristika	CH7
Počet letních dnů	10 - 30
Počet dnů s průměrnou teplotou 10 °C a více	120 - 140
Počet mrazových dnů	140 - 160
Počet ledových dnů	50 - 60
Průměrná teplota v lednu [°C]	-3 - (-4)
Průměrná teplota v červenci [°C]	15 - 16
Průměrná teplota v dubnu [°C]	4 - 6
Průměrná teplota v říjnu [°C]	6 - 7
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	120 - 130
Srážkový úhm ve vegetačním období [mm]	500 - 600
Srážkový úhm v zimním období [mm]	350 - 400
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	100 - 120
Počet zamračených dnů	150 - 160
Počet jasných dnů	40 - 50

Využití pozemků ve městě Hronov (dle ČSÚ k 31. 12. 2019)

Využití pozemků ve městě Hronov (dle ČSÚ k 31. 12. 2019)

Druh pozemku	Plocha	Zastoupení
Orná půda	277,44 ha	12,59 %
Chmelnice	0,00 ha	0,00 %
Vínice	0,00 ha	0,00 %
Zahrady	111,44 ha	5,06 %
Sady	28,74 ha	1,30 %
Trvalé travní porosty	603,54 ha	27,39 %
Lesní půda	882,82 ha	40,06 %
Vodní plochy	21,43 ha	0,97 %
Zastavěné plochy	82,30 ha	3,73 %
Ostatní plochy	195,95 ha	8,89 %
Celková výměra k.ú.	2203,66 ha	100,00 %

Hlásné profily - (povodňová služba)

Místo profilu	ř. km	Q ₈ [m ³ /s]	N-jetě průtoky [m ³ /s]				
			1	5	20	50	100
Hlásný profil kat. B Hronov, Metuje	45,70	2,77	23,4	48,9	40,20	96,7	114
Hlásný profil kat. A Maršov nad Metují, Metuje	57,30	1,03	10,5	24,3	31,8	52,7	63,3
Hlásný profil kat. C Velký Dřevíč, Dřevíč	0,15	-	8,62	20,20	26,50	44,20	53,20
vodní tok Čermná	0,00	0,19	8,5	10,5	15,7	22,2	30,7

Demografické údaje

Demografické údaje kraje a okresu

Královéhradecký kraj

V Kraji momentálně žije: 550 803 obyvatel

Okres Náchod

V okresu momentálně žije: 109 487 obyvatel

ORP Náchod

V ORP momentálně žije: 60 342 obyvatel

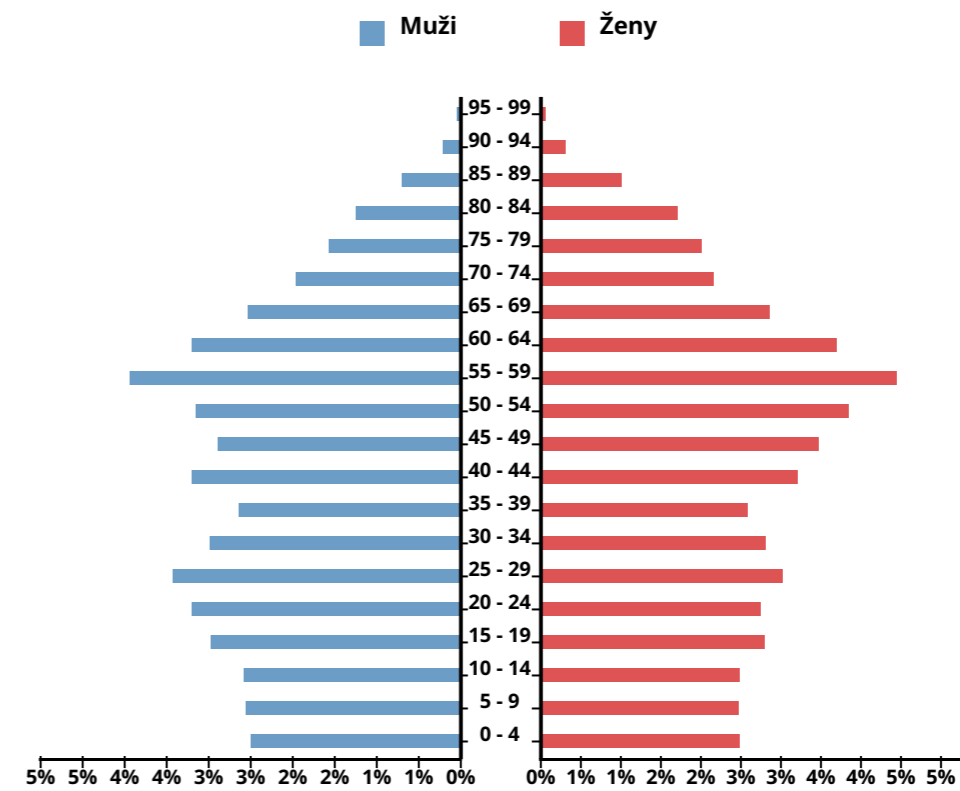
Demografické údaje obce Hronov

SOUHRNÝ VÝPIS PRO ČÁSTI OBCE: HRONOV, MALÁ ČERMNÁ, ROKYTNÍK, VELKÝ DŘEVÍČ, ZEBČNÍK, ZABOKRY

V OBCI MOMENTÁLNĚ ŽIJÍ 6 096 OBYVATEL

395 dětí ve věku 0-6 let | 548 dětí ve věku 7-15 let | 3 625 lidí ve věku 16-64 let | 1 433 seniorů ve věku 65+ let

Věkové složení obyvatel správní jednotky za rok 2023

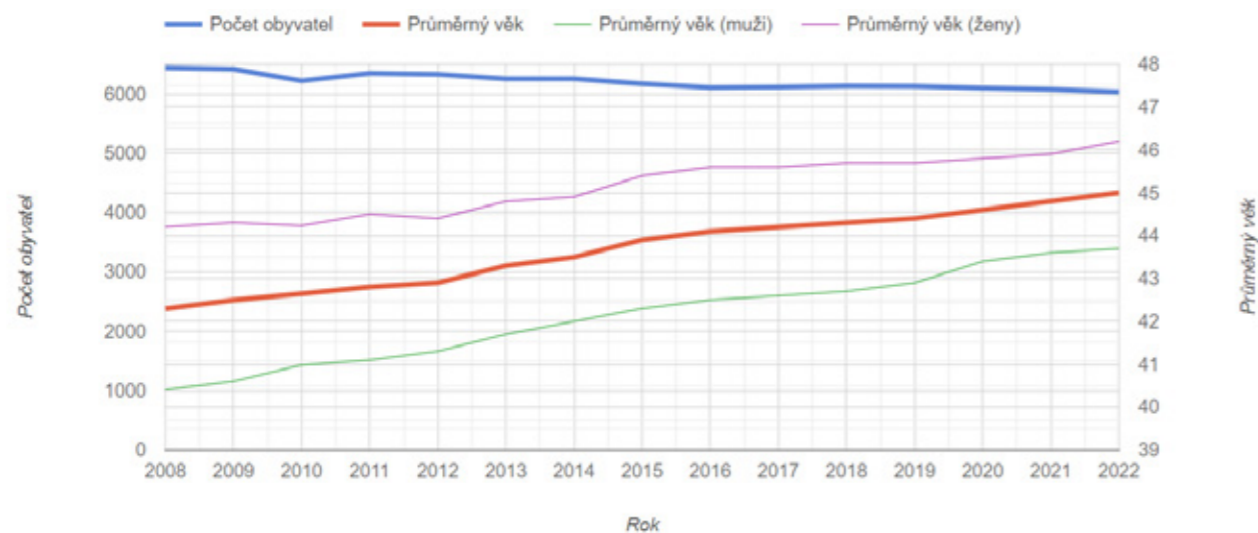
Věková pyramida (také **věková struktura**) představuje grafické znázornění věkové struktury obyvatelstva daného regionu. Na ose Y je znázorněn věk. Na ose X Relativní zastoupení věkové skupiny na celkovém počtu obyvatel (odděleně pro muže a ženy).

Vývoj počtu obyvatel a jejich průměrného věku

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet obyvatel	6 438	6 419	6 220	6 347	6 328	6 251	6 255	6 169	6 107	6 112	6 132	6 125	6 098	6 075	6 032
Počet obyvatel (muži)	3 198	3 180	3 032	3 095	3 086	3 044	3 041	2 985	2 962	2 969	2 975	2 958	2 941	2 938	2 911
Počet obyvatel (ženy)	3 240	3 239	3 188	3 252	3 242	3 207	3 214	3 184	3 145	3 143	3 157	3 167	3 157	3 137	3 121
Průměrný věk	42,3	42,5	42,6	42,8	42,9	43,3	43,5	43,9	44,1	44,2	44,3	44,4	44,6	44,8	45,0
Průměrný věk (muži)	40,4	40,6	41,0	41,1	41,3	41,7	42,0	42,3	42,5	42,6	42,7	42,9	43,4	43,6	43,7
Průměrný věk (ženy)	44,2	44,3	44,2	44,5	44,4	44,8	44,9	45,4	45,6	45,6	45,7	45,7	45,8	45,9	46,2

Zdroj: Český statistický úřad, údaje jsou platné vždy k 1. lednu daného roku

Vývoj demografických ukazatelů obce Hronov

Vyjížďka z obce (SLDB 2011)

cílová obec	okres	celkem	z toho denně	za prací	z toho denně	za vzděláním	z toho denně
Náchod	Náchod	316	286	252	222	64	64
Velké Poříčí	Náchod	139	126	120	111	19	15
Praha	Hlavní město Praha	67	20	31	12	36	8
Červený Kostelec	Náchod	61	61	53	53	8	8
Hradec Králové	Hradec Králové	40	20	25	16	15	4
Police nad Metují	Náchod	31	29	31	29	0	0
Broumov	Náchod	28	22	16	10	12	12
Nové Město nad Metují	Náchod	19	18	15	14	4	4
Jaroměř	Náchod	16	14	13	12	3	2
Trutnov	Trutnov	15	10	9	9	6	1
Brno	Brno-město	15	2	1	0	14	2
Stárvkov	Náchod	13	13	11	11	2	2
Česká Skalice	Náchod	12	11	12	11	0	0
Pardubice	Pardubice	12	4	3	1	9	3
Liberec	Liberec	11	1	3	1	8	0
Malé Svatoňovice	Trutnov	9	8	6	6	3	2
Letohrad	Ústí nad Orlicí	1	0	1	0	0	0
Pečky	Kolín	1	0	1	0	0	0
Vysoké Mýto	Ústí nad Orlicí	1	0	0	0	1	0
CELKEM		914	711	671	574	243	137

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (ČSÚ). Při interpretaci dat je nutné vzít v potaz míru vyplněnosti dotazníků.

Dojíždka do obce (SLDB 2011)

výchozí obec	okres	celkem	z toho denně	za prací	z toho denně	za vzděláním	z toho denně
Náchod	Náchod	159	148	112	103	47	45
Červený Kostelec	Náchod	93	87	53	49	40	38
Velké Poříčí	Náchod	89	76	71	60	18	16
Police nad Metují	Náchod	51	50	38	37	13	13
Broumov	Náchod	44	38	18	13	26	25
Žďárky	Náchod	25	24	14	14	11	10
Machov	Náchod	24	24	20	20	4	4
Hradec Králové	Hradec Králové	24	3	23	3	1	0
Bezděkov nad Metují	Náchod	22	22	15	15	7	7
Meziměstí	Náchod	22	18	11	8	11	10
Česká Skalice	Náchod	20	18	13	11	7	7
Nové Město nad Metují	Náchod	19	19	12	12	7	7
Stárvkov	Náchod	18	18	13	13	5	5
Rtyně v Podkrkonoší	Trutnov	16	15	10	9	6	6
Vysoká Srbská	Náchod	15	15	11	11	4	4
Úpice	Trutnov	12	11	1	1	11	10
Trutnov	Trutnov	11	7	3	2	8	5
Bukovice	Náchod	10	10	7	7	3	3
Žďár nad Metují	Náchod	10	9	7	6	3	3
Dobřenice	Hradec Králové	1	0	0	0	1	0
Lázně Libverda	Liberec	1	0	1	0	0	0
Čermná nad Orlicí	Rychnov nad Kněžnou	1	0	0	0	1	0
CELKEM		892	770	559	474	333	296

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (ČSÚ). Při interpretaci dat je nutné vzít v potaz míru vyplněnosti dotazníků.

silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby

Vybavenost, služby a bezpečnost vč. bydlení a Správa města

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ kvalitní bydlení – vysoký podíl rodinných domů ✓ vznik nových bytů v domě s pečovatelskou službou za posledních 8 let ✓ příznivý stavební vývoj v posledních 8 letech – přestavby stávajících fondů a vznik nových bytů ✓ dostatečný počet základních a mateřských škol na území města ✓ dobře fungující zájmové vzdělávání ✓ dostatečná nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež ✓ střední škola na území města ✓ dostupné další střední školy v okolí – dostatečně široká nabídka v dobře dostupné vzdálenosti ✓ poměrně dobře zastoupená základní zdravotní péče na území města ✓ fungující sociální péče o seniory a zdravotně postižené ✓ sociální služby pro rodinu, děti a mládež jsou na území města dostupné - zajišťovány subjekty se sídlem mimo území města ✓ kvalitní a udržovaná kulturní infrastruktura ✓ na území města jsou kulturní památky a další pamětihodnosti ✓ významní rodáci ✓ bohatý kulturní – společenský život ✓ dobře fungující městská knihovna ✓ místní pamětihodnosti jsou dobře udržované ✓ město podporuje rozvoj a údržbu památek ✓ rozvinutá sportovní infrastruktura – široká škála různých sportovních zařízení ✓ město podporuje sport a volnočasové využití občanů ✓ chybějící kulturní i sportovní infrastruktura je dostupná v jiných obcích a městech ✓ město je obcí II. typu s pověřeným obecním úřadem – přenesená působnost pro okolní obce ✓ fungující státní správa i obecní samospráva ✓ správu a údržbu městského majetku vykonává odbor města technické služby ✓ město hospodář s přebytkovým rozpočtem ✓ město zřizuje 7 příspěvkových organizací ✓ příspěvkové organizace dobře hospodář s příspěvkem města ✓ město zřizuje fungující JPO III stupně ✓ požární bezpečnost na území města je zajištěna – JPO je zařazena do IZS kraje ✓ město hospodář se značným majetkem ✓ město je zkušeným investorem ✓ využívání dotačních podpor pro investice a rozvoj města ✓ nízký index kriminality ✓ město má schválenou koncepci prevence kriminality ✓ město má zpracovaný povodňový plán ✓ město aktivně spolupracuje s několika subjekty (MAS Stolové Hory, svaz cestovního ruchu Kladské pomezí Euroregion Glacensis) – dotační možnosti ✓ město má aktivní partnery v rámci přeshraniční spolupráce (Česko – Polsko), které se s ním spolupodílejí na získávání dotací 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ poměrně zastaralý domovní fond na území města (přes 50% domů je starších 50 a více let) ✓ nedostatek pozemků pro bytovou výstavbu v majetku města – soukromí vlastníci pozemků ✓ chybějící sociální byty ✓ chybějící sociální služby pro rodinu, děti a mládež přímo na území města ✓ kapacita základních i mateřských škol je na své hranici ✓ prostory pro zájmové vzdělávání jsou kapacitně nedostačující ✓ chybí nízkoprahové zařízení pro děti a mládež ✓ město vynakládá značné finanční prostředky na provoz, údržbu a modernizaci škol a zařízení pro zájmové vzdělávání a rovněž i na provoz a údržbu zařízení sociálních služeb ✓ prostory městské knihovny začínají být nedostačující ✓ chybí seznam drobných památek a sakrálních památek (nezapsaných jako kulturní památka) ✓ na území města není kino ✓ chybí koupaliště nebo bazén na území města ✓ zvyšující se nároky na rozpočet města ze strany příspěvkových organizací ✓ nemovitý majetek města má velké nároky na finanční prostředky z rozpočtu města (správa a údržba) ✓ zvyšující se počet trestných činů – majetková trestná činnost a drogová závislost ✓ zajištění varování obyvatel jen sirénami ✓ absence zařízení pro měření rychlosti silniční dopravy ✓ ubývající stále úkryty civilní obrany – zbývá jen 1 a je v soukromém vlastnictví

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zajistit efektivnější fungování správy města – digitalizace ✓ podpora vzdělávání seniorů ✓ seznam drobných kulturních památek (nezapsaných) ve spolupráci s NPÚ a dalšími subjekty ✓ vznik nízkoprahového zařízení pro děti a mládež ✓ rozšíření kapacit pro volnočasové aktivity dětí – rozšíření prostor pro DDM ✓ pokračovat v rekonstrukcích základních škol ✓ pokračovat v rekonstrukcích předškolních zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ nezáměr mladých lidí o bydlení ve městě ✓ vysoké finanční nároky na rekonstrukce budov ✓ těžkosti při získávání dotací ✓ pomalý rozjezd nového programovacího období pro dotační výzvy ✓ pokles zájmu veřejnosti o kulturní infrastrukturu ✓ růst sociálně patologických jevů a kriminality ✓ snižování počtu narozených dětí a snižování zájmu o předškolní a školní zařízení ✓ růst cen energií a vzrůstající finanční nároky na správu a údržbu městských budov a zařízení
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zlepšit a zajistit odpovídající prostory pro městskou knihovnu ✓ rekonstrukce a budování sociální bytů a bytů s pečovatelskou službou (např. Kalinův dům, Hedvábnice) ✓ budování a rozšíření kapacity bytů pro vybrané cílové skupiny (sociální bydlení, byty pro seniory, startovní byty, ubytování pro bezdomovce atd.) ✓ rekonstrukce a budování objektů pro volný čas (hráště, fotbalový stadion, koupaliště, autokemp apod.) – dle finančních možností ✓ budování odpočinkových zón na území města ✓ vybudovat funkční kamerový systém ✓ rekonstrukce a modernizace různého dalšího městského majetku (pohotovostní kotce apod.) ✓ vytvoření míst pro setkávání obyvatel v místních částech města (spolkové místnosti) ✓ multifunkční dům ve městě (spolková činnost, setkávání seniorů, klub pro teen agery apod.) ✓ postupná rekonstrukce drobných kulturních památek (zvoničky, boží muka, křížky, památná místa apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ snížení daňových výnosů v souvislosti s nepříznivou národohospodářskou situací a nedostatek prostředků na investice

Území města, Krajinový ráz a přírodní prostředí, Životní prostředí

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlehlé území s několika územními částmi (původně obce, nyní osady – ó části - Hronov, Malá Černná, Rokytín, Velký Dřevíč, Zbečnick, Žabokrký) ✓ město pečuje i o okrajové části (osady) ✓ bohatá historie města (v r. 2019 již 660 let od oficiální zmínce o obci) ✓ dlouhá historie osídlení území města ✓ atraktivní přírodní prostředí (CHKO Broumovsko, velkou plochu území pokrývají lesní porosty a trvalé travní porosty) ✓ na části území se nacházejí poddolované plochy, ale i důlní díla ✓ několik pramenů (studánek) na území města ✓ blízkost státní hranice s Polskem (přínosná přeshraniční spolupráce) ✓ kvalitní a významněji nezatížené životní prostředí ✓ kvalitně řešené odpadové hospodářství ✓ kvalitní péče o zeleň a veřejná prostranství ✓ velká část území města zasahuje do CHKO Broumovsko ✓ II. ochranné pásmo zdrojů přírodních minerálních vod ✓ na území města (Velký Dřevíč a Žabokrký) je Evropsky významná lokalita ✓ na území města je mnoho systémů ÚSES ✓ koeficient ekologické stability – zemědělsky obdělávaná krajina ✓ výskyt chráněných živočichů a péče o ně ✓ málo národnostních menšin ✓ vysoký počet úplných rodin ✓ malý výskyt sociálně vyloučených lokalit ✓ stabilizovaná sociální situace obyvatel ✓ obecně závazné vyhlášky omezující sociálně patologické jevy ✓ dobře fungující odbor sociálně zdravotní MěÚ ✓ velké množství zájmových dobrovolných organizací a spolků ✓ bohatý kulturně společenský život ✓ velké množství tradičních kulturně společenských i sportovních akcí ✓ více zdrojů přenosu informací pro občany ✓ fungující infocentrum 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ značné nároky na koncepci a rozvoj všech částí města ✓ problémy s kůrovcem a odlesňováním pozemků ✓ klesající cena dřeva v důsledku kůrovcové kalamity v ČR (nižší příjmy do rozpočtu města) ✓ část území města se nachází v záplavové oblasti vodotečí ✓ značná intenzita dopravy – významné emisní zatížení a zatížení hlukem ✓ zdroje středních znečišťovatelů ovzduší ✓ ohrožení některých pozemků vodní erozí ✓ ubývající plochy ZPF ✓ střet ochrany ZPF s rozvojem města (pozemky pro bydlení a výrobu) ✓ aktivní sesuvná území ✓ vysoké radonové riziko na území města ✓ nepříznivý demografický vývoj – klesající počet obyvatelstva ✓ nepříznivý vývoj věkové struktury obyvatelstva – stárnutí populace ✓ vzrůstající podíl seniorů na úkor ekonomicky aktivního obyvatelstva ✓ nízký podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva ✓ vyšší rozvodovost než celorepubliková a celokrajová ✓ zvyšující se podíl osob v exekuci ✓ narůstající problémy s vandalismem a s užíváním drog ✓ chybějící navigační infosystém na území města ✓ nevyhovující stav některých částí veřejných prostranství a zeleně ✓ chybějící místní rozhlas ✓ stávající prostory infocentra začínají být nedostatečné

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ✓ regenerace a rozvoj ploch zeleně na území města a jeho okolí ✓ revitalizace a parkové úpravy atraktivních přírodních lokalit na území města ✓ ochrana a cílené využití zajímavých přírodních lokalit v okolí města ✓ podpora zadržování vody v krajině spojená i s rozvojem CR ✓ podpora a zlepšení retenční schopnosti krajiny (protierozivní opatření) ✓ cílená podpora péče o zeleň a údržbu veřejných prostranství ✓ údržba lesních cest ✓ podpora zalesňování po kůrovcové kalamitě ✓ podpora mladé generace komunikující s městem, rozvoj zdravého patriotismu ✓ aktivní podpora spolkové činnosti ✓ navigační systém po městě ✓ aktivní osvěta v oblasti odpadového hospodářství a ochrany ŽP ✓ podpora ekologické a environmentální výchovy zejména dětí a mládeže ✓ podpora nárůstu počtu obyvatel ✓ posílení bezpečnosti obce – zejména ochrana majetku a zeleně ✓ podpora a spolupráce s dotčenými subjekty při zajišťování vodohospodářských projektů a protipovodňových opatření ✓ vybudování funkčního sběrného dvora 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ pokračující stárnutí populace, a tedy pokles obyvatelstva v produktivním věku ✓ hrozící odliv obyvatelstva z města ✓ město je v záplavové oblasti – vysoké ohrožení území města povodněmi ✓ změny právních předpisů v oblasti nakládání s odpady ✓ hrozba vzniku čerňých skládek ✓ ohrožení ŽP nárůstem průmyslových podniků se zaměřením na těžký průmysl ✓ ohrožení kvality ŽP narůstající dopravou (zvyšující se emise a hluk) ✓ nárůst sociálně patologických jevů (vandalismus, drogová závislost) ✓ možnost zhoršení sociální situace v souvislosti s narůstajícími exekucemi a v souvislosti se současnou zhoršenou epidemickou situací

Hospodářství vč. Cestovního ruchu a Infrastruktura

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozvinutý strojírenský průmysl, doplněný průmyslem gumárenským a elektrotechnickým ✓ velký počet živnostníků ✓ stabilizovaná sociální situace ✓ poměrně nízká nezaměstnanost ✓ vysoká míra zaměstnanosti žen (vyšší než mužů) ✓ vysoký podíl EAO (nad krajský i celorepublikový průměr) ✓ více než třetina ekonomicky aktivních subjektů podniká v sekundární sféře (průmysl a stavebnictví) ✓ zemědělství orientovaná na chov dobytka a ovocnářství ✓ existence brownfields, který je možné využít pro rozvoj podnikání ✓ dostatečné množství poskytovaných služeb na území města (pošta, obchody s potravinami, specializované obchody, osobní služba) ✓ město má ve schváleném ÚP rozvojové plochy pro podnikání i bydlení ✓ město podporuje vznik nových pracovních míst a podnikání ✓ město podporuje vznik trhů (farmářské produkty, sezónní ovoce a zelenina od místních pěstitelů, regionální produkty, rukodělné výrobky) ✓ dostatečné množství atraktivit cestovního ruchu (dále jen ČR) ✓ rozvinutá infrastruktura ČR (ubytování, stravování) ✓ příznivé podmínky pro různé formy turistiky ✓ kvalitně fungující infocentrum ✓ město podporuje ČR ✓ téměř celé území města je připojeno na plyn ✓ postupné dobudování vodovodu po celém území města ✓ veřejné osvětlení – velký počet světelných bodů – postupná rekonstrukce ✓ dobré zásobování el. energií ✓ na území se začínají budovat obnovitelné zdroje energie (fotovoltaika na RD a provozovnách) ✓ dobrá dostupnost komunikačních služeb (telefon, internet, televize rozhlas) ✓ velmi dobrá dopravní dostupnost ✓ velký rozsah zpevněných místních komunikací a chodníků ✓ cyklotrasy a turistické trasy na území města ✓ postupné budování cyklostezek 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zvyšující se nezaměstnanost v posledních 3 letech ✓ nezaměstnanost od r. 2018 přesáhla hodnoty kraje i ČR ✓ vysoký počet ekonomických subjektů podniká v priméru (zemědělství, lesnictví, rybolov a těžba) ✓ pozemky s rozvojovými plochami pro podnikání a bydlení jsou v soukromém vlastnictví ✓ některé existující brownfields jsou v soukromém vlastnictví ✓ klesající počet EAO obyvatelstva vlivem nepříznivého demografického vývoje ✓ v některých částech města není připojení na kanalizaci s ČOV ✓ v některých místech je nedostatečné pokrytí wi-fi a vysokorychlostním internetem ✓ vysoká intenzita dopravy ✓ nebezpečné úseky komunikací z hlediska pěší a cyklo dopravy ✓ velké zatížení centra města průjezdnou dopravou ✓ nevyhovující autobusové nádraží v centru města – další zatížení centra dopravou ✓ nevyhovující zastávky autobusu v Hostovského ul. ✓ chybějící cyklostezky ✓ špatný stav některých komunikací a chodníků ✓ vysoké náklady na údržbu a opravy komunikací a veřejné infrastruktury

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zvýšit podporu podnikání ve městě ✓ zvýšení propagace podnikatelských subjektů ve městě ✓ zlepšit poskytování informací podnikatelským subjektům ✓ podpořit využití některých veřejných prostor ✓ jednání s vlastníky brownfieldů (Textonnia) a podílet se na jejich řešení a využití ✓ vytvoření tržnice ✓ zvýšení bezpečnosti na území města (měření rychlosti, doplnění osvětlení přechodů apod.) ✓ jednání o vytvoření obchvatu města a podpořit jeho vznik ✓ rozšiřování sítě cyklostezek, cyklotras ✓ budování naučných stezek s různou tematikou ✓ vytváření nových ploch pro skate a in-line bruslení ✓ opravy chodníků a místních komunikací ✓ vybudovat jednotné přestupní místo (terminál dopravy) ✓ vybudovat infrastrukturu pro novou zástavbu – podpora rozvoje bydlení a odlivu EAO z města ✓ oprava další městské infrastruktury (hřbitov) ✓ zajistit vhodné využití některých objektů (Tvrz, přísáň Čapkova sálu a dalších) ✓ vytváření nových parkovacích míst a zajistit jejich zvýšení vč. vzniku parkovacích míst pro turistické autobusy ✓ podpořit a zajistit větší propagaci kulturních, historických a přírodních atraktivit ✓ podpora vzniku dalších ubytovacích kapacit na území města ✓ zavedení systému door to door ✓ dobudovat kanalizaci a vodovod 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ vzrůstající dopravní zátěž ✓ zvyšující se cena a hrozící nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce městské infrastruktury (silnice, chodníky a další investice) ✓ chátrající průmyslové areály v soukromých rukou ✓ vysoké ceny za prodej pozemků pro rozvoj města ✓ vysoké náklady na zasíťování pozemků pro bydlení ✓ pokračující odliv EAO ✓ odliv turistů vlivem nedostatku ubytovacích kapacit ✓ chátrající silnice v majetku a správě státu ✓ neukáznění řidiči – zvyšující se nebezpečí dopravy ✓ nárůst nezaměstnanosti vlivem nepříznivého epidemického stavu v ČR

strategický plán obce 2021-2031

Prioritní osy rozvoje a strategické cíle města (2021-2031)

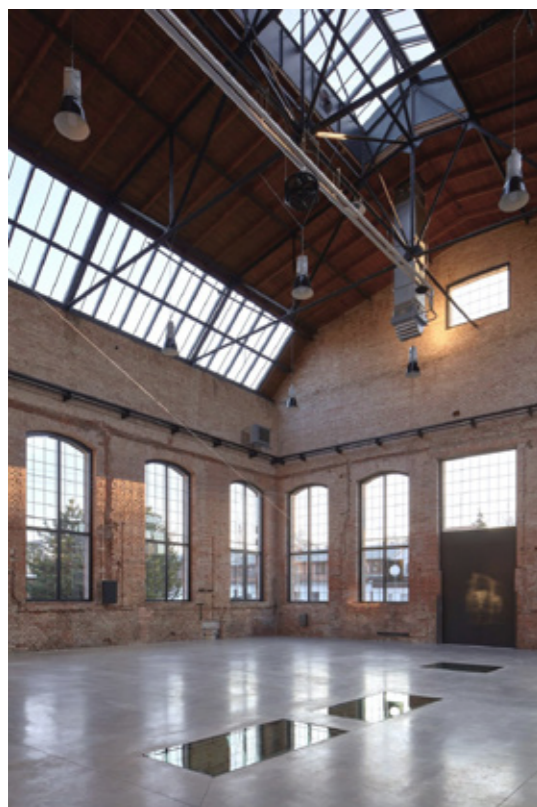
Prioritní osa 1	Infrastruktura
Opatření 1.1	Obchvat města
Opatření 1.2	Rozšiřování sítě cyklostezek
Opatření 1.3	Oprava komunikací, chodníků, mostů (Velký Dřevíč)
Opatření 1.4	Rekonstrukce bytových domů a rozšiřování bytového fondu
Opatření 1.5	Městské pohotovostní kotce
Opatření 1.6	Oprava hřbitova (cesty, osvětlení, hřbitovní zeď, pasport a číslování hrobů, kanalizace)
Opatření 1.7	Vybudovat funkční sběrný dvůr
Opatření 1.8	Vybudovat jednotné přestupní místo: terminál
Opatření 1.9	Digitalizovat správu
Opatření 1.10	Zajistit vodohospodářské projekty
Opatření 1.11	Podílet se na řešení situace brownfieldů
Opatření 1.12	Vybudovat infrastrukturu pro novou zástavbu
Prioritní osa 2	Bezpečnost silničního provozu
Opatření 2.1	Měření rychlosti Žabokrký, Zbečnick
Opatření 2.2	Vybudovat funkční kamerový systém
Opatření 2.3	Doplnit osvětlení přechodů pro chodce
Opatření 2.4	Doplnit navigační systém
Prioritní osa 3	Školství a vzdělávání
Opatření 3.1	Podpora vzdělávání seniorů
Opatření 3.2	Podpora vzdělávání
Opatření 3.3	Rekonstruovat budovy škol (koncept komplexní přestavby ZŠ a MŠ Hronov)
Opatření 3.4	Rekonstrukce budov předškolního vzdělávání (MŠ Havlíčkova)
Opatření 3.5	Zrekonstruovat areál budov Dolíček
Opatření 3.6	Zajistit odpovídající prostory pro městskou knihovnu
Opatření 3.7	Zajistit odpovídající prostory pro infocentrum
Prioritní osa 4	Sociální služby
Opatření 4.1	Rekonstrukce Kalinova domu
Opatření 4.2	Rekonstrukce objektu Hedvábnice
Opatření 4.3	Zřídit nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
Opatření 4.4	Rozšířit kapacitu bydlení pro vybrané cílové skupiny
Opatření 4.5	Vybudovat nové sociální byty
Opatření 4.6	Rozšířit nabídku terénních sociálních služeb
Opatření 4.7	Vybudovat důstojné a odpovídající bydlení pro seniory (nový domov pro seniory)
Prioritní osa 5	Podnikání a zaměstnanost
Opatření 5.1	Podpora podnikání ve městě
Opatření 5.2	Zvýšit propagaci podnikatelských subjektů ve městě (možnost vstupu na mobilní rozhlas)
Opatření 5.3	Zajistit poskytování informací podnikatelským subjektům
Opatření 5.4	Řešit využití prostoru na nám. ČSA (Pošta)
Opatření 5.5	Jednání s vlastníky Textonnia
	Řešení nevyhovující situace chátrajících průmyslových ploch v bývalém areálu Textonnia. Intenzivní komunikace s vlastníky areálu Textonnie za účelem větší údržby a podpora jejich nového využití, případný odkup areálu, nebo alespoň jeho části.
Opatření 5.6	Vytvořit tržnici

Prioritní osa 6	Cestovní ruch
Opatření 6.1	Vybudovat nové naučné stezky
Opatření 6.2	Vytvořit cyklotrasy do okolních turisticky zajímavých míst
Opatření 6.3	Vytvořit nové možnosti nové plochy pro skeat, inline
Opatření 6.4	Zvýšit počet parkovacích míst
Opatření 6.5	Vytvořit nová parkovací místa pro autobus
Opatření 6.6	Zajistit větší propagaci kulturních, historických a přírodních atraktivit
Opatření 6.7	Podporovat vznik dalších ubytovacích kapacit
Opatření 6.8	Zajistit možnost volného připojení Wifi sítě na více místech
Opatření 6.9	Připravit rekonstrukci a vhodné využití pro tvrz
Opatření 6.10	Zajistit využití přisálí Čapkova sálu
Opatření 6.11	Zajistit využití domu U zeleného stromu (č. p.4)
Opatření 6.12	Provést rekonstrukci drobných kulturních památek (zvoničky, boží muka, památná místa, legionářský hřbitov apod.)
Prioritní osa 7	Volný čas
Opatření 7.1	Zajistit rekonstrukce objektů pro volný čas
Aktivita 7.1.1	Vybudovat dětská hřiště a další hřiště (např. na Příčnici)
Aktivita 7.1.2	Rekonstruovat budovu Jiráskova divadla
Aktivita 7.1.3	Dokončit rekonstrukci č.p. 8 + okolí (hřiště)
Aktivita 7.1.4	Rekonstrukce areálu autokempu
Aktivita 7.1.5	Rekonstrukce koupaliště ve Velkém Dřevíči
Aktivita 7.1.6	Zrekonstruovat fotbalový stadion
Opatření 7.2	Zajistit chybějící volnočasové aktivity
Aktivita 7.2.1	Vybudovat odpočinkové zóny na území města
Aktivita 7.2.2	Vytvořit spolkové místnosti v místních částech města
Aktivita 7.2.3	Vybudovat multifunkční dům
Prioritní osa 8	Životní prostředí
Opatření 8.1	Zavést systém door to door
Opatření 8.2	Revitalizovat zelené plochy (např. park u nádraží, park u Jiráskova letního sídla, park u hřbitova, Jiráskovu vyhlídku)
Opatření 8.3	Revitalizovat nábřeží v místní části Hronov
Opatření 8.4	Uskutečnit nákup technického vybavení pro potřeby obhospodařování ploch ve vlastnictví města
Opatření 8.5	Zadržování vody v krajině – nový městský rybník (vytipování lokality)
Opatření 8.6	Zajistit rekonstrukce lesních cest
Opatření 8.7	Na nebezpečných městských komunikacích doplnit protierozivní prvky (odtokové žlaby, boční zděná koryta na zadržování dešťové vody, propustky atd.)
Opatření 8.8	Vybudovat středisko ekologické výchovy (viz školství)
Opatření 8.9	Ekologická zátěž (Žabokrký) – dohled nad sanací
Opatření 8.10	Zvýšit osvětu v oblasti životního prostředí a nakládání s odpady
Opatření 8.11	Vybudovat učebny se zaměřením na environmentální a ekologickou výchovu
Opatření 8.12	Dobudovat kanalizaci a vodovod

Reference konverzí průmyslových objektů

Obnova historické kotelny v Libčicích nad Vltavou

Ateliér: Atelier Hoffman
Země: Česká republika (Česko)
Město: Libčice nad Vltavou
Ulice, číslo: Areál Šroubáren
PSČ: 252 66
Datum projektu: 2014

Realizace: 2018
Užitná plocha: 1 392.00 m²
Zastavěná plocha: 886.00 m²
Plocha pozemku: 10 112.00 m²
Foto ©: BoysPlayNice

Stavba se nachází v areálu bývalých Šroubáren v Libčicích nad Vltavou na břehu řeky, severně od Prahy. Šroubárna byla založena v roce 1872, stavba Uhelného mlýna pochází přibližně z roku 1900. Původně dvoupodlažní zděná budova o rozměrech 12,1 x 17,5 m a výšce 11 m byla v roce 1965 dodatečně rozdělena ocelovou konstrukcí na podlaží tři. Od té doby sloužila především pro skladování a zásobování.

V roce 2010 budovu zakoupil Patrik Hoffman a firma LUGI s.r.o. V časovém rozmezí 6/2010 – 12/2011 proběhla rekonstrukce podle návrhu a projektu architektonického ateliéru Patrika Hoffmana. Společně proměnili objekt starého Uhelného mlýna na inspirativní pracovní prostředí. Budova bude využívána jako multifunkční objekt, ve kterém se setkává architektura, design, umění, výroba a skladování.

...Šroubárna mne fascinovala. Již v roce 2006, kdy jsem se snažil přesvědčit svého kamaráda, aby do areálu investoval. Neudělal to, a tak jsem to musel udělat sám. Opuštěný areál, kde kdysi pracovalo a žilo více než 1600 lidí. Dnes je jich zde necelá stovka. A přitom je tu téměř vše! Domy, železnice, silnice, technická infrastruktura, řeka, vzrostlé stromy...genius loci. Areál je zanedbaný a opuštěný - jen ho znovu probudit k životu.

Při pohledu na zrekonstruovaný Uhelný Mlýn by mělo být jednoznačně patrné, co je původní a co přidané.

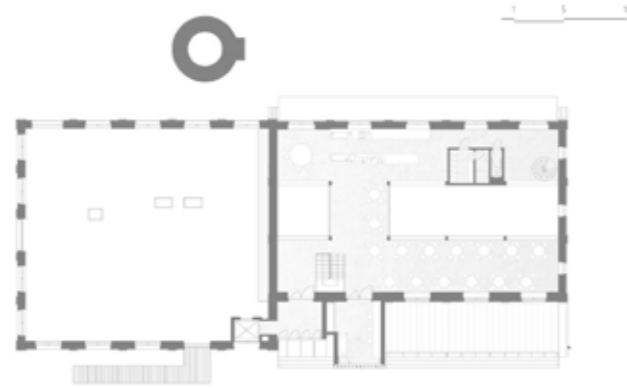
Hmoty nově přistavovaných vnějších částí byly realizovány jako systém vzájemně propojených ocelových krabic (vstupní pavilon, schodiště, balkon, kotelna) z plechů tloušťky 4 mm tak, aby co nejméně narušovaly původní vzhled budovy.

Obdobně jsme pracovali i s vnitřním vybavením. Byly odstraněny dodatečné vestavby a stávající vnitřní schodiště bylo nahrazeno novým, nově orientovaným, ocelovým schodištěm. Původní ocelová konstrukce byla očištěna a natřena. Veškeré zázemí v podobě toalet, kuchyňky či úklidových komor je ukryto v samostatných dřevěných „krabicích“ umístěných volně v prostoru, abychom tak nechali maximálně vyniknout konstrukci domu, otevřenost a velkorysost prostor.

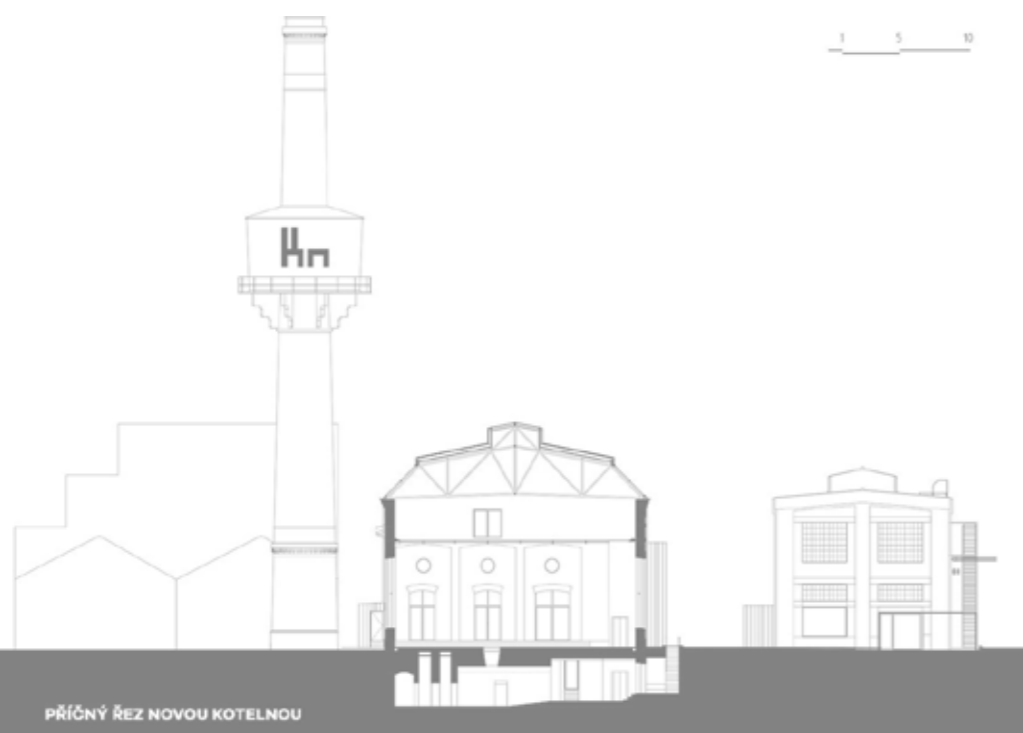
Střešní ocelová vazníková konstrukce byla ponechána ve své podobě, včetně dřevěných krokví a bednění. Okenní otvory byly z vnitřního líce doplněny novými hliníkovými okny s izolačním dvojsklem a stávající ocelové rámy okenních výplní byly opraveny a zachovány.

Naším přáním je, aby tento projekt nastartoval proměnu zanedbaného průmyslového areálu v centrum, v němž najdete ateliéry, výrobu, showroomy a prodejny zajímavých věcí. Aby se stal místem, které inspiruje...

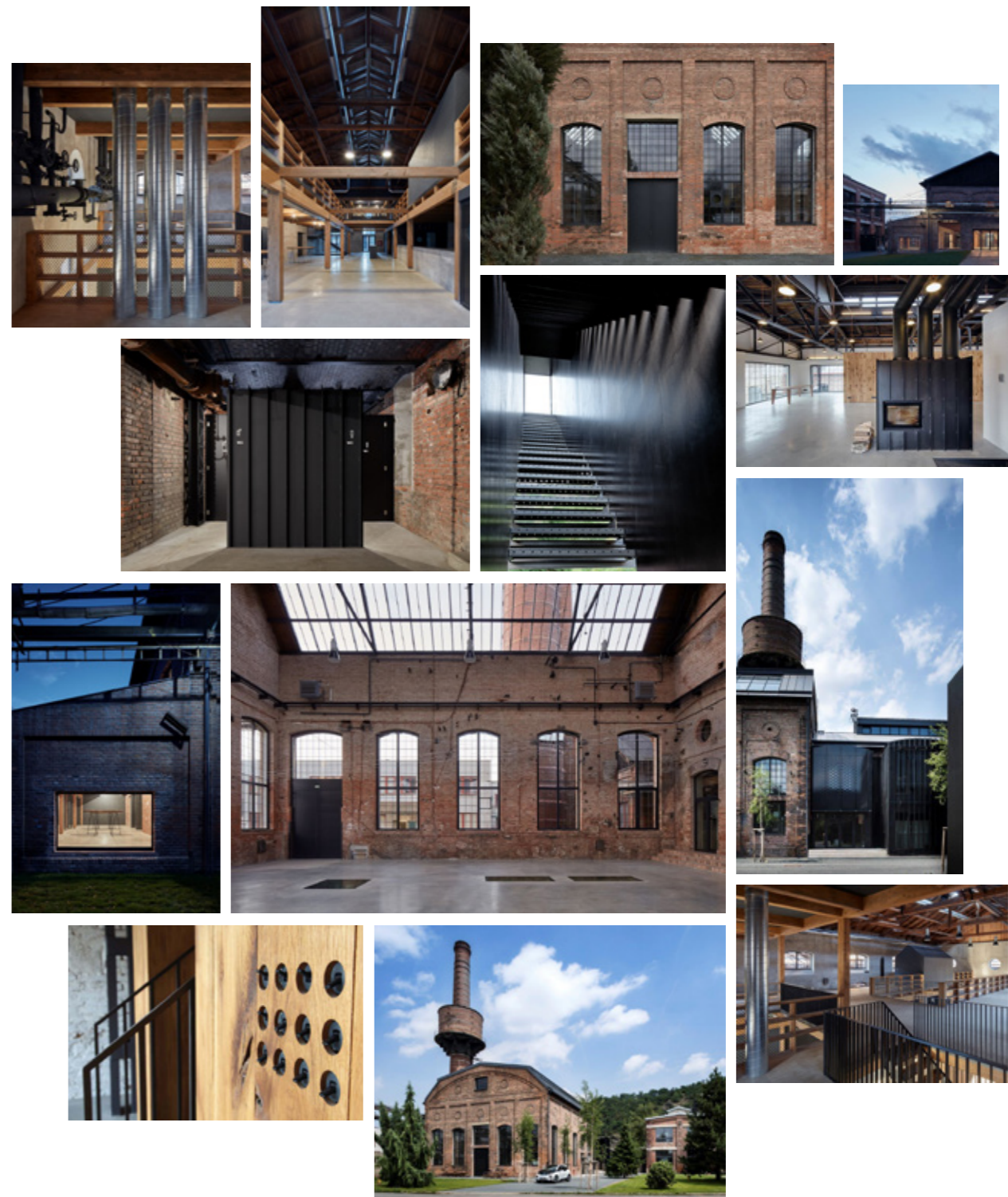

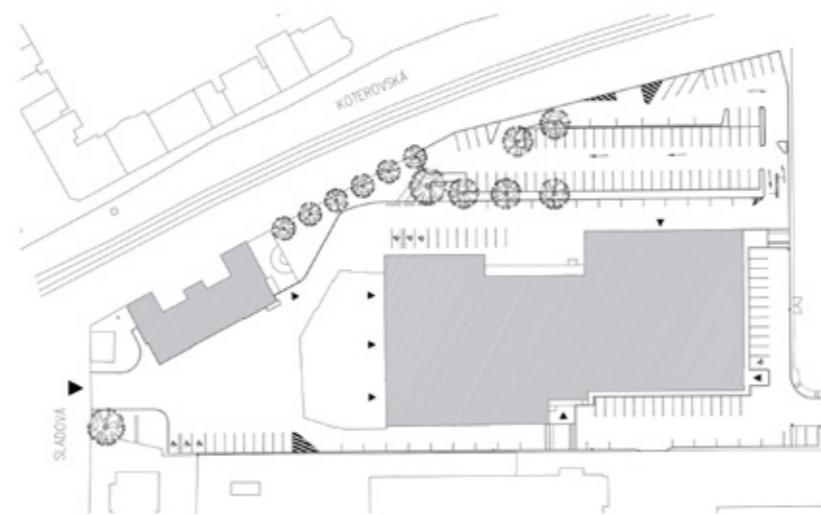
PLÁN - PATRO

PŘÍČNÝ ŘEZ NOVOU KOTELNOU

TechTower Plzeň

Autoři: Tereza Vojtěšková, Milan Varvařovský
Ateliér: Vojtěšek architekti
Země: Česká republika (Česko)
Město: Plzeň
Adresa: Koterovská 2827/152, 326 00 Plzeň 2-Slovany

Investor: Město Plzeň
Realizace: 2022
Užitná plocha: 9 300 m²
Obestavěný prostor: 51 500 m³
Generální projektant: Obermeyer Helika, a.s.
Foto ©: Petr Polák

TechTower je jedním z nejmodernějších technologických parků v České republice.

Za unikátním projektem konverze budovy bývalého plzeňského pivovaru stojí architektka Tereza Vojtěšková z ateliéru Vojtěšek architekti spolu s ak. arch. Milanem Varvařovským. Jejich cílem bylo od prvotních variant přestavby až po zařízení interiéru především navázat na industriální odkaz stavby a umožnit jeho plnohodnotné a pro uživatele atraktivní fungování do budoucna.

Začátkem tohoto roku úspěšně dokončená stavba nabízí zájemci a kanceláře pro inovativní firmy, technologické nadšence, programátory i začínající podnikatele. Coworkingové prostory, multifunkční sál, unikátní testovací vodní nádrž i prototypové dílny spolutvoří místo, kde se nápady mění ve skutečnost.

Prvním krokem k obnově bylo bourání. Na rozdíl od dnešních prostorů pro práci a setkávání interiér původně sloužil k nadzemnímu uskladnění masivních pivovarnických sudů. Původní fasády tak byly slepé, téměř bez oken.

Samotnému návrhu proto předcházela dialog se zástupci památkové péče, techniky a odborníky z oblasti statiky staveb. Během něj se podařilo prosadit a následně do návrhu vtisknout otevření fasád objektu probouráním okenních otvorů. Díky velkorysým oknům s lehce historizujícím členěním, které odkazuje na typologii původně průmyslové stavby, se podařilo v interiéru domu zajistit dostatek přirozeného světla pro jeho další využití.

Samotnému návrhu proto předcházela dialog se zástupci památkové péče, techniky a odborníky z oblasti statiky staveb. Během něj se podařilo prosadit a následně do návrhu vtisknout otevření fasád objektu probouráním okenních otvorů. Díky velkorysým oknům s lehce historizujícím členěním, které odkazuje na typologii původně průmyslové stavby, se podařilo v interiéru domu zajistit dostatek přirozeného světla pro jeho další využití.

Vnitřní dispozice

Původní účel stavby s sebou nesl řadu výzev pro uspořádání nových funkcí a vnitřní dispozice. Prvním krokem ke konverzi proto byla snaha o celkové jak horizontální, tak vertikální propojení jednotlivých hmot stavby.

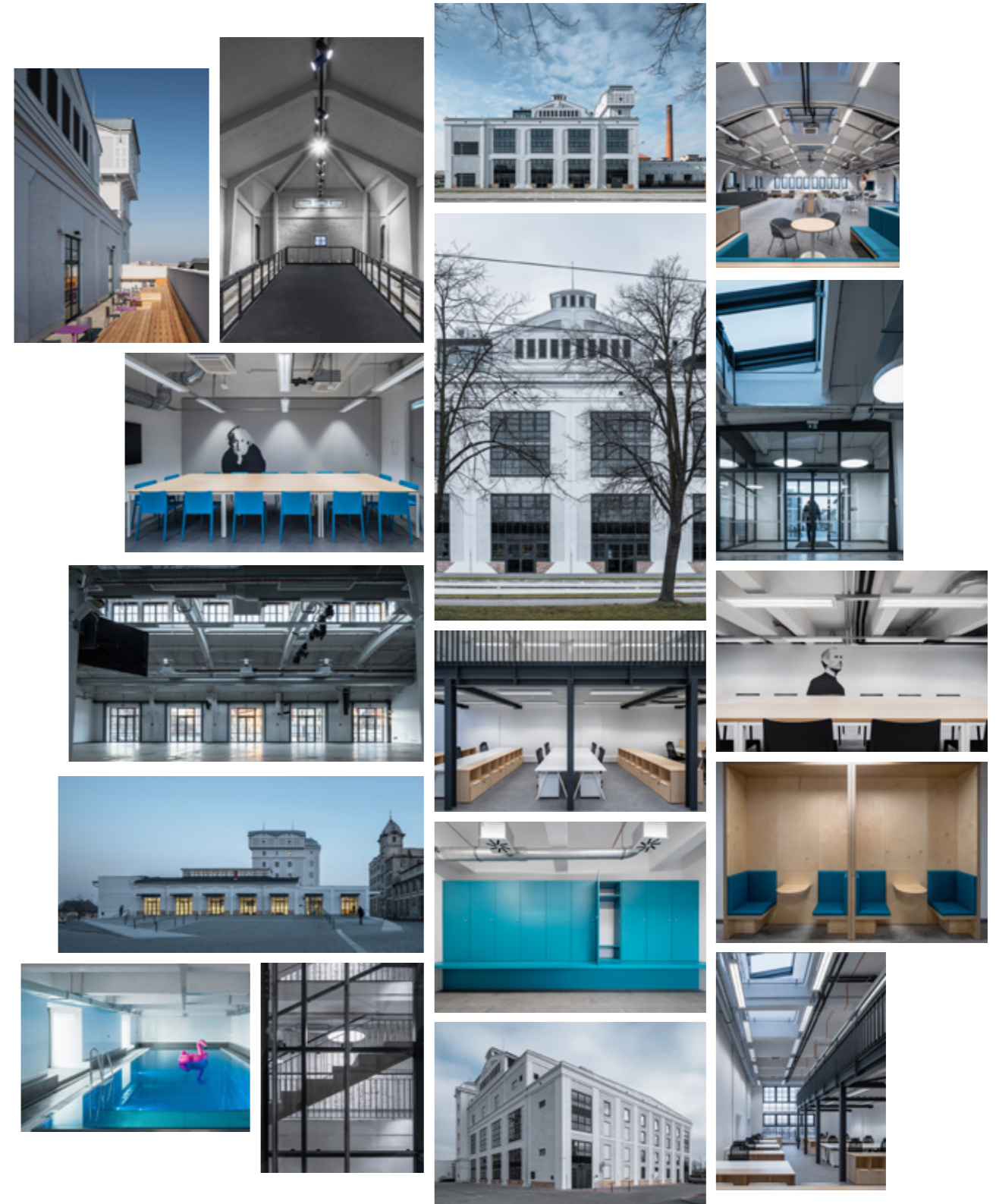
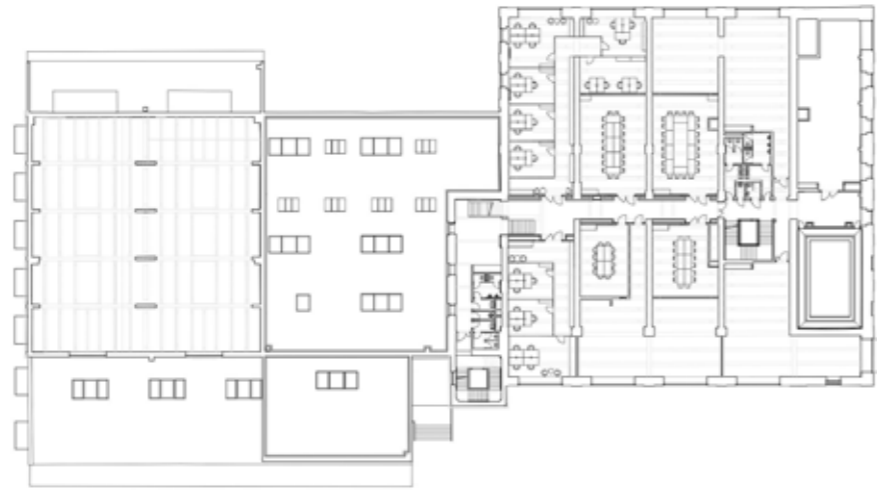
Na to navázala organizace jednotlivých vnitřních funkcí uvnitř objektu, ale také řešení jeho návazností na okolní venkovní plochy. Nově je tak například možné do objektu vstoupit z několika směrů a míst, podle příležitosti a účelu návštěvy.

Budoucnost rozvoje areálu

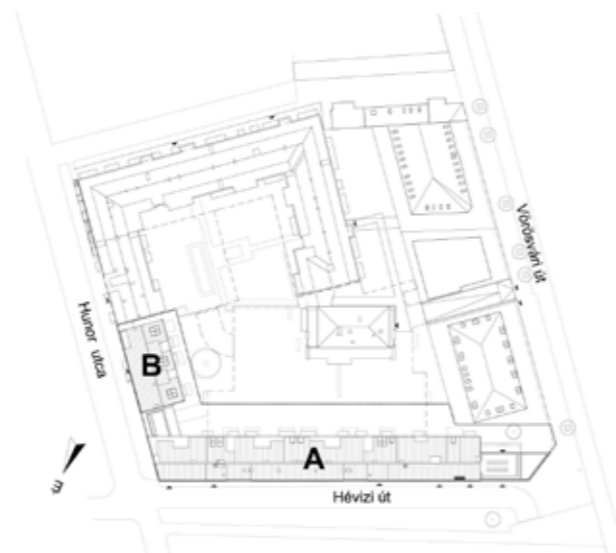
Areál Světovar byl od okolního města velkou část své historie oddělen vysokým zděným plotem. Návrh od samého začátku počítal s jeho začleněním do života města, a tím nejen s otevřením vůči svému okolí, ale i dalšímu budoucímu stavebnímu rozvoji.

Celý areál je v současnosti rozvojovým územím, ve kterém se počítá s výstavbou bytových domů, kanceláří i veřejné vybavenosti. Tomuto záměru města byl přizpůsoben návrh okolních zpevněných ploch a nově vysázené zeleně.

Z mlýnu Lofty (Budapešť)

Autoři: Bence Turányi, Gábor Turányi
Ateliér: T2.a Architects
Země: Maďarsko
Město: Budapešť
Autor interiéru: István Ölbey
Počet bytů: 42

Realizace: 2019
Plocha pozemku: 8350 m²
Zastavěná plocha: 3750 m²
Hrubá podlažní plocha: 6250 m²
developer: Merkapt Ltd.
Foto ©: Zsolt Batár

Krásná cihlová budova mlýnů na okraji Budapešti, dlouhé roky chátrala. A když už se dočkala konverze na bydlení, projekt ve fázi hrubé stavby nakonec ukončila krize. Architekti však nepřestali doufat a ambiciózní projekt se po patnácti letech skutečně dočkal finise.

Je pro mě jako architekta bolestné vidět rozpadající se dům, který je napůl dokončený," říká Bence Turányi, hlavní architekt studia T2.a Architects z Budapešti. Popisuje tím osud projektu rekonverze starých mlýnů na moderní byty, kterým bylo jeho studio roku 2005 pověřeno.

Cihlová budova z 60. let 19. století, ležící na okraji Budapešti chátrala od 90. let, kdy činnost mlýnu skončila. Když poté investor v roce 2005 architektky ze studia T2.a oslovil s projektem rekonverze stavby na moderní lofts, nabídku nadšeně přijali. Plně si totiž uvědomovali jak historickou, tak architektonickou hodnotu objektu, který je v dané lokalitě jedním z nejstarších.

Obrovské cihlové zdi mlýna, dřevěné desky a střešní konstrukce byly úžasnými ukázkami industriální architektury 19. století, které byly mezi sousedními panelovými betonovými bloky ze 70. let 20. století výjimečné a jedinečné. Bylo velmi inspirativním úkolem představit do tohoto prostředí nový životní styl 21. století, dát nový význam této více než sto let staré budově, živěmu svědkovi někdy pohnuté historie země," upřesňuje Bence Turányi.

Architekti tak prvně začali s renovací stávající budovy a vybudováním nových konstrukcí – stavební předpisy totiž neumožňovaly zachovat původní dřevěnou desky a střešní konstrukce.

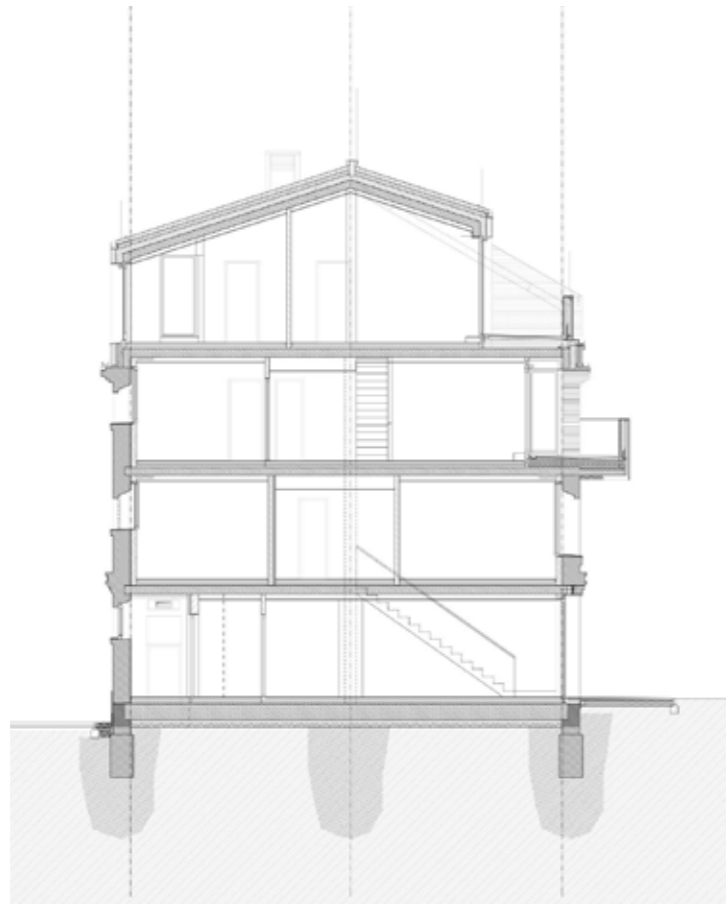
Cílem bylo vytvořit harmonický vztah mezi starým a novým, čímž vznikl záměr napojit na původní cihlové zdi nové betonové konstrukce, které stavbu zároveň zpevní a stabilizují. Bohužel pak přišla krize realitního trhu v roce 2008, která měla za následek, že se i projekt bytového domu Jazz Loft v roce 2009 zastavil. Celá stavba tak zůstala rozestavěná, čekající na svůj další osud.

V roce 2016 se projekt obnovil. Noví majitelé developer s velkou strojírenskou firmou v pozadí dostatečně zkušený a trh byl připraven i na nestandardní, unikátní projekt," popisuje pozitivní zvrát Bence Turányi a dodává: „Na začátku byla otázka, zda vůbec můžeme stavbu ještě používat, protože byla mokrá a plná soli. Hlavním úkolem bylo to dokázat a najít způsob, jak ji zachovat v původní podobě.

Pevně doufáme, že architektonické řešení projektu a obchodní úspěch budou inspirací pro další majitele a developery, aby namísto bourání obnovovali a rekonstruovali staré průmyslové budovy na multifunkční komplexy 21. století. Budapešť je v tomto smyslu „zlatým dolem“ a má v této oblasti velké architektonické kapacity a potenciál. Nejde však jen o architektonickou otázku, ale také o důležitou otázku udržitelnosti, uzavírá projekt Bence Turányi.

Ambiciózní projekt se tedy nakonec dočkal dokončení - 15 let od svého začátku. K už tak zajímavému osudu mlýna se nakonec přidal ještě další, neméně zajímavý a dramatický příběh samotného projektu. Ale architektura nejsou pouze domy, ale právě především jejich příběhy, které bývají nevyzpytatelné a fascinující.

Konverze sklářské haly v Josefově Dole – Huť Marie

Autoři: David Kraus
Ateliér: ARCHITEKTURA s. r. o.
Spolupráce: Miroslav Styk, Viktor Kákoš
Země: Česká republika (Česko)
Adresa: Josefův Důl č.p. 113 468 44
Josefův Důl - Dolní Maxov
Projekt: 2020
Realizace: 2022

Zastavěná plocha: 1 500 m²
Užitná plocha: 1 800 m²
Plocha všech dotčených pozemků: 6 967 m²
Rozměry základní hmoty: 50 x 25 m;
14 270 m³
Investor: Huť Marie s.r.o.
Zhotovitel: Lontana s.r.o.
Foto: Anna Kubátová, Huť Marie s.r.o.

Z opuštěné sklářské haly na Jablonecku se stalo volnočasové centrum. Stavba, kterou nechala v prvních letech 20. století postavit sklářská rodina Riedlů, poslední roky chátrala. Nedávno však prošla konverzí, která jí – hlavně zvenčí – vrátila původní podobu.

Přestavba bývalé sklárny v Josefově Dole na objekt se sportovní-kulturním využitím, víceúčelovou halou a zázemím. Objekt je součástí centra obce, tvoří celek s dalšími významnými objekty (kostel, železniční zastávka).

Majitel popisuje, jak se do jeho rukou dostal dokument z roku 1975, kde už se tehdy uvádělo, že je budova ve značně zchátralém stavu a potřebuje rekonstrukci. Nakonec se tak stalo téměř po padesáti letech. „Když jsme sem přišli, byla tu propadlá střecha, promáčené zdi, totálně zanedbaný objekt zralý na zbourání. My jsme ho ale chtěli zachránit,“ popisuje Zdeněk Kubát v rozhovoru pro Forbes.

Zachováváme maximum stávajících konstrukcí a otvorů, očišťujeme co je možné, vyzdvihujeme původní industriální podobu, inspirujeme se obrazovými záznamy a pohlednicemi.

V interiéru používáme fragmenty někdejší sklářské výroby – drčené sklo a zbytky ze sklářských procesů, v šítu obnovujeme kruhové okno, okna v hale rozšiřujeme do původní velikosti, obnovujeme jim oblouky, odhalujeme původní keramické parapety.

Komíny opravujeme, větrací objekty na hřebenu střechy též, jejich boční stěny prosklíváme. Bouráme objekty, které byly k hale dodatečně přistavěny.

V přízemí je vstup, recepce s tělesem komína, šatny pro veřejnost, průjezd pro auta do haly, šatny. Scházíme dolů do prostorů lázni se saunou a odpočívárnou, šatny slouží pro fitness, hřiště i samotnou halu.

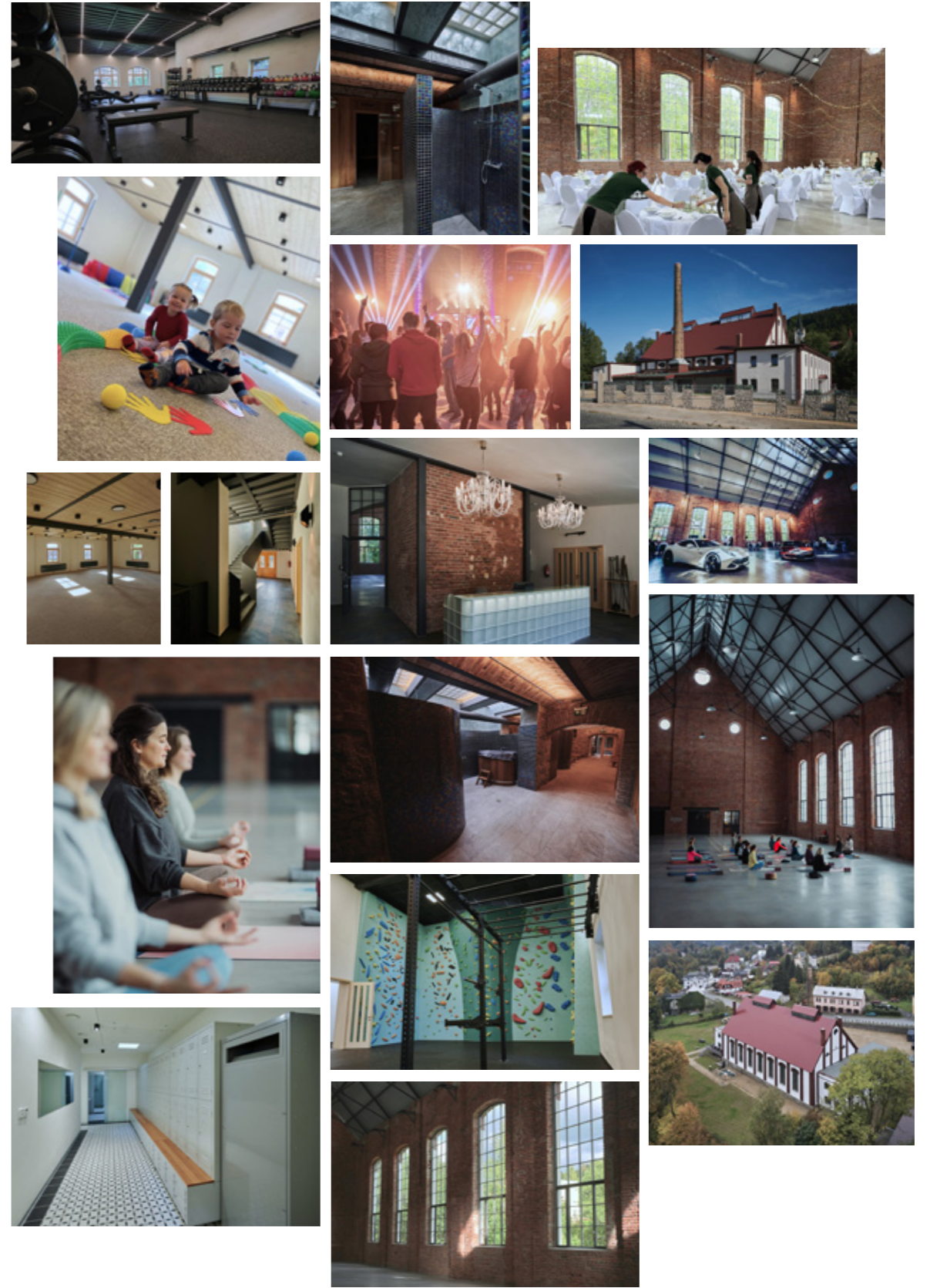
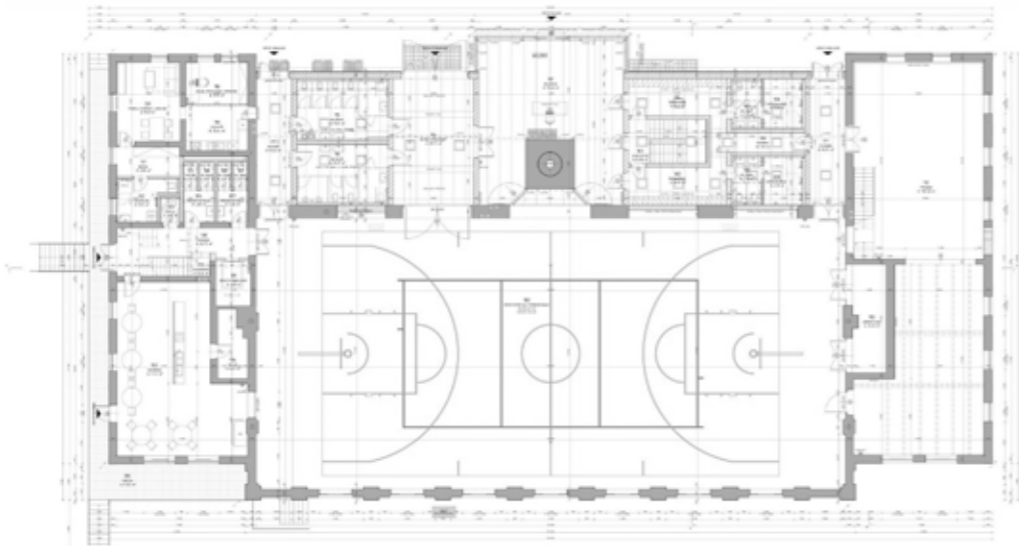
Fitness je dvoupodlažní, s částí pro crossfit s dvojitou světlostí. Hlavní hala je víceúčelový sál, poskytne příležitost basketbalovému, badmintonovému, tenisovému či volejbalovému hřišti. Též možnost akcí pro 400 lidí.

Výklenky ve stěně slouží jako sklady s náčiním. V přední části objektu je zázemí pro veřejnost. Ve východním křídle je byt a kavárna s vnější terasou. V druhém nadzemním podlaží pak dva sály k pronajmutí.

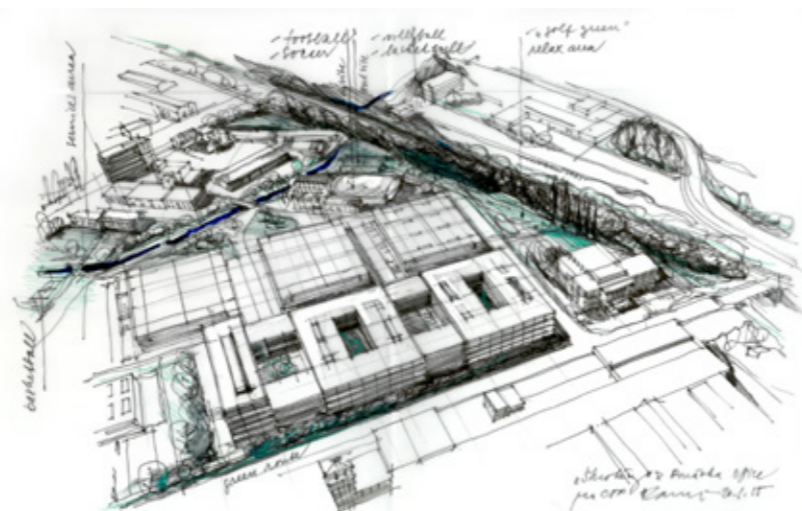
Vertikální propojení podlaží zajišťuje repasovaný původní industriální výtah s obsluhou. Některé stěny jsou ponechány bez povrchové úpravy, jsou vypískovány, očištěny, jiné nahrubo omítnuty. Hala je opatřena osvětlovací a ozvučovací technikou, umožňuje konání koncertů.

Terénní poměry na pozemku jsou ponechány s minimálními úpravami, pouze se změnami povrchů. Na severní straně pozemku jsou dvě beach-volejbalová hřiště. Po obvodu pozemku doplňujeme pěší stezku pro pohyb územím.

Konverze brownfieldu u říčky Ponávka (Objekt C8)

Autoři: Václav Hlaváček
Ateliér: Studio acht
Země: Česká republika (Česko)
Město: Brno

Stavebník: CTP Invest
Datum projektu: 2019
Realizace: 2020
Foto ©: Tomáš Slavík

Areál Ponávka

Pro město Brno je typické, že se v bezprostřední blízkosti historického centra nacházela oblast s těžkým průmyslem – v tomto případě areál škrobáren a jatek provázaný hustou železniční dopravou. V roce 2007, kdy jsme k projektu konverze této oblasti přistoupili, využívaly rozpadající se objekty náhodné firmy pro jejich jediný benefit – blízkou polohu vůči centru. Řeka Ponávka protékající tímto „ocelovým městem“ se nacházela v katastrofálním stavu; připomínala spíše stoku.

Naším urbanistickým konceptem bylo rozvázat území po obou březích Ponávky, efektivně jej využít z hlediska podlažních ploch a dopravy, vypořádat se s ekologickou zátěží a zároveň nechat rozvinout přírodní charakter vodního toku.

V první etapě revitalizace jsme navázali na zvyklost přítomnosti skladů, drobné výroby a velkoobchodu. Vyvinuli jsme proto nový produkt – lehký CT Box, snadno sestavitelný i rozložitelný blok tvořící halu o 800 m², který nahradil zdemolované průmyslové objekty z 80. let doposavad tvořící těžkotónážní komplex jatek při Masné ulici.

Naším ambiciózním záměrem bylo proměnit Masnou ulici na městskou třídu. Zvolili jsme proto takovou velikost bloků, která evokuje měřítko bočních ulic ve sponu kolem 70 metrů. Vzniklý ortogonální systém umožňoval průhledy z ulice Masné až k Ponávce a původní historické industriální zástavbě. Po tomto jejím otevření a zklidnění přišel zájem o umístění kancelářských ploch – vznikl koncept CT Office Box s vnitřními „dvoranami“, opláštěný reznými cihlami a velkými průmyslovými okny.

Nové kancelářské prostory přilákaly do oblasti zajímavé IT firmy, jejichž vývojová centra zaměstnávají mezinárodní pracovníky. Brzy vznikla poptávka po kvalitním ubytování s veškerým servisem v docházkové vzdálenosti. Tomuto požadavku na jsme vyšli vstříc v podobě plně vybavené koleje Domeq. Kromě studentů si jej oblíbili právě nájemníci z řad young professionals.

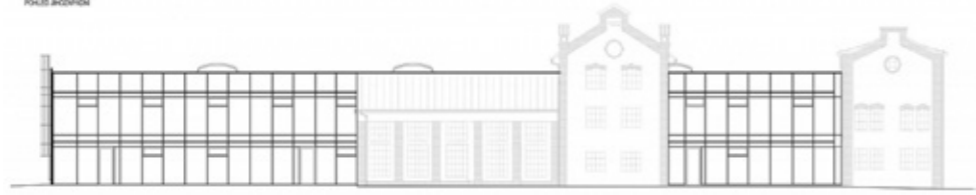
Pro neutuchající poptávku po bydlení v dnes již transformovaném brownfieldu vznikají v současnosti další dva bytové domy. S nimi přichází do území i navazující maloobchod a služby – jedna funkce podporuje druhou.

Rozvoj těchto stávajících i nových funkcí je plánován i v některých původních historických budovách, které druhá fáze konverze čeká, případně jí právě procházejí (objekty C8, C3 – retail, objekt C5 – office). Polyfunkční objekt A4 pak představuje rezervu pro budoucí vývoj celého území a svou velikostí by měl představovat pomyslné dokončení objemové kompozice nejen ulice Masné, ale celého areálu.

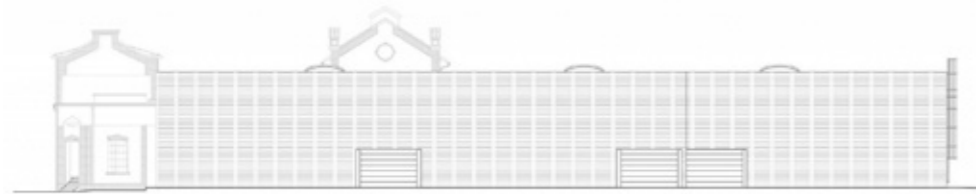
Paralelně se všemi etapami výstavby probíhala v areálu rekultivace parteru a současně i krajinné úpravy, zejména vodního toku. Pro chystanou druhou etapu revitalizace řeky Ponávky se počítá s ještě větším přiblížením se přírodnímu charakteru jejích břehů. S tím souvisí i plánované prodloužení cyklostezky podél řeky a zatraktivnění pěší dosažitelnosti areálu, který byl po celou dobu konverze průchozí směrem k historickému centru města.

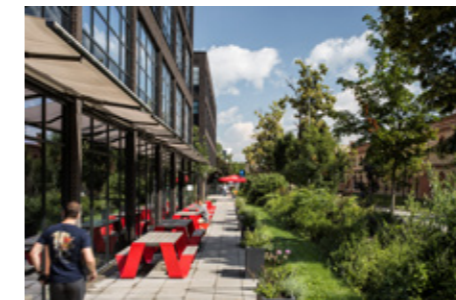
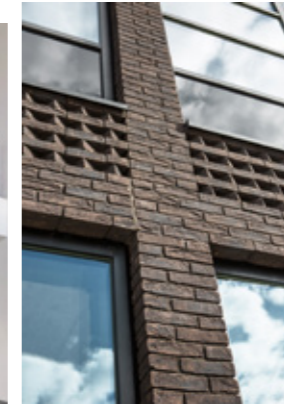
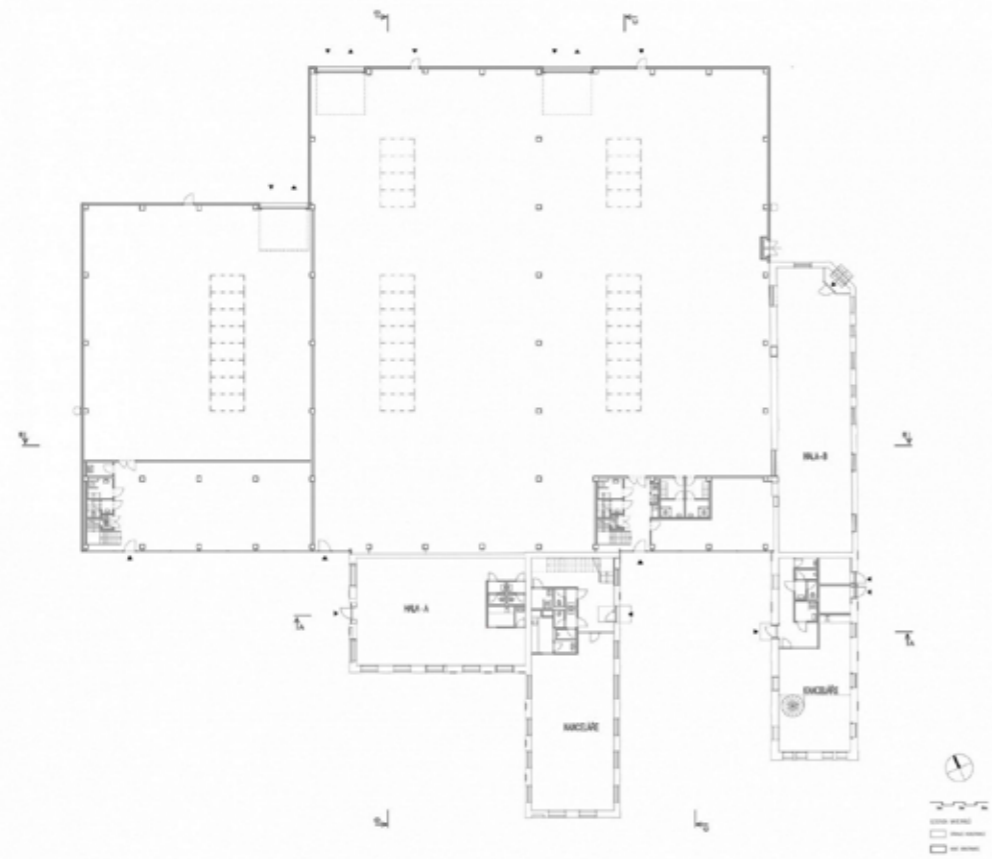
POZITIVNÝ NÁZOR

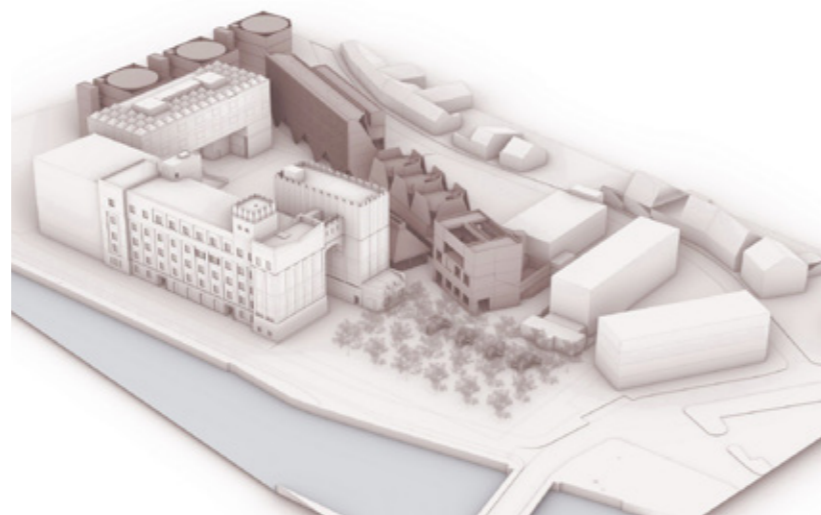
POZITIVNÝ NÁZOR

STAVBA DLEŽÍ • KOSTRANĚ • 1916

Winternitzovy automatické mlýny v Pardubicích

Autoři: Jan Šépka, Jan Bárta, Marek Fischer
Ateliér: ŠÉPKA ARCHITEKTI
Země: Česká republika (Česko)
Projekt: 2017

Realizace: od roku 2020
Město: Pardubice
Investor: Město Pardubice
Foto ©: Petr Žák, Jan Bureš, Tomáš Kubelka, Michal Král

Pardubice – Jedna z významných staveb architekta Josefa Gočára, Winternitzovy automatické mlýny, se po třech letech intenzivní rekonstrukce otevírá veřejnosti. Historický komplex budov, který byl v provozu více než 100 let, zažívá transformaci na moderní kulturně-společenskou městskou čtvrť. Iniciátorem proměny celého areálu je Nadace Automatické mlýny manželů Smetanových.

Ti koupili areál v roce 2016 a k obnově národní kulturní památky přizvali město Pardubice a Pardubický kraj. Rekonstrukci celého areálu za tři čtvrtě miliardy korun nastartovala možnost 400 milionové evropské dotace z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), kterou vlastníci objektů dohromady získali prostřednictvím ITI Hradecko-pardubické aglomerace.

Automatické mlýny zahajují novou etapu svého fungování otevřením celkem pěti institucí. Pod hlavičkou Nadace Automatické mlýny manželů Smetanových byly vybudovány veřejné prostory vstupního parku, vnitřního náměstí (piazzetty) a multifunkční objekt sila, kde návštěvníci najdou i pobočku Turistického informačního centra Pardubice.

Bývalá hlavní mlýnská budova je nově sídlem krajské sbírkotvorné Gočárové galerie, která dříve nesla název Východočeská galerie v Pardubicích. V severní části areálu rekonstrukcí objektu bývalého skladu balené mouky vznikla moderní budova inovativního vzdělávacího centra s názvem Sféra a pardubická městská galerie současného umění Gampa.

Poprvé v historii se veřejnosti otevře Gočárovo obilné silo. Zatímco v přízemí objektu je pobočka turistického informačního centra, v horním patře vznikl multifunkční sál s terasou. Nejvyšší patro sila nabízí impozantní výhledy na Pardubice a okolí, a to včetně zámku, historického centra, Kunětické hory a za dobrých podmínek je vidět i Sněžka, popisuje Smetana a dodává:

Kdo chce ale raději zůstat nohama na zemi, může se podívat do dvanácti obilných betonových násypků, kde se budou konat kulturní a společenské akce, konference a výstavy.

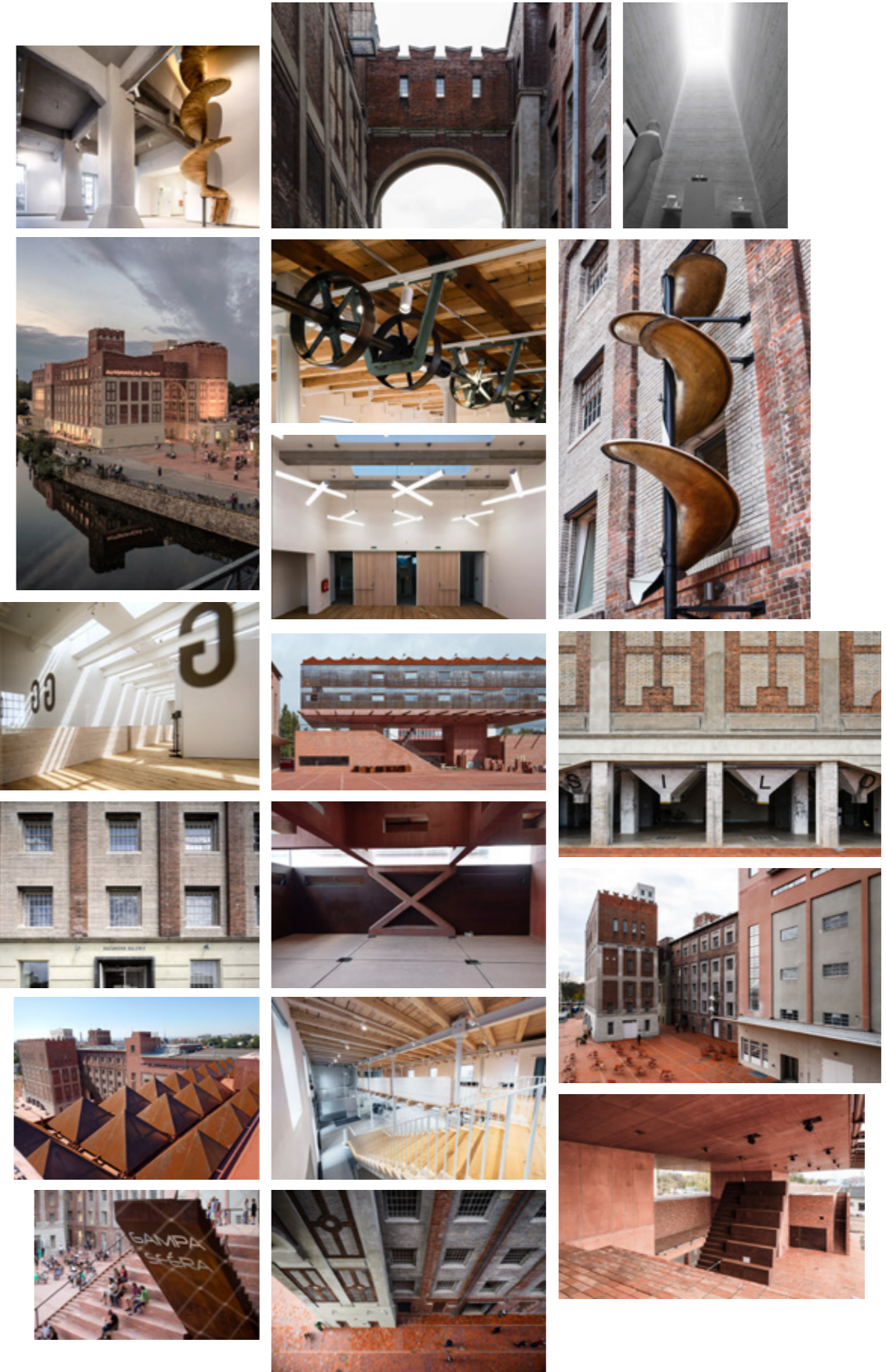
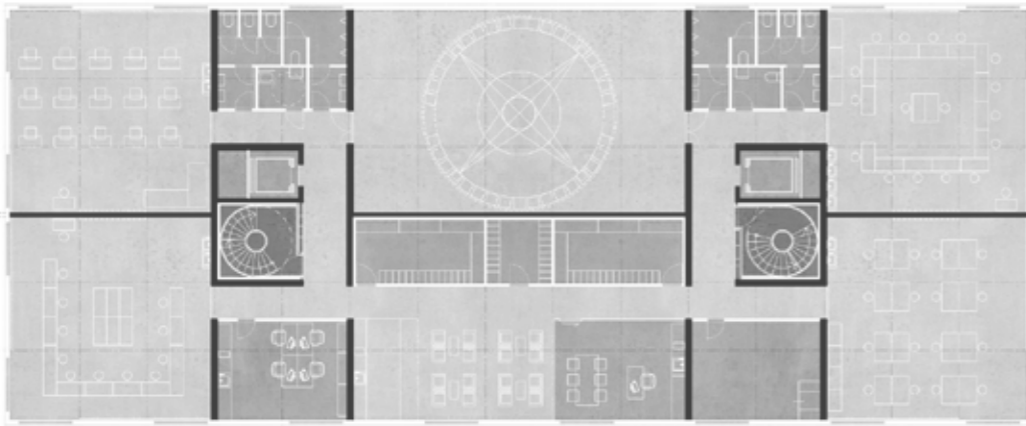
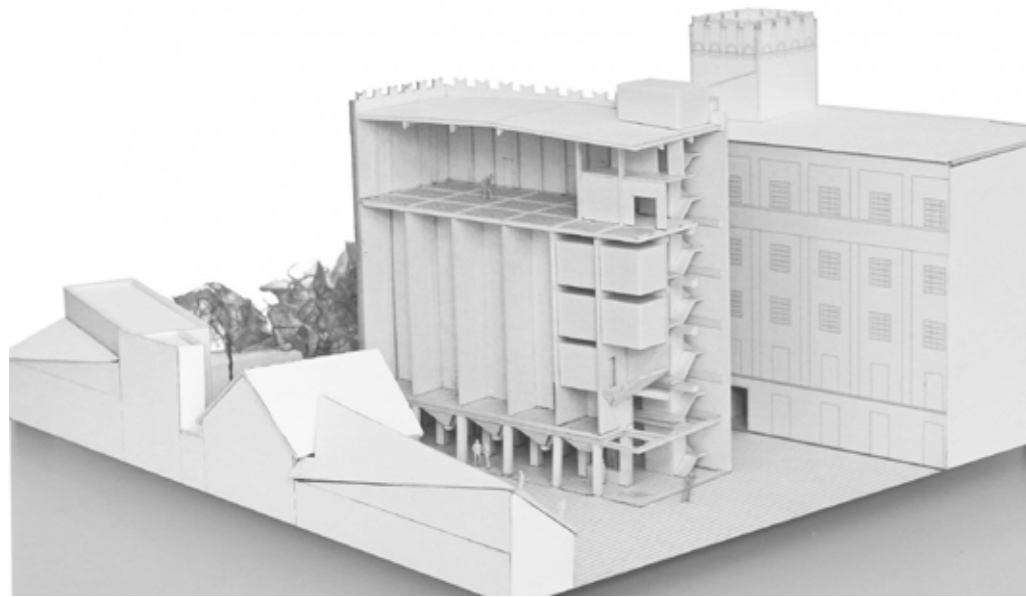
Druhá etapa přestavby Automatických mlýnů odstartuje začátkem příštího roku a zahrnuje výstavbu bytových a komerčních objektů, které mají být dokončeny přibližně v roce 2026. Tato druhá fáze projektu má za cíl uzavřít areál z východní strany a vytvořit plnohodnotnou městskou čtvrť s občanskou vybaveností.

Celková koncepce obnovy historického komplexu památek, respektive realizace její dominantní části v roce 2023, oživuje kulturní dědictví a přináší nový rozměr městu Pardubice.

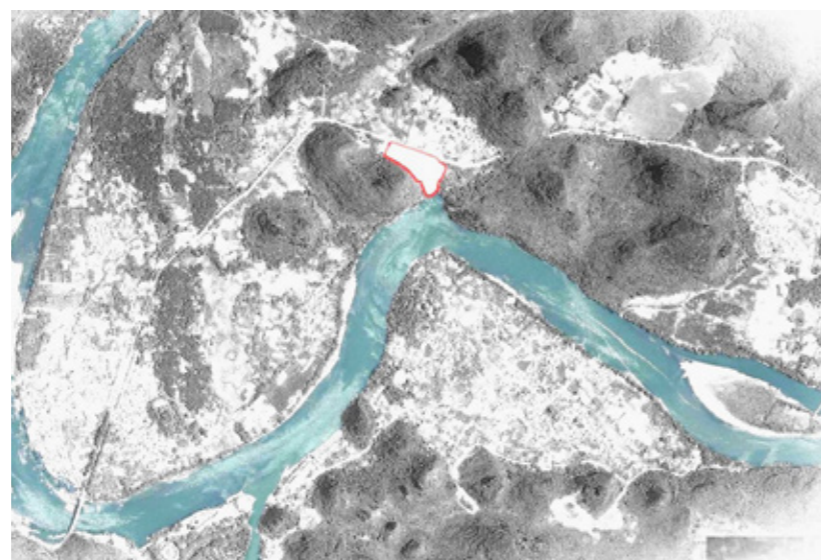
Celkem:

- čtyři projekty, tři žadatelé
- dvě aktivity financované z IROP
- celkové výdaje: více než 900 mil. Kč
- celková dotace EU (ITI 2014-2020, ITI 2021+): 427,4 mil. Kč

Konverze zchátralého industriálního areálu v čínských horách

Ateliér: Vector architects
Země: Čína
Město: Yangshuo County
Realizace: 2017

Area: 16 000 m²
Interior Architect: Horizontal Space
Design, Bin Ju
Foto ©: Shengliang Su, Hao Chen

Podle čínské architektonické kanceláře Vector architects dobré projekty musí zohledňovat aktuální problémy a respektovat stávající prostředí. „Současná čínská produkce se motá v kruhu maximálního měřítka staveb a forem,“ říkají architekti, v jejichž případě nejde jen o prázdná slova.

Vector architects už v minulosti předvedli řadu zajímavých konverzí, jejich posledním dokončeným projektem je přestavba zpustlého cukrovaru na dech beroucí hotel.

Areál cukrovaru stojí na úpatí kopců v jihočínském regionu Yangshuo County od šedesátých let. Dlouhá léta už ale není v provozu, a tak postupně chátral, což se na jeho kondici výrazně podepsalo.

Investor, který celý objekt zakoupil, se ovšem rozhodl industriální komplex budov zachovat pomocí konverze na hotel – oblast je díky svým mimořádným přírodním scénériím známou turistickou destinací.

K úkolu byli přizváni architekti z pekingského ateliéru Vector architects, kteří mají s konverzemi již zkušenosti. Areál bývalého cukrovaru má jasné lineární schéma – jednotlivé budovy se totiž shlukovaly kolem dlouhého dopravníku, po kterém se cukr nakládal na lodě.

Původní budovy byly předělány na kavárnu, knihovnu, multifunkční sál nebo galerii. Projekt vyžadoval také výstavbu nových objektů – zejména pro hotelové pokoje.

Tyto novostavby ovšem budete od původních budov rozlišovat jen obtížně – pomocí materiálů (primárně betonu) a zpracování totiž přejímají industriální estetiku.

„Snažili jsme se o co nejjednodušší vzhled nových budov, abychom výraznou geometrií nenarušili atmosféru starého cukrovaru,“ vysvětlují architekti.

„Abychom vytvořili pocit soudržnosti namísto prázdného kopírování staré materiality a textury, snažili jsme se tuto nuanci hledat tam, kde jsme používali současné materiály a stavební metody. Zároveň jsme ovšem zachovali nádech a strukturu staré hmoty.“

Nový hotelový komplex je pomocí stezek a záměrných průhledů v úzkém kontaktu s okolní přírodou a přiléhající vodní plochou.

Konverze bývalé varšavské elektrárny

Ateliér: APA Wojciechowski Architekci
Spolupráce: Belotto Design,
vsf-creative
Země: Polsko
Město: Varšava
Investor: Tristan Capital Partners,
White Star Real Estate

Projekt: 2008 - 2020
Realizace: 2016 - 2021
Plocha pozemku: 90 795 m²
Užitná plocha: 73 008 m²
Foto ©: Marcin Czechowicz,
Minus Osiem

V samém centru Varšavy stojí již od roku 1904 první zdejší městská elektrárna. Po dvanácti letech se velkolepá revitalizace celého území včetně citlivé rekonstrukce elektrárny dočkala konce a celý areál je dnes živoucí čtvrtí spojující bydlení, práci a služby s kulturou.

Elektrárna Powiśle ve stejnojmenné varšavské čtvrti byla postavena již v roce 1904. Stavba elektrárny v tomto místě měla výhodu blízkosti řeky Visly a centra města. Postavena jako soukromý projekt v letech 1933 přešla pod státní dozor a v roce 1937 pod varšavskou městskou radu.

Myšlenka první městské elektrárny Elektrownia Powiśle se zrodila v roce 1904. Revitalizace tak důležitých součástí městské struktury Varšavy a objektu odrážejícího léta vývoje průmyslové architektury vyžadovala zvláštní citlivost k celé řadě souvislostí. Dvanáct let trvající proces transformace otevřel novou kapitolu v historii čtvrti, "upřesňují polští architekti z ateliéru APA Wojciechowski Architekci.

Architekti byli investorem pověřeni jak rekonstrukcí historické budovy, tak výstavbou třech administrativních budov a jednoho bytového domu, který elektrárnu začlení do společného a komplexního urbanistického celku ve struktuře města. Hlavním architektonickým konceptem bylo vytvořit kolem elektrárny, jako srdce celého areálu, soubor staveb, který ji bude logicky a citlivě doplňovat současným způsobem.

Pozoruhodná je také multifunkčnost areálu, který namísto rozdělování čtvrti na zóny vše spojuje do jednoho ohniska –

místo pro práci, bydlení a hotel v kombinaci s obchody a gastronomií a kulturním zázemím ve staré budově. Interiér kotelny se tak proměnil v centrum s maloobchodními jednotkami a strojovna na impozantní halu s občerstvením.

Původní budovy byly revitalizovány v úzké spolupráci s památkáři s cílem zachovat jejich původní konstrukce a fasády provedením pečlivých konzervačních prací a nahrazením chybějících prvků. Fasády nových budov jsou naopak reinterpretací ocelové konstrukce s cihlovými a skleněnými prvky, což dodává celému komplexu ucelený charakter," dodávají ke spojení nového se starým autoři projektu.

Původně oplocený areál se tak za pouhých dvanáct let proměnil k nepoznání, a přesto byl jeho odkaz a genius loci zachován a současně interpretován. Význam a kvalita projektu a jeho přínos městu byl oceněn Architektonickou cenou prezidenta hlavního města Varšavy hned rok po otevření, hlavní cenou v soutěži MIPIM Awards 2021 a nominací na Cenu Evropské unie za soudobou architekturu Mies van der Rohe Award.

Areál svým městským charakterem podporuje udržitelnou představu společenského života ve městě 21. století. „Funkční propojení starých a nových budov umožňuje intuitivní a volný pohyb po areálu.

Obnovení původního průběhu ulice Elektryczna a vytvoření promyšlených náměstí, podloubí a prosklených pasáží vytváří prostor pro společenská setkání a různé kulturní a umělecké akce," uzavírají autoři.

